Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پیژندنه :

||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

د کتاب نوم : د بنسټیزو ستونزو د حل لاري

لیکوال :ملا عبدالسلام ضعیف

کمپوز او ډیزاین : د لیکوال لخوا

خپرندوی : مستقبل خپرندویه ټولنه

د چاپ کال : د ۱۳۹۰ل.کال پسرلی

د چاپ ځای : لاهور

د چاپ شمېر : زر ټوکه

د دي کتاب ټول حقوق د خپروونکي سره خوندي دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ((کمزوري)) زوروري

د ګران افغانستان سياسي برخليك له ديګ تېرو څه کم دريو لسيزو راهيسې دومره تت را روان دی، چې تر ديګ شېبې دافغان ملت سترګو نه پخپلو سترګيو (عينکو) ولوستای شو او نه دنورو په ککوين، ان دهغو مدعيانو په هغو هم، چې ويل يې‌ګ له فضا نه دځمکې هر څيز ديو څپك واټن هومره وينو. افغانان خواران هم اريان دريان لاس تر زنې ناست دی او نړيوال ((خواخوږي)) او ((نړيواله ټولنه)) هم ورته څوك دخير پر غوندۍ ناست، ننداره کوي او څوك ترې خوندونه اخلي او هغه دخوشال نيکه خبره:

نوره واړه پښتونخوا په ځای مېشته ده

دا يو زه ديګ زمانې پکې منصور کړم

موږ نه دچا پر سوکالۍ رخه کوو، نه د چا ازادۍ ته په اوبو کې خولې کيږو اونه مو دچا پر سياسي بريد سترګې ښخې وي او نه پر جغرافيايي هغه دولسونو له علمي او اقتصادی پرمختك سره دسيالۍ رنځا خو مو په وچولي کې دپيدايښت او افغانښت له ورځې نه ده ځلېدلې؛ نو څه به د چا سوکالۍ ته پخسيږو؟

هن: دا يوه خبره ده، چې دځان، ټولنې او خپل برخليك په باب انديښنه او سوچ، مو وګړنی او سړنی (انساني) حق دی.

حق مو دی چې دخپل برخليك په اړه او تراو هر لاسوهاندی وکړو او پرې وتوکو او داستاد الفت خبره:

تور ته سپين نه شم ويلی سپين ته تور زه

دا اميد ديګ څوك له ما نه هيڅ نه کاندی

حق مو دی، چې دچا راته پر زړه چړې ګرځي، هغو ته مو پر زړه وينې پرتې وي.

حق مو دی:

چې زما دبڼ اغزي ته کاږه ګوري

ويم چې اور شوی دهغو په ګلستان

دهمدغو حقونو يو خاوند هم، افغان مسلمان او مجاهد پښتون ددیګ شننيز (تحليلي) اثر ليکوال ـ چې پخپله له انکسار پرته ځان ليکوال نه؛ بلکې دقلم د ډګر يو خرپو ښ بولي ــ ښاغلی عبدالسلام ضعيف دی، عبدالسلام ضعيف چې له ځايه ديني طالب علم دی، تر هغه مهاله په اسلام اباد کې دافغانستان د اسلامي امارت سفير و چې امريکايي ځواکونو دنيويارك د سوداګريزې منځۍ دنسکورېدو دکسات په پلمه د 1380 دتلې په نيمايي کې پر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان پوځي يرغل وکړ، که څه هم ښاغلی ضعيف له ديپلوماتيکو حقونو او په پاکستان کې دلس مياشتنۍ قانوني مېشتېدنې دويزې خاوند و؛ خو پاکستانيو چارواکيو د ټولو سفارتي ادابو او ارونو په ړنګولو امريکايې ځواکونو ته په لاس ورکړ، چې دباګرام، کندهار او بيا ګوانتانامو دتورو تمبو شاته يې څه کم څلور کاله ښکېل کړ، ښاغلي ضعيف د ګوانتاناموپه جهنمي زندان کې دځان په څېر له سوونو بېګناه بنديانو سره دبشرپالو امريکايانو انساني چلن دسر په سترګو وليد، تر خلاصون وروسته يې دګوانتانامو له بنديانو سره دچلن يوه بوږنوړې او زړه ويلوونکی انځور وايست، په پښتو ژبه کښلي ((دګوانتانامو انځور)) دومره کتونکي، لوستونکي او هر کليوال پيدا کړل، چې په لومړي ځل يې دپښتو کتاب دچاپ شمېر دوه ديګرش زره ټوکو ته ورساوه او يواځې په پښتو نه، په پارسي، اردو، عربې، انګليسي او فرانسوي ژبو يې هم دژباړې او خپراوي تکل وشو.

((دګوانتانامو په انځور)) پسې دښاغلې عبدالسلام ضعيف دا په لاس کې تحليلي اثر هم دهېواد او نړۍ سياسي اکر (وضعې) ته پام دافغانستان درواني غميزې دپای په هيله ديو لړ نغوتو (مشورو) او وړانديزونو ټولګه ده، چې که يې له منځپانګې نه ګټنه وشي، زما باور دی، چې زموږ دملي او سياسي ربړې دجندرې (کولپ) په پرانستو کې به مرستندوی جوت شي.

زه په داسې حال کې چې نه يواځې له هېواد، ټولنې او اولس سره د ښاغلي ضعيف تړاو کمزوری نه بولم، بلکې دده په شننو کې ځينې زوروري خبرې او دخپلې رنځورې ټولنې د درملنې لپاره اغېزمنې نسخې هم وينم، خدای دې وکا، چې دښاغلي ضعيف د ((حی علی الفلاح)) دا بلنه د ((خوار ملا اذان)) نشي او زموږ دروان ناورين عاملين پرې پر خپلو کړو دبيا کتنې (کلمه) ووايي.

دښاغلي ضعيف دزړه او قلم دزور دلازياتېدو په هيله.

محمد اصف صميم

1385-11-3

جلالکوټ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د ټولو کائناتو پیدا کوونکي، پالونکي او روزونکي ته ثنا، د هغه د ګران محبوب، رښتوني استازي او د هغه ټولو رښتونو استازو او د هغو د ټولو کورنیو وګړو او پیروانو روحونو ته درودونه او سلامونه، هغه ذات چې موږ ته یې د حق او باطل لاره په خپل لوی فضل سره ښودلې ده، هغه ذات چې موږ ته یې د ښه او بد په منځ کې د عقل په ذریعه د توپیر ځواك را بخښلی دی، هغه ذات چې د انسانانو د هدایت او د خپل منځي ستونزو د حل لپاره یې د انصاف او عدل لوی کتاب د قانون په توګه د خپل رښتیني استازي په ذریعه را استولی دی، په دې کې شك نشته چې نفاق لوی خدای ته ډیرناخوښه عمل دی او هغه ټول بندګان له دې ناوړه کار څخه منع کوي هغه په خپل سپیڅلي کتاب کي خپلو بندګانو ته داسې هدایت ورکوي چې: [آل عمران:۱۰۳]

ژباړه: تاسو ټوله د لوی خدای (ﷻ) په کلکه رسۍ باندېګ چې قرآن کریم دی منګولې ټینګي کړئ، او په خپلو منځونو کې بې اتفاقي او بېلتون مه کوی.

دلته الله ﷻ دواړي صیغي که داعتصام (منګولو لګولو) ده که د افتراق (بېلتون) ده د امر او نهې په توګه یادي کړي دي الله ﷻ دوه نقیض شیان په یوه آیت کې د یوه او بل په عکس کې ذکر کړي دي

د سپیڅلي قرآن دغه مبارك آیت زه دې ته اړ کړی یم چې د افغانستان په لوی کور کي د اختلاف او بېلتون لاملونه وڅېړم او په دې سره پوه سم چې دا لاملونه څه شي دي چې زموږ د تاریخي ټولنې د بربادی سبب ګرځېدلي یا ګرځي او ولي زموږ ورونه، رهبران، قوماندانان، پوهان، روشن فکران او عام مسلمانان ددې ناورین د پای ته رسیدلو په هکله پاته راغلي او تر اوسه پورې د دې مغلقي معضلي لپاره د حل اصلي لارې ته مراجعه نه ده شوې، زما سره له ډیره وخته راهیسې دا فکر وو چې د اختلاف، بې باورۍ او فاصلې لاملونه ومومم او وربانديې پوه شم، له ډیرو پوهانو، عالمانو، مشرانو څخه مې پوښتني کړې، مختلف نظرونه مې اوریدلي او موندلي دي چې ډېر به یې زما د فکر سره برابر او ډېر به یې ناموافق راتلل، خو بیا د ډیرو مصروفیتونو او یا د تجربې د کموالي له کبله ورته په نهایې ډول ځیر شوی نه وم، کله چې په ۲۰۰۲ م. کال د امریکایې سرو یرغلګرو د ظلم په تورو او کرغیړنو پنجرو کې ولویدم، هلته مې خپل ځان یواځې له فکرونو سره وموند. ددې فرصت راته پیدا شو چې پردې ستونزو باندې د خپل مغز د توانایی او استعداد آس وځغلوم، هغو مغلقواوپیچلو غوټوته ورشم چې زموږ برخلیك پکښې پیچل شوي اوبیاټینګ تړل شویدی.

یو بل دلیل داوو چې ما وپتېیله چې بهرني دښمنان زموږ په منځ کې د بېلتون زړي څومره ډېر ښندي. امریکایې شریرو او نفاق خوښوونکیو محققینو ته به ما ډېر زور او عمیق فکرکاوه چې دوی له موږ نه څه غوښتل او په موږ کې یې څه غوښتل، زموږ په منځ کې یې د نفاق تخم په څه تدبیر سره خپراوه. د مثال په توګه پښتون ته به یې په تحقیق کې ویل: چې تاسو خو د هیواد اکثریت تشکیلوئ، خو اقلیتونو ستاسو پر میراث قبضه کړې تاسو باید کوښښ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړئ چې خپل میراث لاس ته راوړئ. خپل میراث په خپله و ساتئ، ازبك ته به يې ويل: چې تاسي خو اقليت ياست پښتانه غواړي تاسي له حق څخه بې برخي کړي. تاسي بايد كوښښ وکړئ چې خپل حق وګټئ. موږ ستاسي سره يو ، څو تاسي له خپو حقوقوڅخه برخمن کړو، تاجك ته به يې بل څه ويل. سلفي، صوفي، مذهبې، مكتبې او طالب ته به په نورو شكلونو ږغېدل له هر يوه سره به يې ځان په غم شريك باله، په همدغو موضوعاتوکې دوی ترموږ ښه علم او پاخه معلومات درلودل

د دوی هڅو او کړنو ماته ښه الهام راکاوه چې هغو نيمګرتياووته چې موږ يې د ټولني پر ځای ځانځاني غوښتنوته ټيل وهلي يو، زموږ دښمنانو ته طلايې چانس ورکړي چې له هغه څخه بده استفاده وکړي، زموږ د همدغه بېلتون د ټکو څخه چې کله قومي جنبه، کله ژبني بڼه، کله مذهبې بڼه، کله د مينځ لارو او سخت دريځو عناوين ورکول کيږي او د هغو بې مغزو او پوچ مغزو افغانانو په ملاتړ په عملي توګه ليدل کيږي. دا ستونزه به ترڅو وي، حل به يې کله پيدا کيږي، کله به زموږ غريب ملت او مظلوم هيوادوال د بېغمي استوګني او امنيت ساه اخلي والله اعلم.

ما خپل لنډ فكر هغو ستونزو ته متوجه کړ، چې زما په نظر زموږ د ټولنې د پراګندګي عوامل پکښې ليدل شوي او يا د ډير وخت په تېرېدو يا د سستۍ او بېګ پروايۍ له كبله د بدمرغيو سبب ګرځېدلي، ما هغه علتونه چې ستونزي تري جوړي شوي د څيړني په شكل سپړلي، په تفصيلي شكل مي پكښې تحقيق کړي، څو جوته کړم چې دا ستونزې څنګه د بدمرغۍ لامل شوې،د ستونزي بنيادي علت او دليل مې په ساده ډول واضح او ښكاره شي، كه څه هم زما څيړنه به له علمي څيړنو سره توپير ولري، زما فكر، اند او اد راك به له نورو روڼ اندو علماوو او علمي شخصيتونو له افكارو سره توپير ولري، كيدلای شي دا توپير په ځينو مواردو کې علمي توپير وي يا د تجربې توپير، په هر صورت زه هغه څه تاسو محترمو لوستونكو ته وړانديګ كوم چې زما قاصرذهن درک کړي دي، زه يې تجربه لرم، زه د هغو په عواقبو پوهيږم، ټولو هيوادوالو ته په ځانګړې توګه راتلونكي نسل ته ددغه پيغام رسيدل خپل ديني او ملي رسالت او مسرؤليت بولم الله دې وکړي چې د هغو مسلمانانو ورونو لپاره د ګټې لامل وګرځي چې د ګران هيواد د ستونزو د حل په لاره کې چوپړ د ځان فريضه بولي او د ګرانو هيوادوالو په غمونو سره څوريږي آمين.

ستاسو د دعاوو هيله من ورور

ملا عبدالسلام � ضعيف�

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان بنسټيزې ستونزې

د نړۍ هیڅ دولت او ملت له ستونزو خلاص نه دی. په هرهیوادکې له ستونزو سره مبارزه او د حل لپاره اساسي لاره پیدا کول د هر ملت دنده ده چې هم هغه ملت ېبگ تر نورو ملتونو ښه درکولای او عملي کولای شي. په ټوله نړۍ کې دا یو عام رنځ دی چې د نړۍ په هرهیواد کې ساري او جوتې جرړې لري، خو د دې جرړو څېړنه د دغه رنځ د عاموالي په څېر عامه نه ده. بلکې هره څېړنه د سیمې په توپیر خپلې ځانگړتیا وې لري.

څو لسیزې پر موږ تېرې سوې، څومره قرباني ورکول کیږي، څومره خلك ژوند له لاسه ورکوي، څومرې اقتصادي پلانونه شاته پاته کیږي، څومره سیاسي چانسونه له لاسه ورکول کیږي، خو د موفقیت لپاره بیا هم مثبت گام نه ښکاره شوی او نه اخیستل شوی دی. که اخستل شوی هم وي هغه حرکت دهیواد په ضرر تمام شوي دی او بالاخره د ساري ناروغۍ په څیر نړۍ په برخلیك کې راسره شریکه شوه.

د ډیرو ژمنو، ډیرو همکاریو، ډیرو هلو ځلو سره سره ددغه رنځ پوره تشخیص نه دی شوی او یاورته درمل پر وخت نه دي ورکول شوي د دې څه علت دی، موږ څه ته ضرورت لرو، خلك څنگه ډاکټر غواړي، مرض څه شي دی، علاج یېگ څه دی؟؟؟ دا یوه پېچلې او سخته ناروغي ده چې ښه تشخیص او ښه درملو ته اړتیا لري.

د امریکایانو سره چې زه څه کم څلورکاله یرغمل وم ما د خپل توقیف په موده کې پر دېگ سختو ستونزو باندې د خپلې ذهني قوې او استعداد له مخې تحقیق کړي او همېشه به مې پر دېگ فکر کاوه چې دا ستونزې څنگه پیدا کیږي، څنگه خپریږي او بیا څنگه په ناسور باندې بدلیږي او بالاخره د هغه لپاره علاج او درمل څه دی؟ مادلته څو علتونو ته په څیر سره خپل ذهن متوجه کړی چې زما په نظر اساسي علتونه دي او هغو ته مې د علاج او نجات لاره سنجولې ده الله تعالی دي وکړي چې زموږ دهیواد څوریدلې او شریف وگړي ترې استفاده وکړي او زموږ غریب هیواد ته څه گټه ځنې ورسیږي، زما دغه تحقیق پر اووه علتونو باندې ذهن ځغلولی دی چې په لاندې توگه یې ستاسو گرانو لوستونکو په وړاندې ږدم:

لومړی : مدرسه او ښوونځی

دویم : قومي جوړښت

دریم: کلتوري ارزښت

څلورم : جغرافیایي اندېښنې

پنځم: کورني او بهرني سیاستونه او پالیسی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم: لوېدیزه دموکراسي

اوم: نشيي توکي

دا اووه هغه اساسي بنیادونه دي چې هر بنیادیې ځانته جلا باب او هر باب یېګ د جزئیاتو په تناسب مختلف فصلونه لري.

دا یوه علمي، نظری څېړنه نه ده چې زه یېګ تاسو ته د یوه پروفیسور په توګه تقدیموم، بلکي عملي او تجربوي څېړني ته ورته یوه نژدې څېړنه ده، چې د افغانستان دیوه وګړي په توګه د ډېرو ناخوالو د قرباني شویو وګړیو انځوروړاندې کوې، مګر د تجربود پړاوونو سره سره یوه علمې چاپېریال ته هم سرورننباسي. زه هیله لرم چې زما دغه وړه ډالۍ به زموږ ځوریدلو او کړیدلو وګړو ته دیوه ښه فکر په وړاندی عملي پلان ته لار لاره ورلنډه کړي او د نورو خواخوږو او علمي کدرونو په نور زیار سره به ښه بشپړه شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدرسه او ښوونځی

مدرسه او ښوونځی دواړه د ټولنې د وګړیو د فکري او علمي ودې د لوړتیا لپاره هغه مراجع دي چې د ملت ټول وګړي بې له کوم توپیره دواړو ته اړتیا لري. همدغه علمي ارګانونه دې چې موږ د دنیا او آخرت د نېکمرغۍ لوري ته سوقوي. هروګړی دیوه کامل انسان په توګه علمی نړۍ ته ورپیژني او هر څه چې زموږ له ژوند سره تړاو لري له همدېګ ورونو څخه لاره ورته پیدا کیږي .

دا یقیني خبره ده چې ټولنه له ښوونې اوروزنې پرته یوه نیمګړې ټولنه بلل کیږي. هر وګړی چې له دغه نعمت څخه برخمن نه شي د خپل دنیایې او اخروي مسؤولیت اداینه نشي کولای او نه هم خپل خیراو شر پیژندلای شي، زما څېړنه د مدرسي او ښوونځې په هکله د یوې ستونزې د علت په توګه نه، بلکي دهغه تفریط او افراط په هکله ده چې زموږ ګران هیواد یېګ له ډېره وخته راپه دې خوا په کړاو او کړکیچ کې اچولی دی. دغه مهمه ستونزه هیڅکله په بشپړه توګه حل شوې نه ده او نه ورته د وخت د واکمنو لخوا پوره پاملرنه شوې ده، له بده مرغه هر وخت دغه ستونزه په هیوادکې بابیزه ګڼل شوی او اهمیت یېګ کم ښودل شوی دی.

مدرسه او مسجد یواځې ددیني او مذهبي زده کړو مراکز نه بلل کیږي، بلکي په سیاسي او ټولنیزو مفکورو هغه سمبال مراکز دي چې ددغه هیواد بچیان پکښې حقیقي روزنه اوزدکړه ترلاسه کوي، د الله ﷻ په وړاندېګ د ښه مسؤولیت او د ټولنې او ژوند په وړاندېګ د انساني مسؤولیت اوکرامت لپاره په عملي توګه ځان جوړونه ده، داسي زده کړه هیڅ ستونزه نه ده او نه دغه روحاني مراکز کومه ستونزه راولاړوي. بالعکس په ټولو روزنیزو اړتیاوړ برخو کې انسان ته روزنه ورکوي چې اخلاقاً د ټولنې خدمت ګار اوسي، په ټولنه کې خلکو ته ضرر ونه رسوي، د اړتیا په وخت کې د خلکو سره مرسته وکړي د خدای له بندګانو سره احسان او لوربینه خپل یو دائمي عادت وګرځوي. د خدای ﷻ او خلکو په وړاندی خپل مسؤولیت سرته ورسوي، د رسالت پیغام د امانت په توګه خلکو ته ورسوي، صورت او سیرت د خدای او د هغه د رسول پر طریقه برابر کړي؛ خلکو ته د معاملاتو د حلال، حرام، مشبهاتو، مباح او مکروه توپیرونه وښیې، په اسلام کې ټولنیز او اجتماعي عدالت هره ټولنه یوه سوکاله او سوله ییز چاپیریال ته سیخوي انسان ته ددنیا او آخرت نیکمرغي او بریالیتوب ورپه برخه کوی، معروف او منکر سره بېلوي.

ښوونځی هم د ټولنې او انساني روزنې لپاره مدرسي ته ورته اهداف لري، د هیواد د ځوانانو او ټولو وکړو ښې روزنې ته پاملرنه کوي یو داسې هدف ته لاره هواره وي چې د ټولنې یو سالم، ګټور او با استعداده وګړی د خپل هیواد د چوپړ لپاره رښتونی خدمت ګار اوسي، د ټولنې له کلتوري او عنعنوي ارزښتونو خبراوسي او د ټولنې د وکړیو د عصري اړتیا وو په پوره کولو کې د هغوګ لارښوونه او مرسته وکړي. د نړۍ د سیالۍ په ډګر کې د یوه ښه سیال نقش پر ځای کړي. د نړۍ له نویو پرمختګونو څخه هیواد برخمن کړي، د ساینس او نوي ټکنالوژۍ په لویو نعمتونو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د هیواد ټول وګړي برخمن کړي ترڅو اقتصادي پرمختګ د هیوادوالوګ په ټولنیز ژوند کې ښه والی راولي، د خلکو د سوکالۍ لامل وګرځي. ددفاع او امنیت په لاره کې د خپلو خلکولاس نیوی او مرسته وکړي.

د هېواد هر وګړی په دې ښه پوهیږي چې په هره ټولنه کي ښوونکي، عالم، قاضي، حقوقپوه، انجنیر، اقتصادپوه، ساینسپوه، سیاستپوه، پیلوټ، ډاکټر او د بل هر هنر ښښتن ته اړتیا سته، له هنر څخه زموږ هدف علم او پوهه ده، نه د هغه هنرخاوندچې په بله ژبه ډم ورته وایي. موږ وینوچې زموږ ټولنه تراوسه په سید جمال الدین (افغاني)، احمد شاه (ابدالي) خوشحال خان،میرویس خان، محمود (غزنوی) او نورو علمي او تاریخي شخصیتونو په علم او پوهه ویاړي. خو له بده مرغه ددغي اړتیاد پیژندلو سره له ډېره وخته د ښوونځي او مدرسي تر منځ یو ډول توپیر لیدل کیږي، د دغو دواړو مراکزو په منځ کي رقابت تر سترګو کیږي. همدغه رقابت د وخت په تېرېدو سره د یو ډول فاصلې او په بل عبارت د یو ډول نفرت لامل ګرځي چې ټول هېواد دیوي لویي بدمرغۍ کندي ته ورغورځوي. ځکه چې زموږ د هیواد ټول وګړي د متعلمینو او مقلدینو حیثیت لري او مقلد په هر وخت کې د یوه رهنما په لارښوونه پسي روان وي، همدا دوه مراکز مدرسه او ښوونځی دي چې د هیواد لارښود او خلکو ته لارښونه کوی، که خدای مه کړه د مشرتابه د مراجعو تر منځ د تضاد او رقابت نخښي پیدا کیږي، نو په اوتوماتیک ډول ټول هیواد د مخکښانو پر پله پرغبرګ مشرتابه وېشل کیږي او دا بېلتون د وخت په تیریدلو سره د انفجار پولي ته رسیږي. دا چې دا انفجار به په خپله کیږي یابه د دویم ګړي لاس په لمسون سره کیږي دا بیا بیل علتونه لري چې په هغو کي لوی علت د نظرونو بیلوالی دی.

دویم د دغوارګانونو د اهمیت نه پیژندل دی. له بده مرغه د ښوونځی ښوونکي ته دا مفکوره ورکول شوې یا هغه همداسي مفکوره پیدا کړې چې د مدرسي یا مسجد ښوونکي د زاړه کلتور یا عنعناتو پالونکي دي. په نظر کې افراطي او ساده ژوند کوونکي دي، له عصري تمدنه ناخبره دي او یا پام نه ورته کوي، په فقیرانه ژوند کې عزت لټوي، د سیاسي او اقتصادي رقابتونو مخالف دي او یایې په اهمیت نه پوهیږي. نو له همدې کبله باید دوی ته په خواره سترګه وکتل شي. په ټولنه کي باید ظاهري عزت ونه لري او د منصب اومقام څخه بیل وساتل شي، یوازي د مړي د غسل، تکفین او تدفین، د ماشوم په غوږ کې د اذان، د اسقاط او خیرات، په مسجد کې د ماشومانو د لومړنیو زده کړو او د خلکو د امامت لپاره د زکات او ورځني ټوك په عوض مصروف وساتل شي او بس، بالعکس د مسجد او مدرسي د ښوونکي په فکر کې د ښوونځیو ښوونکي او زده کونکي د یو بدعتي، فاسق، فاجر نااهل، ددین او مذهب پرېښوونکي، د اسلامي او کلتوري دودونو پایمالوونکي د لوېدیزو او غیر اسلامي هیوادونو د کلتورونو پلویان او د پردیو کلتور ته وده ورکونکي ګڼل کیږي چې د دغو دواړو سیالیو لپاره په پوره دلائلو په هرډول حالاتو کې بیلابیل تبلیغات شوي چې د هغو پوره بیلګي هر وخت لیدل شوي دي. موږ وینوچې دوخت په تیریدو او د مختلفو انقلابونو په راوستلو سره ښه روښانه شوي دي، دلته عمده او بنیادي انفصالونه راغلي هغوی په شربلوسره ښه وده کړې ده. هر غلیم په خپل وخت کې تري ښه ګټه اخستي ده. په همدغو نظرونو باندې دهیواد هرڅه ته زیانونه رسیدلي دي،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخت حکومتونو تردې مهاله د دغو دوو تربيتي مرکزونو توازن نه دی ساتلی، یاهغو ورته پاملرنه نه ده کړې یاله دغه حقیقت څخه دهغو سترګې پټې شوې دي. د وخت واکمنانو ښونځيو ته زیاته دولتي بودجه وقف کړې، هغو ته یې عصري تجهیزات او نور لوازم پر خپل وخت برابر کړي، د ښوونکو لپاره يې‌ګ عزت، کور، موټر او تنخوا، تخصیص کړي، ددغه ارګان دودې لپاره یې د تبلیغاتو له هري وسیلي څخه ښه کار اخستي دی. خو له بده مرغه ددیني او مذهبي زده کړو لپاره یې‌ګ یوازې فقر کافي بللي د ی، سره له دې چې دواړه زده کوونکي د ملت بچیان دي او ددغه ملت په حقوقو کې بې له کوم توپیره مساوي حق لري. یو د هیواد په ګېډه بودجه هډوکي کلکه وي، خپله اوکورنۍ د اصراف سره سره په دغه بودجه باندي ساتي. مګر بل وګړی باید فقروکړي او د هیوادوالو په سړه اووچه ډوډۍ په نیم نس ژوندوکړی .

د دغو دوو سکتورونو په مینځ کې نه انډول یاد یوه سکتور له پامه غورځول د يو ډول بېلتون لامل ګرځي. چې په تدریجي توګه د دې بېلتون او انفصال او د دغو سکتورونو په اهمیت نه پوهېدل نورهم په دغه بېلتون کې زیات والی راولي، د مثال په توګه: ملا د انجینر په اهمیت نه پوهيږي، او انجینر د ملا په ارزښت نه پوهيږي، یا یوڅه پوهيږي، یا پوهيږي خو د بېلتون په ډېروالی سره د تعصب غوټه پیداسوې ده. همدغه تعصب ددغه حقیقت د اهمیت په باب د هغو پر سترګو پرده غوړولي وي، دا هغه ستر علت دی چې دوخت په تیریدو سره یې د خلکو کړاوونه ګزیات کړي دي، د دې لپاره چې د خلکو لپاره ښه روښانه شي د مثال په توګه څو بیلګې د لوستونکو په وړاندي ږدم.

کله چې امان الله خان په ۱۹۱۹ میلادي کال د فبروري پر ۲۳ مه په لغمان کي د ناڅرګندوکسانو لخوا د خپل پلار تروژني وروسته قدرت ته ورسید او له انګرېزانو څخه یې د هیواد خپلواکي بېرته واخیستله.او د ده په وختو کي په هیواد کي عصري ښوونځي را ووتل له همدغه وخته د ښوونځي او مدرسي تر منځ درز نورهم مخ په ډېریدو سو، د ښوونځي او مدرسي زده کوونکي د مقابلې په بهیر کي د عقدي حد ته ورسیدل، دا مقابله د محمدظاهرشاه او محمد داود خان په وخت کي نوره هم ګرمه شوه، د حکومتي چاروا کو توجه یوازي ښوونځیو ته ځانګړې وه، مسجدونه او مدرسي ګ چې د مذهب او اسلام ښه زده کړه پکښي کیدل اوکیږي یوازي د فقر په کچکول پوري وتړل شول، همدا لوی علت وو چې د افغانستان طالبان یاددیني پوهي زدکونکي د زدکړي لپاره له افغانستانه بهر وتل. د هیوادنه د باندي به یې دیني زدکړه کول، هغوی په بشپړه توګه له مکتب څخه بیل او لیري روزل کیدل.

دویم مثال د ثور په اوومه د کمونستي رژیم کودتا یا خونړی انقلاب دی. د افغانستان د هلاکت دغه تخم د ظاهرشاه او داود خان د واکمنیو په وختونو کې پیدا شو، وکرل شو او وده يې‌ګ وکړه، د دغو ګوندونو یا عقیدو خلك د ښوونځیو او پوهنتونو له غیړو راوټوکیدل، په ټولنه کې دغه مکروب په ډېره بېړه دهېواد تر هره ګوټه ورسیدی د هیواد د شاهي نظام د کورنۍ په غیږ کې یېګ نفوذ و کړ د هغو ملاتړ یي خپل کړ، هغو به په ډاګه او بربنډ ډول سره د مسلمانانو او اسلام پر مقدسو هدفونو ګوزارونه کول. دغو عناصرو په هیواد کي په مختلفو نومونو تبارز وکړ، کله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هغو د خپل زاړه ملګرې داود خان پر سر ماله تیره کړه ، نوبې د هغو په عقیده بریالی انقلاب وکړ، دغو کمونستانو سمدلاسه په هیوادکېګ د علماء کرامو او دهغو د پلویانو په نیولو پیل وکړ. محبسونه یېګ ځنې ډك کړل آن تردې چې په ژوندونې یېګ پرهغو هدیرې جوړې کړې. دغه وخت وو چې ښوونځې د اسلام پر ضد د مبارزې ستر مرکزونه وګرځیدل، د اسلام او مسلمانانو پر ضد به پکښې پلانونه جوړیدل د کمونیستې ایډیالوژۍ کفرې شعارونه به د ښوونځې د ښوونکې یازدکونکې لخوا خلکو ته رسیدل، د علماء کرامو، مسجدونو، مدرسو او اسلامې مقدساتو پر ضد تبلیغاتو د لومړې ځل لپاره په دغه هیوادکې عادې بڼه غوره کړه. دکمونستانوداسې ناوړوکړونو په هیواد کې د ټولو مسلمانانو د صبر کاسه وچړپول. مسلمانان له خپل خواږه هیواده هجرت ته اړ ایستل سول، په هیوادکې عامو مسلمانانو ته هم دا احساس پیدا شو چې د د غو کرغېړنو ځیرو په وړاندې د ملې قیام هڅه وکړې او د اسلام د دفاع په لار کې د خپلو زړونو نفرت دکمونستې پرمختګ په وړاندې ښکاره کړې.

دلته بیا هم مدرسه او ښوونځی په یوه مخامخ ټکر کې سره ښکیل شول. بیا هم ملا ساده وګڼل شو. د دینې زده کړو د ښوونکې حیثیت کم وپیژندل شو، د هغوی د نابودی یاورکاوې هڅې وشوې، که څه هم په پوهنتونونو کې دشرعیاتو پوهنځې شته او محصلین د فراغت سند تر لاسه کوې ، خو د دینې زده کړو لپاره کافې نه دی ګڼل شوې. او یا دا چې د نورو عصرې مضامینو لټان چې په شرعیاتو او دین بېخې خبر نه وې په اوتوماتیک ډول د شرعیاتو پوهنځې ته کامیابیږې. بیا دا خلک اثره قاضیان او څارنوالان جوړیږې چې د لېوانو دې هم پلاور باندې وګرځې .

که څه هم د کمونستې رژیم بیخ او بنیاد د خلکو په نظر له منځه ولاړی مګر بدبختانه د کمونستې نظام تر نسکوریدلو وروسته بیا هم هغه کمونستې ډلې د ژبې یا سیمې له مخې د مجاهدینو په ځینو جهادې ډلوکې تنظیم شولې. هغو په ډیرمهارت سره د خپلو ناوړو او نا اسلامې کړنو، د اسلام او وطن سره د خیانت جبران ګ د مجاهدینو په بدنامولو کې ولټاوه، هغو خپله مجاهیدینو ته د ځینو مجاهدینو په پلوې یاد مجاهدینو په نوم اولباس کې یوځل بیا ملت ته ګوزار ورکړ، زموږ د هیوادوالو د وینو تویولو ته یې ادامه ورکړه، په هیواد کې یې دبې اتفاقۍ او بې اعتمادۍ فضاء ګ نوره هم په ټینګه سره خپره کړه، د تعصب او نفرت زرې یېګ په ټولنه کې وشېندل، همداراز د طالبانو په نظام کې هم ځینې ناپیژندل شوې کسان ننوتلې وه. هغو به بې ځایه ګ

د خلکو ځورونه کوله، د طالب په نامه به یېګ طالبان بدنامول، که څه هم طالبانو په پوره غور سره کوشش کاوه چې کمونستې څېرې بربنډې کړې او له خپلو لیکو یېګ لیرې کړې خوطبعې خبره ده چې سل په سله کې دا مخلوط کړل شوی تخم نه سوای بدلیدلای، لاتراوسه دالړې روانه ده. دا چې ترڅوبه وې خدای تعالی ښه پوهیږې.

خبره د مدرسې او ښوونځې وه، د طالبانو اسلامې نظام بیاتر ډېره مدرسو اومسجدونو ته پاملرنه وکړله. د ښوونځیو سره یې دومره لیوالتیانه ښودله څومره چې مناسب وه یاخلکو له هغوڅخه غوښتنه درلوده. له بده مرغه اوسنې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظام بيا په پيل کي مدرسو ته په يواړخيزه توګه شاوګرځوله مګر ښوونځيو ته يېګ نسبتاً ډيره پاملرنه وکړه دا افراط او تفريط دواړه د پيدا شوي واټڼ سره ښه مرسته کوي، د بېلتون ډيروالی راولي او نورو بدبختيو ته لاره هواروي.

موږ وينو چې دا اوس هم دمدرسو او ښوونځيو ترمنځ ښکاره مقابله روانه ده، د ښوونځيو قوت د مدارسو کدرونه بيواکه او بېګ صلاحيته کول غواړي، لوړې زده کړې چې د هيواد د اوسنۍ اداري اساسي قانون د ځينو مقاماتو لپاره مناسب ګڼي د مولوی فضل الهادی (شينواري) غونډې شيخ الحديث له مخې ليري کوي که څه هم هغه د خپل مسرؤليت په دوره کې ګډ شريعت ټول حدود د اوسني نظام د رضامندی او خوشحالولو لپاره ناعملی پريښودل. په دغه هيواد کي د شريعت د يوه حد اقامه ګ هم عملي نه کړای سوه،دلته ښه معلوميږي چې پټ رقابت وجود لري. د هيواد په هرګوټ کي د مدرسي طالب او استاذ د کفارو د سازشونو له امله په مختلفو نومونو وژل کيږي، توهينيږي، بندی کيږي او..... ترڅو په دغه نوم سره ټوله اسلامپالي ښه وټکول شي، آن په غربې مطبوعاتو کې خو لاخبره تر رسول اکرم صلی الله عليه وسلم پوري ورسيده، د رسول اکرم په نوم کاريکاتوورونه خپاره کړل سوه او د پاپ په لمسونکو خبرو يې د اسلام توهين ته لمن ووهله، نور نو زموږ لپاره اصلي عامل ته لاره پيدا کول او پيژندل او د حل لاري لټول پکار دي. موږ بايد يوازې د خلکو له احساساتو، صداقت، فقر او مجبوريت څخه استفاده ونکړو که چيري په رښتوني ډول هڅه او کوشش وشي چې په ښوونه اوروزنه کې بنيادي او بنسټيز مشکلات حل کړای شي نو څو ټکي بايد په نظر کې ونيول شي.

١ -په ښونيز نصاب کې بايد له لومړي څخه تر دوولسم ټولګي پوري نغښتي تعليمات په اوډلې ډول ځای کړل شي.

٢ - اسلامي ښووني د هر ټولګي د زده کونکي د ازموينې او بري مهمه برخه وګرځول شي.

٣ - اسلامي ښوونه د هېواد د ښوونيز نصاب داسي مهم رکن وبلل شي چې د ښوونو او لوړو زده کړو د ملا د تيرحيثيت ولری.

٤ -ښوونکي بايد په ديني او عصري تعليماتو باندې ښه سمبال کړاي شي.

٥ - د زده کوونکو يونيفورم د نظام په شکل خاص خو ملي شکل ولري داسېګ نه چې د پتلون او نکټايي پر دی کلتور په زور تحميل کړای شي.

٦ -په ښوونځيو، ليسو او پوهنتونونو کې پر اسلامي صورت او سيرت ټينګار وشي.

٧ -د اسلامي تعليماتو سند او بريليك د نورو تعليماتو د سند سره معادل وپيژندل شي، څو د هيواد ټول وګړي له يوه منظم اسلامي نصاب سره ليوالتيا پيدا کړي او اعتماد پر وشي او ورتيا ته لومړيتوب او ارزښت ورکول شي.

٨ - د شخصي ښوونيزو مراکزو او مدارسو په زده کوونکيو کې دي د سيالۍ د احساس د پياوړتيا لپاره رغنده پاملرنه وشي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹ـ په پوهنتون کي باید د هري رشتې انتخاب د هغې رشتې د زده کوونکو خخه وسینه داچي د نورو مضامینو ټمبلان د نورو زده کوونکو ځای ونیسي. وړاندي مو وویل چي مدرسې د مکاتبو موازي ارگانونه دیخو په مسلکي توگه په پوهنتون کي یوازي د حقوقو او شرعیاتو رشتې لري که دا رشتې نور زده کوونکي له دوی ځخه اشغال کړي نو بیا د دیني مدارسو زده کوونکو ته کومه لاره سته چي خپله رشته انتخاب کړي؟

۱۰ -د نارینه او ښځینه تعلیماتو د نامخلوط تعلیم لاري چاري بایدبیلي وساتل شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم او قبیلوي جوړښت

افغانستان د مختلفو قومونو له ترکیب څخه جوړ شوی، د بېلابېلو ژبو او کلتورونو درلودونکی هېواد دی. د دې توپیرونوګ سره سره تر ټولو ښه خبره داده چې ټول قومونه یېګ کاملاً د یوه دین پیروان دی. ټوله د یوه ملې پېژند او هویت افغان په نامه ویاړي. که څه هم د مذهب له پلوه په خپلوکي څه توپیر لري، لکه سني شیعه او...مګر د هر قوم ګټې او زیانونه دیوه بدن د غړیو په توګه سره تړلي دي. له بلې خوا که یو قوم په یوه ستونزه اخته کیږي ټول قومونه ورسره زیانمنیږي، همدارنګه د یوه قوم نیکمرغي د ټولو قومونو نیکمرغي ده که خدای مه کړه یو قوم په مشکلاتو کې ښکیل وي نور قومونه یې په غم ځان خبر نه کړي د ستونزو په حل کې ورسره مرسته ونه کړي نو دا ستونزې به د وخت په تیریدو سره ټولو قومونو او حتی ټول هېواد ته سرایت کوي او که بالفرض خدای مه کړه د یوه قوم په بدبختي کې د یوه بل قوم وګړي یاقوم خپله ګټه او ښېګڼې لټوي دا ډیره ناپوهي او یا په بل عبارت د تعصب مانا لري.

په هر صورت د هیواد د خپلواکۍ او ملي ګټو پر بنسټ تل یو موټی کیدل یو له بل سره پخلا کیدل، مخالفتونو ته د پای ټکي ایښودل د ټولو هیوادوالو او وطن په ګټه دي.

په افغانستان کې هر قوم په خپل دننه کې یو ترکیبی جوړښت لري د هغه جوړښت په چوکاټ کې ځانګړی ملي اعتبار لري. هرکله چې دستونزو سره لاس او ګریوان کیږي هغه وخت خپلو ستونزو ته د حل لاره پیدا کولای سي. بهرني قوتونه، اشخاص یا پردي عنعنات ددغه قوم ستونزه نه سي هوارولای دا عادي خبره ده چې په هرقوم اوهره سیمه کې ډیر کړاوونه اوستونزې پیدا کیږي یا واردیږي یاواردي سوي دي مګر ملي یووالی یې په هواري او سوله ییز ډول له منځه وړلو کې ښه رول ادا کولای شي، خو دامهمه خبره ده چې ملي وحدت ته د کړاونو وړاندیینه وشي اویا ورته پوره احترام وشي که څه هم څو لسیزې ددغه جوړښت د ختمولو لپاره کار شوی دی. تراوسه پورې هم په یوه او بل نامه د دغه بنسټ د ختمولولپاره کار کیږي او ترډیره حده تاوان هم ورته رسیدلی دی.

لکه څنګه چې وړاندې یادونه وشوه داچې هر افغاني قوم مختلفې ځانګړتیاوې لري او عنعنات یېګ نسبتاً تر سیمې پورې توپیر لري مګر د دې سره سره هم پرته له یو څو اشخاصو چې پردي ډول ته نڅا کوي د یوه افغان نوم او واحد هدف لري. دلته به خپل هدف ته را شو او خپل پښتون قوم به وڅیړو، پښتون قوم د افغانستان د خاورې او نفوسو اکثریت تشکیلوي چې د افغانستان په ثبات، امنیت، اقتصاد اوسیاست کې عمده رول لري. دا یقیني خبره ده چې د دغه افغاني هڅ او جز درد د هیواد د ټولو وګړو درد دی،د دغه قوم نیکمرغي او بدمرغې د ټولو قومونو شریکه ده، ثبات یې د ټولو قومونو لپاره ثبات او بې ثباتي یې د ټولو لپاره بې ثباتي ده، که خدای مه کړه د دغه قوم په منځ کې هره ستونزه لاینحله پاته کیږي نو د دغې ستونزې ضرر به په تدریجې ډول عاموالی خپلوي او ټولوقومونو ته به دهغه توښ رسیږي. که چیرته د دغه قوم په غم کې خوشحالي وښودل شي، نو دا به د ملي وحدت پر وجود د کلک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوزار مانا ولري، که خدای مه کړه یو وګړی یا شخص په دې عقیده وي چې د دوی له کړاوه ګټه واخستلای سي یا یې ګ د ځان په ګټه تعبیر کړي، نو دا به د ملي نیکمرغۍ پر لوري مخته تګ نه، بلکي شاته تګ وي،که خدای مکړه یو شخص په دې عقیده وي چې د دغه کړاو په اور به ځانونه تاوده کړي نو باید انتظار وباسي چې دغه اور به یو وخت د هغه کور هم سوزي. پښتون قوم اسلام پاله، پاکزړي، صادق او خوشباوره قوم دی. دغه قوم پر خپل فرهنګ او دود، خپلواکۍ، میلمه پالنې او غیرت مین دی او په ویاړي، د ښه ګومان او احسان تابع وي، همیشه پر نورو د نیکو ګومان ساتي، پر صداقت او باور قرباني ورکونکي دي، د پښتنو قومي جوړښت ترډیره پر جرګو باندې ولاړدی، د خپلو پریکړو پالونکي دي د لوییګ سینې او زغم درلودونکي دي، په خپل کورکي د کمزوریو او نانواتو ښه دود لري، له ملا، سید او پیر سره پوره مینه او اخلاص او د هغو بې ساری احترام کوي. د اسلامي معتقداتو، شرائعو او شعائرو پالونکي او ساتونکي دي. هر وخت جرأت، وفا او قربانۍ ته ژمن دي، مګر د دې ټولو نیکو صفاتو سره سره یوه ډېره لویه نیمګړتیا هم لري. دغه ستونزه د دغه قوم ساده ګي او خوشباوري ده، داسې خوش باوري چې ترحد او اندازې اوچته ده. له بده مرغه چې له همدې صفت څخه یې تل ځینو اشخاصو ناوړه استفاده کړې او لاتر اوسه دغه لړۍ توده روانه ده.

ترډیره د پښتنو د قومي جوړښت اهمیت په دې کې دی چې په هر مهال کې د غلیم په وړاندې منظم پوځ لري داسې فوځ چې نه اعاشه او نه تنخوا غواړي. د دین او وطن دفاع د خپلو زلمیانو په وینو کوي، د شخړو په وړاندې ښه ساده او عادلانه قضاوت کولای شي .

د قضاوت د پریکړو تر شا دربدلای شي، په میړانه او پوره شهامت یې ګ پاللای شي، خو دا ټوله په هغه مهال کیدلای سي چې په خوله اوزړه له هغو سره صداقت او وفاداري وشي، کله چې د قومونو او قبیلو ترمنځ یوه ناوړه او ناکاره پیښه رامنځ ته کیږي قومي جرګې یې ګ په قومي دود سره هوارولای شي. د حکومتونو په چاروکې لاسوهنه ډیره کمه او لږه کوي، پرخبره یې ګ باورکوي،د هغوی د اوامروګ اطاعت کوي، د اړتیا پروخت ورسره مرسته کوي، خو له خپلو روایاتو او دودونو سره له لیونۍ مینې سره سره پر اسلامي ارشاداتو او ارزښتونو باوري او سرښندوی قوم دی .

پښتانه د دې نیمګړتیا سره سرهـ چې د سیاسي ارادې او اداري واکمنۍ سره ډېر تړاو او مینه نه لري خو د سیاسي نظامونو برې او پایښت هم د دوی له ملاتړ پرته اسانه کارنه دی، دلته باید په خواشینۍ سره هغه څه په ګوته او روښانه شي چې د څو لسیزو را په دې خوا د دغه قوم د قومي جوړښت د پراګندګی کوشش شوي او کیږي

د خود خواهانو پر هغو غوښتنو چې له اسلامي، ملي منافعو سره سمون نه خوري سترکې پټې شوي دي. دا خورا مهمه ده چې ولي له دغه جوړښت څخه د ملي فرهنګ، دود او عنعني پر خلاف ګټه اخستل شوې ده. د دغه قوم پر حقوقو،چې په اولسي او قومي نظام کې ستر نقش لري له ډیره وخته سترګې پټې شوي دې.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګ ځوان کهول مذهبې علمای کرامو، ساداتو او قومي سپین ږیرو ته تر ډېره د عزت او مشرۍ په سترګه ګوري، د هغو خبرګي مني، د هغو احترام کوي. ملا او عالم د دوی په هره جرګه کې اړین غړی وي، خپلې جرګي د شرعي اصولو له مخې وړاندي بیاېي، د هرکار ثواب او عذاب خلکو ته ښیې. د ښو موفقیتونو، د دنیا او اخرت ګټې او تاوانونه خلکو ته بیانوي، په ټولنه کې کاملاً بې طرفي ساتي. یوازي د مصلحت راوستل، د شر او فتني رفع او دفع ګ په پام کې نیسی، همدارنګه سادات او پوهان هم په دغسي مواردو کي خپل نقش لوبوي او د ښه موقف او درانه مقام څښتنان او با عزته څیري بلل کیږي. جرګه د دغه قوم هغه مهم ارګان دی چې د ټولو ناروغیو لپاره دوا او درمل کیدلای شي، د هري ستونزي علاج کولای شي، هغې ته د حل لاره موندلای شي، خو دغه اهمیت هغه وخت خپلولای شې چې کاملاً د بې طرفی اصل په پام کی نیول شوی وي، په بشپړه توګه د اعتدال رعایت شوی وپ، د سولي، ثبات او ملي ګټو اهمیت په نظرکې ونیول شې، جرګه په خپلواکي سره د پرېکړي توان ولري د خپل تصمیم د پوره پلی کولو واك ورسره وي او دوارو ښکیلو لوروته د باور اومنلو وړوې یا غالب ګومان وربانديې د ښو اونیکو وې. ځکه نو په ډیر غور سره باید هڅه وشي چې د دغو مهمو ارکانو حیثیت او اعتبار وساتل شي.

که خدای مه کړه د دې هڅه وشي چې دغه ارګان د سیاسي یا شخصي ګټو لپاره د فشار، اعتبار یا پیسو په زور د ملت له ارادې پرته استعمال شي او یا په سیاسي دام کې ښکیل شي دا به نه یوازي د ټول ملت له ارادي سره خیانت وي، بلکي په راتلونکي کې به هم د خلکو په وړاندی له بدګومانۍ او بې باورۍ یا بې اعتمادۍ سره مخامخ شي، بل دا چې دغه ارګان هغه وخت په ناپېیلتوب سره موثر تمامیږي چې د خلکو د باور له امله د خلکو په منځ کې ټوکیدلي ستونزي په عادلانه توګه حل کړي. که چیري د جرګې غړي یو طرف ته منسوب کیږي په هغه صورت کې به دوی خپله د اختلاف له امله د نورو ستونزو سره مخامخ کیږي چې له همدې کبله به بیا هم د خلکو په منځ کي د نورو مشکلاتو سبب کیږي دا ډیره اړینه ده چې دغه ارګان په ټولوتحولاتوکې حق پالنه حق وینه او بې پرې توب او ناپېیلتوب وساتي اوخپله بې طرفي حفظ کړي.

د مثال په ډول که یو عالم د پیسو له ورکړي یا له کوم فشار څخه پرته دې ته وهڅول شي چې د ښځو د تعلیم او تربیې په اړه شرعي دلایل وړاندې کړي او په خلکو دا ومني چې هغوی خپلي خویندې او لوڼي ښوونځیو ته واستوي، په دې هکله نبوي حدیث د دلیل په توګه وواېي چې دا د هرچاحق دی چې زده کړه وکړي، نو دا ښه خبره ده. که د دغه عالم (ملا) خبره یوازي د همدې هدف لپاره وي او ښځي د شرعي حجاب او د ښځو د تعلیم د شرعي حدودو په پام کي نیولو سره ، شرعي زده کړي وکړي او د نارینه وو سره یې د ډکو وهلو احتمالات نه وي او د هغو سره یو ځای د کښیناستلو خبره چې د کبیره او لویو ګناهونو سبب ګرځی نه وي، هم د ښځو لپاره او هم د ټولني لپاره ګټور تمامیږی، مګر که د ښځو په زده کړه او ښوونه کي د مذهب او اسلام سپکاوی وي یا پر هغه باندي تجاوزونه وي،او د اخلاقي او کلتوري فساد سبب وګرځي، لکه اوس چې دلته ځیني کورسونه، ښوونځي او پوهنتونونه نارینه او ښځي پر یوه میز کیښنوي ، اخلاقي فساد ته یې تشویقوي، د بې حیایی او بې سترۍ لور ته یې وربولي، نو دلته معلومیږي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې عالم بې ځایه استعمال شوي دی، د الله ﷻ له طرفه ورکړه سوی مسؤولیت یېگ نه دی پر ځای کړي او یوازې او یوازې یېگ مادیات په نظر کې نیولي دي.

دویم مثال : که بالفرض یو عالم یا علما د بهرنیانو یا حکومت د خوشحالولو لپاره خبري کوي چې تریاك او بنگي او د هغو کښت اوکاروبارگ په شریعت کې حرام کار دی، خلك دې دا کار نه کوي او د امریکایانو یا انگرېزانو سره دې په دغه کارکي مرسته وشي او له بلې خوا په هیواد کې د زنا په وجه د ایډز پراخیېدل او ډېرېدل او دا رنگه په ډاگه د شرابو څښل، خرڅیدل، رواجېدل په نظر کې نه نیسي سره له دېگ چې په اسلام کې د شرابو او زنا لپاره حد او سزا شته او د تریاکو لپاره په ظاهره نص او دلیل نسته، خو قیاس ته به تگ کیږي یا دا چې د تریاکو لپاره به اختصاصي محکمه جوړېږي، خلکو ته به قید او د اعدام سزا ورکول کیږي، خو د زنا، شرابو او نورو غیر شرعي فاحشو چارو لپاره لکه بربنډ عسکونه، نیمه بربنډ فلمونه او دا چې د فحاشۍ عادې او بربنډو زنا کارو ټلویزیوني فلمونه او عکسونه چې کاملاً ټوله ټولنه په ځانگړې توگه نوي نسل په حتمي اخلاقي فساد اخته کوي. شراب، زنا، د ښځو او نرو ښکاره بداخلاقي په ټولنه کي عادي گرځي، کیدای شي په راتلونکي کې دغه اعمال خلکو ته دعاموالي په خاطر د گناه حیثیت ونه لري که څه هم د نشیي توکو بندیدل ښه کار دی، د افغانستان په گټه دی، مگر پر داسې شیانو خاموشي دا ثابتوي چې عالم استعمال شوي دی، کنه نو د زنا او شرابو لپاره چې د قرآن په صریحو آیتونو ثابت دي ولې نه اختصاصي محکمه شته او نه ورته علیحده تبلیغات. له عالم څخه د سیاسي گټو په خاطر داسې استفاده به د هغه پر تندي باندي یو تور داغ باله سي. ځکه په ټولنه کي د عالم حیثیت کمول او د هغه وقار او بې طرفۍ ته صدمه رسول ډېره بده خبره ده چې د هغه مستقبل ته ډېر لوی تاوان رسوي او د خلکو د نیکو گومان وربانديې خرابیږي. د یوه عالم لپاره لازمه ده چې په ټولنه کې د ناپېیلتوب دریز ولري، په مطلقه توگه د حق پلوی او د باطل پر ضد واوسي، نه د حکومت او قوت د ناسمو پالیسیو تطبیقوونکی. که رشتیا حکومت او خارجي یرغلگر د علماوو خبره مني باید د هغو د قول درناوی په هرڅه کې وکړای شي. خو موږ وینو چې کله یو عالم د شریعت سره سم څه مطالب بیان کړي، هغو ته د طالبي قوانینو رنگ ورکوي د قول یې تقبیحوي. اما که د دوی په گټه خبره کوي هغه دومره تقدیروي چې د نړۍ هرگوټ ته د هغه ږغ ورسوي .

باید ملا طبقه د دښمن د داسې سازشونو څخه ځان وژغوري ، څو د هغو د لومو ښکار نه سي. همدارنگه عالم، سید او د قوم مشر باید د مشر په توگه وساتل شي، نه دیوه لوري په توگه د مثال په توگه : که یو عالم دولت یا مقاومت ته د عامو دولتي خلکو د وژلو لپاره فتوی ورکوي او د منفي اړخونو څخه یې صرف نظر کوي، لکه د عامو خلکو په منځ کی پټاو کول، په هغو کي د ماشومانو وژل، بې محاکمې د خلکو وژل، د کلو بمباروال، د انسانانو د جسدونو سوزل او پرلارویانو باندې د ړانده انتقام ډزې او.... نو بیا هم عالم یو ناحقه طرف واقع شو .

د هغه په دې طرف سره هم د ده ناپېیلتوب ته تاوان رسیږي او هم د خلکو اعتماد وربانديې کمیږي. یا دا چې نیك گمان یا حسن ظن وربانديې خرابیږي چې په دې کار سره بیا هم په خلکو کې د اختلاف جرړې قوي کیږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنگه که په سیمه کې یو قومي سپین ږیری او مشر دې ته تشویق شي چې د حکومت او پرغلگرو ضد خلك د حکومت یا امریکایانو سره همکاری ته دعوت کړي، خو له بلې خوا پر خلکو د بمباریو،د بیگناه خلکو د نیولو او وژلو، د بهرنیو یرغلگرو له ناسمو کړنو څخه، لکه د وګړو توهینولو، په کورونو ورننوتلو، د ښځو تلاشي کولو او داسي نورو څخه ځان ناخبره ښیي اویا ورڅخه دفاع کوي نو دلته هم د قومي مشر له حیثیت او اعتماد څخه ښه گټه نده اخستل شوي، ځکه د هغه اعتماد ته صدمه رسول د هغه پر تندي باندي د تور داغ ایښوولو حیثیت لري.

اوس به اصلي ستونزي ته راشو لکه چې وړاندي وویل شوه چې عالم، سید، حضرت او قومي سپین ږیري په افغاني ټولنه کې هغه مخکښان دي چې دهیواد ټول وګړي وربانديې اعتماد کوي،د هغو خبروته غوږ نیسي او د هغو احترام کوي. د هر داخلي او بهرني ځور یاستونزي په وخت کې ورته مراجعه کیږي. له همدې کبله ډیره اړینه ده چې د هغو د حیثیت ساتنه وشي، غوږ ورته ونیول شي، احترام یې وشي،د هغو په نیکو مشورو عمل وشي. که د دوی له نیکو نظرونو استفاده وشي زه په دې یقین یم چې زموږ بې حسابه ستونزو ته چې ټول هیواد یې له غم، تشویش او نهیلۍ سره مخامخ کړی دی، د پای ټکی کښیښودل شي او د حل لاره به ورته پیداشي. مگر بدبختانه چې د دغو مخکښانو د افکارو او عقیدو پوره درناوی د څو لسیزو راپدیخوا نه دی شوی. د هغو له پخو اسلامي کلتوري تجربو څخه پوره گټه نده اخستل شوي، بلکي د یوسمبولیک رکنیت په توگه هغو ته دوکه ورکړه شوې ده. په ډیرو مهمو فیصلوکي نادیده نیول شوي دي، نو همدا علت دی چې د افغانستان بد بختي نه یوازي پیچلې شوې ده، بلکي په یوه ناسور بدله شوي، یوه ساري او خپریدونکي ناروغي ځینې جوړه شوي ده. زما په نظر تر ټولو څرگند حقیقت دادی چې اوس له هر دخیل پلوه او ټولو سیاسي کوږیو څخه د نجات لاره ورکه ده. که څه هم دوی همیشه په دې فکر دې چې څنگه به ورته د حل لاره پیدا شي چې خلك سوکاله ژوند وکړي.

زما په نظر جنگ گټل اسانه کار او اسانه لار نده. همدا رنگه جنگ کول یوه داسې لوبه نده چې د کابل نجونې او هندې تري نام پکښې رقابت وکړي. خلك خوشحاله په فسق او نورو د چا خبره په هنرونو کې جائزې وګټي. جنگ یو خطرناکه لوبه ده چې د هري ورځې په تیریدو سره د وینو سیلاب ته نوي ویني ورګډوي، په هیوادکې کونډې او یتیمان زیاتوي، خلك دغربت او فقر په لوري بیاېي،د ملتونو او مذهبونو ترمنځ تاریخي دښمني راخوټوي. که په ډیر مهارت سره دغي ستونزي ته دحل لاره پیدا نشي نو یو وخت به د ناااټکل سوي بدبختۍ زیږنده شي، چې بیا به یې جبیره او علاج دهر چا او هر افغان له وسې وتلي خبره وي، که خدای مه کړه څوك په دې عقیده وي چې په نیولو، وژلو او دکور کلي په ورانولو به داستونزه حل پیدا کړي نو دابه یو ښکاره حماقت وي. په بل عبارت دابه جهل مرکب وي. که څوك په دې عقیده وي چې کفري نړۍ یابهرنیان به ورته په زور او جنگ د حل لاره وموميي زما په نظر دا هم ناپوهي اوبې ځایه تیروتنه ده، زه په دې عقیده یم چې زور او وژل، د کورونو ړنگول یوازې په دښمنۍ کې ډیروالی او سخت والی راولي انتقام ته خلك هڅوي او بس. که څوك په دې عقیده وي چې بهرنیان به په سیاسي لحاظ ورته د حل لاره پیدا کړي نو دا د تصوراتو یو خوب دی. دهغه خوب لرونکی په عمر به ربښتیا نشي، ځکه چې بهرنی ستا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دین او کلتوره جلا اوسیدلی، همیشه ستا د ځپلو او دښمنۍ پلانونه جوړوي، په اسلامي ټولنه کې د توپیرونو تخمونو شیندي، هغوی تل د خپلو اهدافو لپاره فکرکوي، که ته په زړه کې مسلمان یې، نو هغه ځوک ستا واقعي دوست نشي کیدلای، که خدای مکړه ته په دې باور یې چې هغه به دې دوست وي، ستا دین او دنیا ته به وده ورکړي، نو پوه شه چې د الله د ارشاد څخه پرته دې بله لاره نیولې ده.

نو دا خبره باید ومنو چې بهرنیان ورته د حل لاره نشي موندلای او جنګ هم د وینو په ځپو بدلیږي. البته که دا د ستونزې د حل لاره هم وي، نو د ډیرې قربانۍ او ډیر ځنډ وروسته به نتیجه ورکوي.

نو څه په کار دي؟ څه باید وشي؟ څه به راسره مرسته وکړي؟ زما په نظر بیرته خپل فرهنګ او خپلې عنعنې ته مراجعه کول پکاردي. چې هغه عالم، سید، او د قوم سپین ږیري دي. کیدای شي هغوی ورته د حل لنډه اواسانه لاره پیدا کړي، هغو ته باید واك ورکول شي چې د افغانستان منافع، ملي استقلال، د اسلامي قانون په چوکاټ کې پوره په نظر کې ونیسي، د عالم، سید او قومي سپین ږیري څخه زما هدف هغه کسان نه دي چې له ورایه خوځ سوي دي او دغه عنعنوي فرصتونه یې د ځان میراث بللي دي. کوم چې د افغانستان په تولو ورانیو کې د پردیو د لاسونو د آلې په توګه استعمال سوي دي. هدف مې د کلو او بانډو هغه سپېره صادقه او سپېڅلې کسان دي چې هر وخت د خپل ملت سره پاته سوي دي. موجوده اداره او سیاسي واکمنان باید بهرنیو یرغلګرو ځواکونو ته قناعت ورکړي چې د افغانستان مسئله یوازې په اسلامي او افغاني دود اواسلامې روایاتو او په کامل استقلال هوار یدلای شي او بس، نه د کاپي سوي غربي ډیموکراسۍ په زور سره. نور دغو بې رحمو دښمنانو ته د دې وخت او فرصت ورکول چې خپلو وحشي کړنو ته دوام ورکړي په هیڅ ډول د زغملو نه دی. هغه کسان د ځان بقا د پرغلګرو په وجود کېویني ، هغوی باید له دغه فکره ځان شاته کړي او د خپلو خلکو سره په غم او ښادي کې ځان شریک کړي .

موږ د دې تاریخ ژوندي شاهدان یو چې د دغو معصوموګړو د وژلو، توقیفولو، د کلو او کورونو د ورانولو نه شلېدونکې لړۍ لس کاله ترشا پرې ایښې دي. دا لړۍ او د یرغلګرو د مرګونو بیړۍ په یوولسم کال کې هم د غریبو او بې وزلو افغانانو په وینوکې روانه ده خولا تر اوسه زموږ د وینو ځپې د نرۍ ولسونه ننداره کوي. نور باید دغه مسئله خپله افغانانو ته پریږدي چې پر خپلو مشکلاتو غور وکړي. افغاني جرګه باید له سیاسي اغېز نه بېخي مستقله وي، افغانانو ته هیڅ ناسمې بهرنۍ مشورې او جنګي تجهیزات د منلو وړ نه دي. زه په دې تاسف کوم چې اوس هم بهرنیان په دې فکر کې دي چې نوري وژونکې وسلې او پوځي چورلکې او الوتکې زموږ د خلکو د وژلو لپاره راغواړي او د ترهګرۍ بې مفهومه تور یېګ د ځان لپاره پلمه ګرځولي. د دوی نظر دادی چې دا چارې به له دوی سره مرسته وکړي؟! او خلك به هغو ته د غلامۍ سرونه ټیټ کړي؟! خو هیڅکله نه سې کېدای. دا فکر د دنیا د اوسنې پرمختګ سره مطلق ټکر لري، زه په دې عقیده یم چې وطن دوست او خواخوږي افغانان به د برتانیې، ناټو او نورو شرخووشونکو حکومتونو د داسې اوږدیګ دښمنۍ سره هیڅ موافق نه وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې طالب څوك دی؟ افغانی عسكر څوك دی؟ ملكي وګړي څوك دي؟ هر يو مسلمان افغان دی. هر افغان بايد د خپل افغان ورور په وژنه، په بندي كولو او ځورونه خفه شي. زه بيا هم پر دې ټينګار كوم چې دغه بهرنيان هيڅ وخت زموږ دوستان نه سې كيدلای، هغوی د خپلو ګټو لپاره كار كوي، د دوی شتون او پوره واک به كله هم زموږ درد دوا نكړي، كه موږ خپل هيواد پخپله ديوالي پر لور روان نه كړو نوموږ بايد د نورو بدبختيو انتظار وكړو.

فرهنګي ارزښتونه

افغانستان له فرهنګي پلوه د ډير ساهو او سپيڅليو ارزښتونو درلودونكی هېواد دی، ګڼلای شو چې دودونه مو اسلامي شريعت او نبوي فرهنګ او سنت ته نژدې دودونه دي. د مثال په ډول لنګوټه تړل چې تقريبا په عربې هيوادونو كې چې تردېره د رسول الله ﷺ په نسب پوري اړه لري اوږد تاريخ لري، مګر متاسفانه چې په دې وروستيوكې په دغو هيوادونوكې آن په مكه مكرمه اومدينه منوره كې هم د لنګوټي رسم او رواج بيخي په ختميدو دی. هلته سړی هيڅ فكر نه كوي چې دلته يووخت دغه سنت موجود وو. تر دې چې په علماووكې دغه سنت ډير لږ ليدل كيږي، لنګوټه تړل بې له كوم شكه د رسول الله ﷺ سنت دی چې د ځينو علمای كرامو په نظر د لنګوټې د نه تړلو په وجه كه سړی معذور نه وي او قدرت ولري د لمونځ كوونكي لمونځ مكروه كيږي. غوره داده چې د لمانځه دادا كولو پر وخت لمونځ كوونكی پر نبوي سنتو ټينګ واوسي، الله لره دې ډيرحمدونه وي چې د رسول الله مبارك فعل يېګ زموږ لپاره يوه فرهنګي برخه ګرځولي ده.

همدارنګه ږيره مباركه لرل چې زموږ د وطن عام خلك د ږيري نه خريل او وهل د پتمن سړي نخښه بولي آن په ښو او نيكو كورنيو كې د ږيري خريل يو د شرم او عار خبره ګڼي، زموږ د ملت اكثره وګړي د ږيري(نبوي سنتو) درلودونكي دې او كلتوري بڼه يېګ نيولي. همدارنګه د نارينه وو او ښځو جامي تر ډيرهـ د شريعت سره مخالفت نلري، كه څه هم اوسنيو غربې ډولو افغانانو د غربې نااسلامي كلتور جامي، نكټايې او پتلون راته په تحفه كي راوړي خو بيا هم ډيری وګړي د خپل كلتوري اسلامي لباس په اغوستلو نه شرميږي، بلكي مسلمانان په وياړي، لكه وړاندې چې مو يادونه و كړه چې افغان طبعي اسلام پاله قوم دی. اسلام يېګ خوښ او د خوښی انتخاب دی او د اسلام په احساس هميشه ژوند كوي. كلتور يې د اسلامي غيرت سره پوره سمون خوري، په ځان متكي او باور لري په قومي مشكلاتو كې زغم او حوصله كوي، صداقت يېګ طبعي عادت دی، د بل له كلتور سره كمه مينه لري، له همسايه سره په ځان و مال مرسته كوي، په لږ څه قناعت لري، دالله ﷺ په وركړه راضي وي، پر ناموس او ځاني عزت باندې تر هر څه تيروي، لكه چې وايې (مال مې تر سر جار او سر تر ناموس) د سپين ږيري، ملا او سيد په بې عزتي سخت خفه كيږي او په ننګه تر هر چا پياوړي او غښتلي دې، د توهين او تكبر د فعل او قوله بد مني، مسكنت، لوږه، تنده،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احتیاج ، بیکوري، مرگ هرخه مني، خو د غلامۍ پرې په غاړه کې نه پرېږدي او نه غلامۍ ته ورته ژوند کوي. کلتوري ارزښتونه چې اکثره د اسلامي قوانینو سره سمون خوري د افغاني ټولني رنګ جوړه وي.

فرهنګي ارزښتونه اصلاً په قومي جوړښت کې نغښتي دي. ډېر هغه څه چې ما په قومي جوړښت کې یاد کړه فرهنګي بنه لري. ځیني فرهنګي پرمختګونه چې اوسنۍ کلتوري اداره یې مخته بیایې او د افغانستان د مومن او مسلمان ملت د کلتور په نامه ترسره کیږي، او د کلتور برخه بلل کیږي او کلتور ته وده ښودل کیږي، اصلاً دکلتور او فرهنګ سره ټکر دی.

د مثال په توګه د هند، پاکستان، امریکا، لوېدیځ او نورو هیوادونو فاحشو او ناروا کړنو ته وده ورکول، لکه ناروا او فاحش فلمونه او پرله پسې سریالونه چې په نتیجه کې یې تقریباًد مشرکینو یانورو نااسلامی مذهبونو او ایډیالوژۍ ته وده ورکول کیږي او هغو ته د احترام په سترګه کتل کیږي .

که موږ د کابل په لارو کوڅوکي د نوي نسل او ماشومانو ورځنیو افعالو، اعمالو او ویناوو ته ځیر شو لیدلای سو چې د هغو په ډېرو حرکاتو کې هندي فلمونو څومره اثر کړي، دا معلوملای سو چې زموږ نوی نسل څومره دافغانستان د اصلي کلتور متابعت کوي او څومره د هندي اوغربي کلتور عادات اورواجونه خپلوي، په نوي نسل کې د دې پر ځای چې کوشش وکړای شي د هدایت او اسلامي عنعناتو په چوکات کې راوستل شي. ادبې، اسلامي او انساني اخلاق په ځان کې راولي سیرتاً او صورتاً په اسلامي ډول جوړ شي داسې کاراو فعالیت خو د کلتوري ودو د ادارو لخوا ډېر کم شوی. بالعکس په لارو او کوڅو کې نوي نسل سیرتاً او صورتاً د پردیو کلتورونو په وده بوخت دي او په یو ډول کلتوري یرغمل کې راغلي دي. حرکاتو یې د فلمونو د حرکاتو څخه رنګ اخستی، اخلاق یې د فساد او نااسلامي رسوماتو پر لوري درومي.

تردې دمه زما په یاد کې راځي چې یو وخت به د مسلمانانو ماشومان طالب علمان په لارو او کوڅو کې په داسې حرکاتو کې لیدل کیده چې یا به یې د قرآن مبارك تلاوت کاوه او یا به یې د اسلام او رسول اکرم ﷺ په صفت کې نعتونه ویل، د رسول الله ﷺ پر عاداتو به یې چلند کاوه، د افغانستان دودیز اسلامي لباس به یې په تن لیدل کیده چې د سړي به یې په لیدلو سترګي خونکېدلې او خوند به یې ورکاوه، سړي به ورسره د راحت او خوشحالی احساس کاوه، خو اوس هماغه ماشومان یا ځوانان دي چې د غربی دموکراسۍ له برکته په اسلامي لباس اغوستلو باندې شرمیږي، د لاري په اړدو کې د هندي او انګریزي فلمونو په لیدلو نڅاوي کوي، دکوڅي له یوه اړخه بل اړخ ته په ډېره بې ادبې او ډېره بې حیایې سره ټګ او حرکات کوي، نه یې له ملا، سید، سپین ږیري پروا اوحیا کیږی او نه د ښځو مراعات کوي، آن تردې چې ځیني ځوانان د کوڅو او واټونو په اړدوکي په نشه او مستی سره لیدل کیږي، شراب یې څښلي وي او سترګي یې سري راختلي وي. نو ایا افغاني کلتور همدا کلتور وو؟ افغاني رسم او رواج همدغه دی که څنګه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم: دا چې د اطلاعاتو او کلتور اداره د افغانانو د هويت نمايندګي کوي، نړۍ ته د افغانستان د کلتور حقيقي انځور وړاندېګ کوي، په دې لاره کې د تبليغاتو او نشراتو وسايل په واك کې ورکول شوي دي. داچې څومره توانيدلي دي چې د دې هيواد حقيقي انځور نړۍ ته وړاندې کړي؟ګ زه يو ځل په ١٣٨٤ل.کال د اطلاعاتو او کلتور وزارت د غونډو تالار ته دعوت شوي وم. په دغه تالار کي د حضرت مجدد الف ثاني صاحب ؒ لمانځ غونډه جوړه شوي وه. په دغه غونډه ياسيمينار کې حضرت صبغت الله مجددي اونورو ملايانو هم برخه درلوده. دا ښه خبره وه چې د داسې اشخاصو د علم، روحانيت، شخصيت او هڅو ستاينه او يادونه وشي، مګر هغه سالون يا د سيمينارځای داسي جوړسوي وو چې شاوخوا په ځوړندو شويو عکسونو تياره بت خانه ښکاريده، د لمانځه په وخت کې دومره ځای نه پيدا کيدی چې موږ پکښي لمونځ کړي وای، هر لوري ته عکسونه او رسمونه جوړ شوي وه، پردېګ سربيره د ډوډۍ خوړلو په وخت کې د حضرت صاحب د استقبال لپاره د ډوډۍ د ميزونو سره ځوانې افغاني ښکلي نجوني يا ښځې درول شوي وې چې ځانونه يې هم د واده د شپې د ناوي غوندي جوړ کړي وه او د خوش آمديد او سلام په اچولو سره يې مراسم پر ځای کړل. زه هيڅکله په دې عقيده نه يم چې د افغانستان د خلکو فرهنګ دې داسي وي چې نامحرمي ځوانې ښځې دېګ د پرديو نامحرمو خلکو استقبال وکړي، دا نه غيرت دی، نه اسلاميت دی او نه د خلکو کلتور دی، کوم چې د کلتور وزارت يې نړۍ ته د افغانستان د کلتور په نامه ښيې. خو تر دې عجيبه لا داوه چې ناستو ملايانو د دې منکر په خلاف هيڅ ونه ويل او چوپه خوله وه.

ديته ورته ښه مثال پر ټلويزيون، وي سي آر، يا ډيش، کيبل، او انټرنيټ باندې د نړۍ د نورو کلتورونو فلمونه خپرېدل دی چې تر ډيره افغانان او افغاني ټولنه د فحاشۍ او اخلاقي فساد لوري ته سوقوي. په هغو کي د ښځو سره ياري ياﺍشنايې کول، د ښځو سره ګډه نڅا کول، د يو بل خولي سره رودل، يو بل په غيږوکې سره نيول، په افغاني تلويزيونو کې همداسې شيانو ته وده ورکول، نيمه عادی او بربنډ تصويرونه ښکاره کول، د اخلاقي فساد لپاره جلبول، په ډيش او انټرنيټ کې خو هغه څه ته هم اجازه ورکول شوي ده چې له اسلام سره لاڅه بلکې له انسانيت سره هم ټکر لري، لکه بربنډ تصويرونه، زنا، د يوې ښځې په څو تنو استعمالول، له حيواناتو سره بد فعلي کول، همجنسبازۍ او داسي نور ناوړه اعمال تر سره کول، ټول هغه څه دي چې مستقيماً د خلکو په تېره د ځوان قشر پر اخلاقو باندې منفي تاثير غورځوي، د ناروﺍوو سره يې مينه ډيروي، د بدو شيانو او کارونو سره عادي کيږي آن چې حرام او ناوړه کارونه بيا هغو ته د حرامو او ناجايزو په څير نه معلوميږي، که څه هم ځيني چينلونه دا اعمال د ځينو عربې دولتونو او عربې الفاظو او عربې نرو او ښځو په څېره کي ښکاره کوي، څو داسي ناوړو دودونو ته يو اندازه اسلامي صبغه او بڼه ورکړي، چې موږ ټول په دې پوهيږو چې په ځينو عربي هيوادونو کي لکه مصر، لبنان، اردن او سوريه کي اخلاقي فساد او فحشا نهايت ته رسېدلي ده. هغه څه چې هلته کيږي ياتمثيليږي کيدای شي په ځينو نااسلامي هيوادونو کې هم نه کيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ټول هغه څه دي چې کلتوري اداره يې دودي او پرمختګ په لټه کي ده خو حقيقت دادی چې دا ټول زموږ کلتوري ارزښتونو ته زيان رسوي. داسي او دې ته ورته اعمال چې د لويديزوالو په مصرف او زيار د ځينو افغانی کړيو په مرسته د تمدن په نامه کيږي دين او کلتور ته يو سخت ګوزار ورکول دي. يقين لرم چې افغانان دغسي اسلام ضد شيان کله هم نه شي زغملای، که څه هم فقر، مسکنت او بې وزلي په دغه هيواد کې اوج ته رسيدلي، خو بيا هم اسلام مسلمان ته ترهرڅه محترم دی، دا يقيني خبره ده چې اسلام او اوسنۍ غربي دموکراسۍ يو له بل سره ټکر کړی دی. که موږ اسلام ته په پوره غور سره ځير شو کولای شو په دې باندي ښه پوه سو چې اسلام يو چوکاټ او محور لري، حدود لري چې دا هرڅه د هغه چوکاټ په واسطه رامحدود شوي دي. دغه بې حده او بې سرحده دموکراسي د اسلام دغه حدود له منځه وړي. که څوك په دې عقيده وي چې بې حده او بې سرحده غربي دموکراسي به زموږ هيواد او خلکو ته ښيګڼي راوړي داسي خلک بايد تر ټولو وړاندي خپل ځانونه په اسلام پوه کړي چې د الله ﷻ په دغه اسلامي قانون کې څومره نيمګړتيا وجود لري چې هغه دي په غربي دموکراسي پوره کړای شي او دغه نظام په ټولنه کې له ټولنيز او اخلاقي پلوه څومره بدلون او پياوړتيا راوستلي ده؟ که څوک د دې کار توانايې ولري بايد موږ او نورو اسلام پالو ته هم قناعت ورکړي. مګر دا يقيني خبره ده چې دغه سوال ته هغوی داسي ځواب نشي موندلای چې خلکو ته قناعت ورکړي.

همدارنګه په بهر کي هغو نړيوالو لوبو ته چې د نړۍ نامسلمان وګړي پکښي ګډون کوي او سيل او تماشا يې کوي، د افغانستان د ښځو ليږل او هلته د ښځو ګډون کول، لوبه کول، بې ستري کول، يا د نړۍ د ښکلا په سيالۍ کې چې د نړۍ نجوني د ځان ښکاروني او لوڅوني لپاره پکښي ګډون کوي، د هغو د بدن هره برخه د ښکلا د متخصصينو لخوا کتل کيږي ، څو د ښکلا ټول صفات پکې ولټوي دا هغه څه دي چې په مطلقه توګه د اسلام او شريعت چوکاټ ماتوي او اسلام ته سپکاوی بلل کيږي. د دغسي ښځو بيرته هيواد ته د راستنيدو پر مهال په مطبوعاتو کې ښه استقبالول، رشد ورکول، ډول ډول امتيازات ورکول په ټولنه کي د يوه منکر او ناروا کار خپرول او عامول دي. داسې اعمال له افغاني فرهنګ او غيرت سره هيڅ سمون نه خوري، بلکي يوه متضاده برخه تشکيلوي.

څه مهال مخکي د ښځو يو پلاوي اروپا ته تللي وو چې هلته يې د فرانسي د ولسمشر او پارلمان د غړو سره ليده کاته کول. بې له دې چې د يوې ښځې سره دې خپل محرم ورسره وي اويا د هغو د ضرورت په هکله خبري وشي مطبوعاتو دا د افغانستان لپاره يو يو ښه پرمختګ وباله او ښه يې استقبال کړ. هر منکر ته رشد ورکول که د مصلحت په نامه وي او که د چا پر ضد وي، د مادياتو لپاره وي او که خدای مه کړه د نړۍ نامسلمانو ته دا ښکاره کول وي چې دادی موږ هم د ښه استعداد او وړتيا له مخې د غربي دموکراسۍ پر لور د اسلام له چوکاټ څخه څو ګامه در ووتلو او دا د دي سبب ګڼي چې هغوی خوشحاله او راضي وساتي فکر نه کوم چې دغه هيوادته دي کومه ګټه ولري. د دې پر ځای چې ملي کلتور ته ګټه ورسوي تاوان کوي، د دې پر ځای چې سوله اوثبات راولي، نور هم حالت خرابوي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تېر ۱۳۸٦ کال د جوزا پر ۱۷ مه د کندهار ښار د ناحیو په ډېرو مسجدونو او د علمای کرامو پر کورونو باندې چاپې ووهل شوې، علمای کرام په نیمو شپوکي په بې عزتي سره له کورونو څخه وایستل شول، په مسجدونو کې میشت طالب العلمان ونیول شول، که څه هم حکومت د سلو تنو د نیولو مسرولیت ومانه، خو محلي وګړو د سلګونو علماوو د نیولو خبرې کولې، داسې عمل یو منفور او ناوړه عمل دی چې دافغانستان پر کلتور باندې مستقیم یرغل بلل کیږي. که څه هم افغانستان د بلوسه ګرو ترواك لاندې دی لږ وړاندې مو یادونه وکړه چې عالم په ټولنه کې هغه ستر شخصیت دی چې د هیواد هر وګړی د زیږیدلو له نېټې څخه بیا تر ګوره ورسره تماس لري. په دنیاکې ورته احتیاج لري، حتی دعقیدې په لحاظ په آخرت کې هم د یوه شفیع په صفت ورته اړ دی، په جومات یا مسجد کې طالب العلم اوسیدل یا ساتل د ټولو آسیایي ملکونو د مسلمانانو کلتور، رسم او عنعنه ده. خلك په خپلو مسجدونو کې طالبان د الله د رضا ، د خپلو بچیانو د دیني روزنې او د محل د خیر او برکت لپاره په ډېره مینه او محبت سره ساتي. د خپلو اولادونو په رزق کې هغو ته برخه ورکوي او د خپلو کورونو په ډوډۍ یې ساتنه کوي، عزت یې د ځان عزت بولې او بې عزتي یې د ځان بې عزتي ګڼي. په داسې اعمالو کې جرأت کول او د دغسې خلکو پر عزت تیری کول د ټولو خلکو پر عزت تېری او سپکاوي دی. زه فکر کوم چې له کلتوري پلوه داسې خطرناکو کړنو ته اقدام کول د ګټي پر ځای څو چنده تاواني دی.

هر کله چې د مسرولو اشخاصو تقاضاوي او شهوات د اسلام د جایزو او روا څیزونو تر حده محدود نشي او د اسلامي حدودو دننه پر حرامو او حلالو صبر ونه کړي، هغوی بیا ډېرو خطرناکو کارونو ته زړه ښه کوي او ور ته لیواله وي. له بده مرغه دغه اشخاص یوازې او یوازې پر ځان حساب کوي، د ټولنې د ټولو وګړو فکر ناقص بولې. داسې فکر کوي چې زما روا او ناروا مفکوره د خلکو لپاره ګټمنه ده. دی داسې ګڼي چې لکه څنګه چې له دې فکره سره دی اشنا دی، نو نور خلك هم اشنا دي. د داسي اشخاصو ځانځاني د دې سبب شي چې له ټولنې سره یې نه جبرانېدونکې ټکر راشي. د مثال په توګه یوه سړي له خپل هیواد څخه بهر ژوند کړی وي. هغه د بهرني کلتور تراغېز لاندې راغلي وي، آن چې په هغه کلتوري چاپېریال کي کوچنۍ لوی شوي وي، کله چې هغه خپل هیواد ته راستون شي، په خپل هیوادکي خپلوسپیرو اوزیږو خلکو ته ګوري فکر کوي چې دا ټول خلك جاهلان دي، ناپوهان دي او د دنیا له تمدن څخه ناخبره دي. که څه هم دغه قوم ګ له دېګ امله د ده درناوی کوي چې په بهر کې یې د تخصص او مهارت لپاره کوښښ کړی دی او هلته یې زده کړه کړې ده او په دې هیله وي چې خلك د ده له پوهي څخه استفاده وکړي، مګر له بده مرغه د هغه سره دا فکر ډېر لږ وي چې خپلو خلکو ته خدمت وکړي، بلکي د توقع خلاف غواړي په ټولنه کې غربې کلتور ته خدمت وکړي او خلک هغه ته سوق کړي او نور داسې بد رنګه څه ټولني ته راوړي چې بیایې جبران نه کیږي. دلته مي د یوه افغان ورور کیسه را یاده شوه چې د ښاغلی کرزي د حکومت د یوه مهم وزیر په کور کې د هغه د دوو سپیو مزدور وو. هغه راته داسې کیسه وکړه چې ښاغلي وزیر صاحب دوه بهرني سپي په خپل کور کې ساتلي وه. د هغو د ساتلو لپاره یې یوه مزدور ته یوولس زره (۱۱۰۰۰) افغانۍ معاش ورکاوه، یوه کیلو یې سرې کړې یا پخې غوښې ورکولې او یو کیلو یې هم پاکټي شیدې وربادنې خوړلې. د هغو د معاینې لپاره یې له یوه ډاکټر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د هغو د بیمې قرارداد هم کړی وو، خو دغه وزیر صاحب له دې کلتور سره سره، په داسې حال کې چې افغانان له لوړې کوچه سوه بیا هم افغاني علمي بهیر ته جاهلان ویل او ځان یې یو موډرن او متمدن انسان ګاڼه.

زما د فکر او نظر خلاصه داده چې د کلتور په ساتنه کې د ټولنې ساتنه راځي او د کلتور د ړنګولو سره د ټولنې ورانې ترلې ده، د کلتور ساتنه او درناوی په هغه چاسره کیږي چې د کلتوري ارزښتونو په غیږ کې ستر شوی او روزل شوی وي او له خپلو دودونو سره بلد او ورسره عادت وي. د دې سره سره ورسره د زړه خواخوږي او درد ولري، په هغه چا باندې نه کیږي چې خپل اولس او خلک جاهلان بولي، که څه هم ظاهراً د خلکو د نفرت د نه پیدا کولو په خاطر کلتوري ارزښتونه تریوه وخته په پام کې نیسي. خو دا یوه موقته استفاده ده د زړه دکومې او دردمندانه خواخوږې نده، په داسې رمزونو کې چې څومره کوشش هم وشي بیا هم د زړه پټ راز یو وخت راڅرګندیږي. هغه مهال په اتفاقي ډول له کلتور سره ټکر پیدا کوي، داسې یو غربې کلتور پلوه شخص چې له منکراتو، زنا، شرابو، سود او نورو منهیاتو سره بیخي بې احساسه شوی وي که څه هم د لوړو زده کړو درلودونکی وي کله چې وطن ته راځي د دې پر ځای چې د خپل ملت وګړي چې د ګڼ ژوند، عفت او عزت د زرګونو کلونو تاریخ لري جاهلان وبولي، علمای کرام چې له څوارلسو سوو کلونو راپه دې خوا یې د اسلام سپیڅلی دین ساتلی دی، وده یې ورکړې او مشري یې کړې جاهلان وبولي ښه به داوای چې لومړی یې خپل ځان مطالعه کړی وای، خپله کورنۍ یې مطالعه کړې وای چې ده خپله او د ده کورنۍ له اسلام او اسلامي کلتور سره څومره واټن او فاصله نیولې ده، او څومره له خپل ملي کلتور نه پردی شوی دی؟ چې د هغه په نتیجه کې یې عزت او کلتور ته څومره صدمه رسیدلې ده. ترکومه ځایه چې سړی د دغو غریبانو او خوارانو له حالت نه خبریږي هغه مهال ویلای سو چې ځینو داسې کسانو خو هر څه له لاسه ورکړي، اسلامی کلتور څه چې د خپل کور واك، میرمن، لور او زوی یې یو هم په اختیار کې نه وي، د خپل وطن راوستلو ته یې نه شي چمتو کولای. له منکراتو څخه یې نه شي منع کولای. په معروف سره یې نه شي امر کولای. کله چې یو سړی د خپل ځان او اولاد اداره نه شي کولای، د الله له بغاوت څخه ځان او کورنۍ نه سي ژغورلای زما په نظر هغه زموږ د هیواد په سنتي او اسلامي اداره کې خامخا پاته راځي، که څه هم د لوړو زده کړو او ځینو ښو تجربو درلودونکي وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافیايي اهمیت

افغانستان د تاریخونو په شهادت ترډېره خپلواك هیواد پاته شوي دی ځکه چې د دغه هیواد خلکو د زرګونو کلونو په تاریخ کې د خپلې خپلواکۍ لپاره ځانونه د تیرو تورو څوکو ته ورکړي، د خپلواکۍ، پت او عزت جنډه یې هسکه ساتلي ده. د هر مسقیم نړۍ خور استعمار داړي ېبګ ورماتې کړې. هغو ته یې اجازه نده ورکړي چې د هغو شوم اهداف د هغو د داخلي پوچ مغزو لاس پوځو ګوډاګیانو په مرسته پردېګ سپیڅلې خاوره پلي شي، په دې اړه تیر تاریخونه په بشپړه توګه روښانه دي، آن په ۱۸۹۳ میلادي کال خو د افغانستان همدې اوسنیو خواخوږو، یعني شیطان صفتو انګریزی واکمنو د برچې په څوکه د افغان د یو موټي قوم پر زړه د ډیورنډ په نامه ناولي اوکرغیړنه کرښه تیره کړه او په خپلو بې رحمو تیرو چړو ېبګ د افغان یو زړه دوه ټوټې کړ، چې تر اوسه پورې ېبګ لا د تاوتریخوالي له زوبلن پرهره وینې څاڅي. خو بیا هم افغانستان د سر ټیټول د ځان د عزت زیان وباله.

د سره نړۍ خور ښامار مستقیم او مخامخ یرغل مو د سر په سترګو ولید. زموږ له مجاهد ملت څخه یې هم ډیرې محترمې څیرې ترخاورو لاندې کړې، سرو سرې خورو او نړۍ خورو ځناورو تر دې وړاندېګ په خپل استکباري قوت سره د نړۍ د خوړلو اراده وکړه. پر دې بنسټ یې د منځنۍ آسیا ډیر اسلامي هیوادونه په برې او کامیابي سره تر ستوني تیر کړه، تیغ یې پروکیښ او هضم یې کړه، مګر افغانانو په غښتلو موټو او د خپلو مبارکو وینو په بیه بیا هم خپل استقلال وګاټه، یوازې دانه چې افغانانو خپل استقلال وګاټه، بلکې د دوی د سر ښندنو په پایله کې د منځنۍ آسیا ټول هیوادونه له دغه استعمار څخه آزاد سول. ختیزې اروپا ته یې آزادي وروبخښل. د برلین تاریخي د ېوال ونړېد او د هند د سمندر څخه یې د سره سیلاب مخه ونیول، ټوله نړۍ یې د دوی له شره وژغورله، کمونستي ګوډاګیو ته یې عفو وکړه. دا چې اوس د نړۍ خورو استعماري قوتونو په پالیسیو کې بدلون راغلي دی او د مستقیم استعمار پر ځای ېبګ شاپرشا استعمار ته ترجیح ورکړېده، سیاسي تګلاره ېبګ د بلې موخې په رنګ هماغه دودیز هدف ته متوجه کړې ده، دا یوه بدغوني ستونزه ده چې تودوښه یې زموږ تر هیواد پورې راورسیدله.

دافغانستان لرغوني خاوره تردې لانور زیات د سیاسي جغرافیايي سترتوب او لومړیتوب اوږد تاریخ لري. دا سیمه د ختیځ او لویدیځ ترمنځ او په جنوب لویدیځ کې د هند د نیمې وچې خواته چې اوسنی پاکستان ېبګ احاطه کړی د سوداګریو او کوچیدنو څلور لارې یا پل ګڼل شوی. ډیر یرغلګر تردې څلور لارې تیر شوي او خپل زور ازموینه یې کړې ده. فارسیان (دوه ځله)، یونانیان، عربی مسلمانان، ترکان، مغول، انګریزان او روسان دلته د بېلو بېلو مقاصدو د تر سره کولو لپاره راغلي دي. او بالاخره وروستی ځل بیا متحدو انګریزانو په یوه بل چوکاټ کې د یهودو د پلانونو سره سم خپل ناوړه مخ او د تعصبونو ډک ناولی سر راښکاره کړ، ډیر ځله افغانستان د یوې واکمنۍ د واکمنو لخوا د داسې ګوښه مورچل او سنګر حیثیت غوره کړی چې له هغه څخه د بلې واکمنۍ پر حدودو یرغل شوی یا کیږي،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر ځله دا د دوو امپراتوریو یا قوتونو تر منځ یوه بې ځښتنه ځمکه ګڼل شوي چې پراختیا غوښتونکو ګاونډیانو له سیاسي خلا څخه استفاده کړي چې د چا څومره اوخه لاس ته ورغلی پر هغه یې خېټه اېښې ده.

افغانستان اوس په هغه جغرافیایي موقعیت کې ندی پروت ګچې پرون یې موقعیت درلود. د روس د ګډې پولې پر ځای په شمال کې دري هیوادونه چې پخوانی اعتبار یې بایللي بیا رامنځته شول، چې عبارت دي له ترکمنستان، ازبکستان، او تاجکستان څخه. دغه هیوادونه د دغه هیواد د شرقي اوشمالي پولو سره نښتي دي. په بل طرف کی یې چین، نوی پاکستان او ایران پراته دي چی د دې هیواد د شرقي، غربي او جنوبي پولو سره نښتي دي. نن د افغانستان پخواني سیاسي ارزښت اقتصادي مسایل او ارزښتونه راسپړلي دي چې په کې د منځنۍ آسیا نړیوال تجارت او د تیلو او ګازو له سرچینو څخه ګټه اخیستل دي. بډایې او څواکمني واکمنۍ د سونګ موادو د ترلاسه کولو په هیله له هري وسیلي کار اخلي او ځانونه تر نورو وړاندې کوي. مظلوم او بې غاوره افغانان بیا د سر په ژغورنه پوري حیران دې چې چاته وژاړي، چاته فریاد وکړي، چیري ولاړشي او د چا لمن ونیسي. پخوا د لیري امپراتوریو ترمنځ چې لمني یې تر افغانستان پوري را اوږدې شوي وې، د رقابت خبري کیدلي، خو اوس د هغو د موجودیت سره سره د ګاونډیو تربګنۍ ګرمي شوي، سختي شوي او بالاخره یې وده موندلي ده. داسي فرض سوې او پټیل سوې وه چي پخوانی افغانستان به چې تر ۱۸۹۳ م.کال وړاندې افغانستان وو تر کال ۱۹۹۳م. کال وروسته بیرته هم هغه پخوانی افغانستان وي. د دغه هیوادبیل شوي قومونه به بیرته لکه بیل شوی المان یوله بل سره نښتی وای. خو له بده مرغه چې د دغې مفکوري پایښت پاته قوم هم په ناتارکي ښکیل کړ. آن د دغه اورتوښ تر هغي بلي خواهم ورسید. د هند، پاکستان تاریخي تاوتریخوالي په ستراتیژیکه توګه نور هم پر وچو بوټو تیل شیندلي، څو ځوك پکښي لوګی شي او ځوك ځانونه پري ګرم کړي او خوند تري واخلي. دلته دري موضوعات د څیړني وړ دې، چې د سیاسي او جغرافیایي پلوه موږ له ننګونو سره مخامخ کوي او د ډېر وخت راپدې خوامو ځمکنۍ بشپړتیا ګواښي.

لومړی: ځمکنۍ بشپړتیا.

دویم: تجارتي لیوالتیا.

دریم: د تیلو، غازو او د نورو توکو زېرمو ته د زبرځواکونو رسېدل.

زموږ ځمکنۍ بشپړتیا ته هغه وخت خطر پیدا شو چې کله د انګریزانو او روسانو ترمنځ د سیمي او واك د پراخولو لپاره رقابت او هڅي ښې ګرمي وې. انګرېزان چې پر ډېرو خپلواکو هیوادونو یې خیټه اچولې وه او د هغه وخت او تاریخ تر ټولو ستر ځواك وو، په نولسمه پیړۍ کې د هند تر تودو اوبو پوري ورسیدل آن د افغانستان ځیني سیمي یې تر ستوني کښته کړي. په ملیونونو انسانان یې ورک او تر خاورو لاندې کړل، روسانو چې د هند تودو اوبو ته یېګ سترګي ختلي وي د افغانستان بل اړخ ته د مستۍ وزرونه تر پول، هغو به د افغانستان واکمنان د انګریز یا پرنګي مقابلي ته هڅول، د مرستي وعدې به یې ورسره کولې، مګر د سختی په وخت کې به یې لاسونه لیری تر شا ونیول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بې وسه افغانان به يې د انګريز د طوفان مخې ته يوازې پرېښودل. خو بيا هم انګريزان په دغه هيواد کې په ارامه پاته نشوه. د هغو سترو يرغلونو ته په زغرده جواب ورکول شو. د هغو هدف ته ښه راغلاست ونه ويل سو. افغانانو د خپلو وينو په بدل هغو ته ماته ورکړه. مګر له بده مرغه چې کله امير عبدالرحمن خان په ۱۸۸۰ ميلادي کال د انګريزانو په توافق او په شرائطو منلو سره د افغانستان ګوډاګی ډوله او خاين آمر پاتيږي، هغه د مرييتوب ځينو توافقاتو ته زړه ښه کوي، د هيواد د زرګونو شهيدانو پرسرونو پښه ږدي او نورهم افغانستان د دښمنانو په دامونوکې ښکېلوي.

عبدالرحمن خان په لاندې موادو قرارداد لاسليک کړی وو

لومړی: دا چې د هېواد دننه ماتې خوړلي انګريزان به دافغانستان له خاوري سالم هندوستان ته ستنيږي. افغاني مجاهدين به په هغو باندې حملې نه کوي.

دويم: افغانستان به پرته له برتانوي استعمار څخه له بل هيڅ هيواد سره سياسي اړيکي نشي تينګولای.

دريم: لوی کندهار او د هغه مربوطات به د بل واکمن تر واک لاندې راځي.

څلورم: د جنوب ځيني هغه سيمي چې د اوسنۍ کرښي په هغه بله خواکي پرتي دي خپله د انګريزانو ترواك لاندې پاتيږي.

پنځم: کوم ترون چې وړاندې له امير محمد يعقوب خان سره د ګندمك په نامه شوي دی د راتلونکي لپاره به د اعتبار وړ وي.

دا هغه بدمرغه موافقه وه چې افغانستان يې پر ثو ټوټو باندې وېشلو ته برابرکړی وو، چې په هغه کې د افغانستان زړه کندهار هم شامل وو. خو کله چې انګريزانو د خپل پلان مطابق عملي قدم واخست له نيکه مرغه د لوی کندهار د ميوند په سيمه کې د طالبانو له مذهبې مقاومت سره مخامخ شول او د درنو تلفاتو په ورکولوسره يې ماته وخوړه. که نه اوس به لوی کندهار هم د عبدالرحمن د موافقي پر اساس د افغانستان برخه نه وای. مګر د انګريزانو د ماتي سره سره بياهم ځيني سيمي د انګريزانو ترواك لاندې پاتي شوي.

له وخت څخه په ګټه اخستلو سره په ۱۸۸٤ ميلادي کالکي روسانو د افغانستان په شمال ختيزو سيمو کې بريدونه پيل کړل، چې د هغو په نتيجه کې يې مرو او د پل خاتون سيمې لاندې کړې. د دويم ځل لپاره يې په ۱۸۸۵ کال يې ايماق، پنجده، اق تيپه، چمن بيد او چشمه سلم په زور ونيول چې تر اوسه پوري دغه سيمي د افغانستان له واکه وتلي پاتي دی. همدارنګه انګريزانو په ۱۸۸۵ کې هژده ناو او د ايوبې پراخي سيمي او کاريزونه، په ۱۸۸۸ کې نمکسار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سیستان زیاتي سیمي، په ۱۹۰۵ کې د هلمند د اوبو د سیستان دریمه برخه له افغانستان څخه بېله او ایران ته يې ورکړه، همدارنګه يېګ خپله د ډیورنډ د ناولي او ناروا تړون له مخي په ۱۸۹۳ کې پاته افغانستان پر منځ دوه ټوټې کړ، د ډیورنډ د کرښي جنوب او جنوب شرقي ټولې سیمي يې په خپل قلمرو ورګډې کړي او اوسنی نیم افغانستان همداسې د جنجالونو پیټی پاتي شو.

تر څه لړ ارام وروسته بیاهم د افغانستان او نوي پاکستان ترمنځ لانجي رواني وي. د پښتونستان خبره د ډیورنډ د کرښي پر سر نانډرۍ، مصارف او مشاجري تر حده تیري شوي. دا موضوع لاسړه سوې نه وه چې د برتانيي یاانګریزانو د وحشت زخمونه جوړسي په ۱۳۵۷ لمریز کال سره پوځ او سره ښامار افغانستان ته غاړه اوږده کړه، داخلي مزدورانو ورسره مرسته وکړه. د لږ وخت لپاره يي د افغانستان پر ټوله خاوره منګولي ټینګي کړي، د کریملین د پلان له مخي افغانستان د انحلال په صورت کې د شوروي اتحاد شپاړسم جمهوریت بلل شوي وو، افغاني ملحدو ګوډاګیانو چې په دې هکله د دوی په راوستلو کې مرسته کړي وه دیته ډیرلیواله وه، خوشحاله وه، انتظار يې کاوه چې د شوروي ملحدي اداري په عقیده کې ورګډ شي او افغانستان د شوروي اتحاد یوه برخه وګرځوي داچې په نتیجه کې يې څه بدرنګي دوی ته پیښه شوه او څه غمیزه يې افغانستان ته راوړه، ډیر مجاهدین او هیوادوال لا اوس هم ددغه حالت شاهدان دي.

له بده مرغه د روس ترماتي وروسته افغانستان یو ځل بیا د یوي لوبي لوبې ډګر وګرځید، پاکستان، ایران، ازبکستان، تاجکستان، هند، ترکیه اوروسان د لوبو په ګټلو او بایللو کې ښکیل شوه. د لیري او نژدې پټو او ښکاره لاسونو ښکیلتیا یو ځل بیا د هیواد څمکنۍ بشپړتیا او ملی وحدت ته ګواښ شو، د دغه هیواد د اولسونو په منځ کي د ژبې، سیمي او قدرت لپاره بېلتون ته لمنه ته ووهله شوه، د لږکیو او ډیرکیو خبره جوړه شوه، ایتلافونه او اتحادونه تقویه کړل شول. په مستقیم ډول د ویش او تجزیې خبري د میز سر ته راغلي، د راتلونکې افغانستان د تجزيې او ټوټه کیدو نقشي په بهرکې جوړې شوي، د مځکي پر ویش لا خبره سرته نه وه رسیدلي، چې یو ځل بیا د امیر عبدالرحمن خان غونډې د قدرت د ساتلو لپاره د افغانستان پر ځمکنۍ بشپړتیا د سودا او پیر او پلور خبره توده شوه. له نیکه مرغه په کال۱۹۹٤م. کي د طالبانو په ناڅاپي راټوکیدلو سره خبره پر بل مخ واوښته اود افغانستان له سیاسي خلا څخه ناروا او ناوړه استفاده په ټپه ودرول شوه.

له بده مرغه چي په دغه پاڅون سره هم افغانستان ته کامله سوبه په برخه نشوه، د کفري نړۍ لخوا د ملګرو ملتونو په مرسته افغانستان کاملاً په انزواکي واچول سو. اقتصادي او سیاسي پرمختګونه په ټپه ودرول سوه، څو د پاکستان په مخلصانه مرسته افغانستان د ۲۰۰۱ کال په دسمبر کي یو ځل بیا د یهودو د پلان مطابق د متحدو انګریزانو منګولو ته ولوید. سیاسي او اقتصادی پرمختګونه د بهرنیو هیوادونو په منافعو پوري وتړل شول، د افغانانو د وژلو، توهینولو او بندي کولو هنګامه په یوه او بل نامه سره توده او ګرمه روانه شوه او لاتراوسه دا هنګامه هماغسي ګرمه روانه ده. افغانستان او افغانان دغشو تر تیرو څوکو تیرشول او تیریږي. د کلستر او کروزو بمونه مولا اوس هم کلي اوکورونه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بیخه باسي، هم مره اوهم پره بلل کیږو. هیڅوک مو فریاد او ژړاته غوږ نه نیسي. خپل د رمو سپي مو د پردیو لیوانو په خدمت کې راغلي دي، وژل کیږو موږ، خوند بل څوك تري اخلي. دا چې دا بي رحمه میچنه به ترکومه زموږ سرونه میده کوي الله ته معلومه ده.

دویم تجارتي لیوالتیا:

لکه څنګه چې مو وړاندې یادونه وکړه داچې افغانستان د ختیځ، لویدیځ، جنوب او شمال ترمنځ د اړیکو د څمکني پیوستون څلور لاري یا په بله اصطلاح د پله حیثیت لري له همدې کبله د دغې سیمي اهمیت د څلورو خواوو پر اقتصادي ارزښتونو باندې مثبت اثر غوځوي. همدارنګه د دغه هیواد بې ثباتي د څلور خواوو پر اقتصادي ازرښت یاتړاو منفي اثر غوځوي، لکه څنګه چې د دغه هیواد منفي او مثبت اثرات د ټولګ سیمي لپاره ارزښت لري همدارنګه دا ارزښت څو برابره دافغانستان لپاره ارزښتمن جوتېدلای سي چې د اقتصادي او سیاسي پلوه تري په پراخه پیمانه ګټه اخستلای شي. په نړیواله توګه د تجارت پیاوړي کیدل افغانستان د یوه ښه کریدېټ ښښتن کولای شي او د دې پر ځای چې د تل لپاره د ګاونډیو محتاج اوسي او همیشه یېګ تر ژوبلي ګوتي ونیسي برعکس اوښتلای شي چې دا به د افغانستان لپاره په ملي استقلال او څمکنۍ بشپړتیا، متقابل احترام او د کورنیو چارو په نه لاسوهنه کې مثبت رول ولري، له بلي خوا به نړیوالي تجارتي څانګي او دفترونه د افغانستان دننه فعالیت پیل کړي. له دې سره به افغاني تجاران په بین المللي معیار د اعتبار وړ وګرځي. د دې سره سره کیدلای شي چې په تدریجي ډول افغانستان په نړۍ کې د بین المللي تجارتي مرکز په توګه وپیژندل شي. همدارنګه کیدلای شي ګاونډي هیوادونه ورسره د پیاوړي اقتصاد ښښتنان شي او دا سیمه به یوه ارامه امینتي سیمه وګرځي.

سره د دې چې ګاونډیان او نړۍ د دې خبري په دېګ اهمیت ښه پوهیږي او په ارزښت یېګ ترموږ هم ښه خبر دي مګر ځیني اندیښني، انساني حرص او تمایلات پکښي شته چې د دېګ پرمختګ په وړاندې ستونزي راولاړوي ترڅو دغه کریدېټ د افغانانو په برخه نشي. همدارنګه د افغانستان د استقلال پر سرلوبه روانه وساتل شي.

افغانستان چې دامهال د وچي څمکي کور دی اوبو ته د رسد او تجارت خپله مستقله لاره نلري. له همدې کبله له نړیوالو تجارتي اسانتیاووڅخه بې برخي پاته دی. دغه هیواد خپله اړتیا په لنډ بازار کې له پاکستان او ایران څخه پوره کوي، په لوی بازار کې هم په ترانزیتي توګه د دغو هیوادونو له بحري حریمه استفاده کوي. که څه هم په دې تجارت، راکړه ورکړه، ټیکس او ټرانسپورټ کې به ټولي سیمي ته ښیګڼي په لاس ورځي، خو د ګاونډیو ځیني ترینګلتیاوي هر وخت افغانستان په انحصار کې ساتل غواړي چې کله کله سیاسي بوختیا هم د دغه پرمختګ سبب وګرځي.

افغانستان لکه څنګه چې له ډیره وخته د کوم قوي سیاسي قوت خاوند نه وو او نه اوس د یوه سیاسي قوت وړتیا لري، نو له دې امله د ښه مارکیټ د اوږده احتیاج تر تاثیر لاندې راوړل کیدونکي هیواد پاته کیږي. له بلي خوا د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرنی مارکیټ په اصالت کې همیشه ستونزي لري. زما په یاد دي چې د پاکستان حکومت زما د سفارت په وخت کې چې ۲۰۰۰او۲۰۰۱ میلادي کال په بر کې نیسي د وه ځلي پاکستان د افغانستان د سوداګرو پر ترانیزیټي مالونو بندیز ولګاوه، یو ځلي پر اوولس قلمه او بل ځل پر شل قلمه باندې داعمل پلی شو چې په هغه کې تیلفون، ایرکنډیشن اونور برقي الات او اجناس شامل وه، ایران هم څو ځلي خپل بندرونه د تجارانو پر مخ وتړل د پاکستان او ایران د دې ناقانونه اعمالو په نتیجه کې د کراچي او بندرعباس په بندرنوکې افغاني سوداګروته د ۱۸۰۰ میلیونو امریکایي ډالرو په ارزښت تاوان ورسید. ځکه د هغو مالونه یاخراب او ډیمرج سوه یا د وخت په تیریدو سره ایکسپایر شوه. سره د دې چې د بین المللي اصولو او قوانینو له مخي باید د داسې پیښو تاوان ورکول سوی وای باید کله هم د ګاونډی هیواد له جغرافیایې نیمګرتیاوو څخه استفاده ونه شي او تر ژوبلي ګوتې ونه نیول سي. د دې هیواد سره د ظلم نور ډېر موضوعات پیښ شوي دی. بیا ورته هیڅ التفات نه دی شوی. ایران هم د افغاني تجارانو پر مالونو خو خو ځله بندیز ولګاوه ، څو څو ځله یې د افغانستان د روابذو په ترینګلتیا سره خپل سرحدونه په ټپه وتړل چې په دې سره د خلکو مالونه یا خراب او یا ببخي ډېر تاواني سول.افغانستان په داسې کمزوری او ضعیف دریځ کې خپل اعتبار ته وده ورکوي چې له پیړیو راپه دې خوا د افغانستان په فرهنګي او کلتوري برخو کې د دغو ګاونډیو له سرچینو الهام اخلي، د سیالۍ اورقابت په ډګر کې بې له زوره له بل هر څه څخه بې برخي پاتیږي. د دغه هیواد تجارتي ارزښت بیا هم له سیاسي جغرافیې سره تړلی دی، چې ترډیره یې شنل اړین دي. دا چې اقتصادي کمزوري د ښوونې او روزنې او مسلکي روزنې په کچه کې کمښت راولي، منفي اثرات یې له ورایه تر سترګو کیږي. دغه منفي اثرات هېواد منفي لور ته ټېل وهي. د تعلیم او اقتصاد په نیمګړتیا کې هیواد پر خپلو پښو ولاړنښي پاته کیدلای. تل باید په یوه ناورین اخته اوسي په داسې حالت کې سیمي ته د جغرافیایي له کبله د خلکو لیوالتیا کمه وي چې تر ډیره یې اټکل کیږي، کوم چې د ګاونډیو د ترینګلتیاوو سبب هم ترډیره دا کېدلای، چې کله کله د پراخ قومي جوړښت په غیږ کې د حقوقو او فرهنګ په خیر د تورو لمبو پیلوځي په جغرافیایې ارزښتونو کې استعمالیږي.

د تیلو او غازو شخوند اوس نورو خوړوته اړتیا لري عربې هېوادونو په تېره سعودي عربستان د ختیزي اروپا او امریکا لپاره ځانګړی اهمیت درلود. د دغو هیوادونو یا سیمي پر سر له تیرو دوو سو کلونو راپدې خوا سیاسي رقابتونه ډېرګرم شویدي، خو امریکا بیا هم د سعودي عربستان د تیلو پر زیرمو خیټه اچولې وه. دوړي ژوی غونډي یې نس په ډك کړ. تر ډیره یې تر ایران او عراق ګ په تیټه بیه د تیلو اخیستلو ښه استفاده کوله، کله چې په عراق او ایران کې د امریکا د غرور او غلطي پالیسی او د هغو وختونو د حکومتونو د بي وسۍ له امله د دوی پر ضد د استقلال په نامه انقلابونه اړین وبلل شول. همدا کار سرته ورسید، د ایران او عراق له تیلو څخه د نا امیدی په سبب امریکا له دغو هیوادونو سره طولاني دښمنۍ ته په یوه او بل نامه سره لمنه ووهله، آن تردې چې پر عراق باندې یې د مستقیم یرغل لاره پیدا کړه. د ربدره یي کړ. هرڅه یې ورتبا کړه. د بي اتفاقی تخم یې د تل لپاره پکښي وشیندی. خو د تیلو زیرمي یې ښه ورته تشي کړلي. مګر ایران لا اوس هم د انتظار په حالت کې اوسي. خو د ډیر استعمال او یا د ډیر وخت په تیریدو سره اوس داسې ښکاري چې د خلیج تیل د لویدیځ لپاره د صادراتو د نه پوره کولو اندېښني پیدا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي اویالوړو نرخونو هغوی دوارخطایی سره لاس اوګریوان کړي آن چې دساینسپوهانو او د تیلو د ماهرینو په نظر له ۲۰۲۵څخه تر ۲۰۳۰زیږدیزکال پوري کیدای شي د خلیج تیل یوازي د خلیجي هېوادونو د اړتیا لپاره وکارول شي، او لویدیز ته به د صادراتو لپاره کافي نه وي. له همدې کبله باید د لویدیز د اړتیاوو لپاره نوي زیرمي وموندل شي همدا علت کیدلای شي د ختیزو او لویدیزو هېوادونو د تیلو د کمپنیو چټکتیا او لیوالتیا د قزاقستان، ترکمنستان او افغانستان خواته ګړندۍ کړي وي. د ترکمنستان د صادراتو نل لیکه چې د هند تر سمندره یې د تېریدلو لاره کتلې شوي د افغانستان پر سهیل ډېره لګوي. دغه نل لیکه په ترکمنستان کي(۱۲۰) کیلو متره، په افغانستان کي (۱٦۳۰) کیلو متره او په پاکستان کي (۱۷۰) کیلو متره غځیږي. له هم هغه ځایه بیا د بېړیو د تم ځایونویا ګودرونو څخه د هند پر لور حرکت کوي. افغانستان په دغه پروژه کې له ګازو څخه پر استفاده سربېره د ټیکس وړیا ګټې په لاس راوړي او د ګازو د صادراتو آسانتیاوي او وړتیاوي هم ترلاسه کوي او د دې باوجود د ترانسپورتي عراده جاتو په کار لوېدل، ساختماني بوختیاوي، د کارګرو لپاره د کار فرصتونه هم رامنځ ته کیږي چې د افغانستان په اقتصاد کې مهم رول لوبوي، خو دا پروژه د دغو ګټو سره د خنډ او ځند لپاره لاملونه هم لري، چې هغه هم د جغرافیایي سیاست سره کړۍ اوځنځیرونه تشکیلوی، هغه کمپنۍ چې په دغو زیرمو کې پانګونه غواړي د ډېر لوی نفوذ درلودونکي دي چې عمدتاً په لویو حکومتونو او په څارګرو ادارو کې اعتبار لري .

د تیلو او ګازو تجارت که څه هم په اروپا او امریکا کې د شخصي شرکتونو تر نامه لاندې مخته بیول کیږي، خو په حقیقت کې حکومتونه په مستقیم ډول په دغه کاراوبارکې رول ترسره کوي. هغه څه چې د کمپنیو مطلب دی د استخباراتو او څارګرو ادارو په مرسته ورته د حکومتونو لخوا لاره هواریږي. د تیلو یا ګازو په نامه نه بلکي په یوه او بل نامه. په مستقیم اوغیرمستقیم ډول سره،کیدلای شي چې مصارف یې مستقیم د کمپنیو لخوا ورکول کیږي. د دغو هیوادونو په لویو تجارتي کمپنیو کې سیاسي قوت او اغیز په کامله توګه مطرح دی چې د قوي سیاسي قوت ملاتړي په بریالیتوب سره مطلب ته نژدې کیدلای شي. همداسبب دی چې پوځي قوتونه هم د دې کار او ګټې لپاره خوځیدلي دي.

په دغه سیاسي لوبه کې داسې معلومیږي چې اوس هم ځینو کمپنیو چې سیاسي ملاتړ یې کمزوری وي ماته منلي وي که څه هم تر اوسه د دې کار پایله معلومه نده ، خو اوس هغه څه ډېر زیات مهم دي چې د پردي شاته د سیمې د هیوادونو پټې اندیښني دي چې په درو مرموزو جالونوکې پټ غوندې نغښتي دي چې سپړل یې اسانه کارنه دی.

زه غواړم په مختصر او بې تفسیره ډول هغه ته ځغلنده نظرواچوم کیدای شي نور څېړونکي وربانديې ترمانښه پوهیږي.

لومړی: د تجارت انحصار چې په سیاسي فشار سره منځ ته راځي .

دویم: درغلې کول چې په اصل کې له سیاست سره تړاو لري.

دریم: مذهبي او کلتوري پرمختګ ته زیان رسول.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی: په ټولوعربې هېوادونو کې په ځانګړې توګه په سعودي عربستان کې د تجارت د انحصار پر سر ډېري نااندریزي لوبې ترسره شوي، چې هر وخت د سیاسي قوت څخه په استفادی د خلکو او شخصي تجارانو حقوق تر پښو لاندي شوي، د ملت او حکومت ترمنځ بې اعتمادي اوبې باوري پیدا شوې، د پردي شاته هغه څه روان دې چې نه یې حکومت اظهارکولای شي او نه یې خلك زغملای شي، مګر په ډېره چالاکۍ سره داسې کړنو ته د بغاوت یا شرارت ټکي اسانه الفاظ دې چې له قدرت او وخت نه پکې ګټه او بده استفاده کیږي.

دویم : درغلي کول: کېدای سي داسې ډیري بېلګي تر لاسه شوي وي. هغه کمپنۍ چې د تیلو د قراردادونو ذمه واري لري اوس مهال د کمپنیو پر ټولو عایداتي منابعو کنټرول لري، د صادراتو پر وخت د کنټرول میټرونه د هغو په اختیار کې وي، د صادراتو کچه نه حکومت او نه هم خلکو ته معلومیږي. همدا ډول د تیلو د صادراتو پیسي له هغه هېواد څخه د باندي په بهرنیو بانکونو کې تحویلیږي. ویل کیږي چې تر ډېره د دغو پیسو استعمال د حساب د واکمن په اختیار کې هم نه وي چې په عربي نړۍ کې د وروستیو تحولاتو د دې ثبوت لپاره په درځنونو اسناد را وسپړل.

همداسې د ځینو واکمنو په درغلۍ سره د هېواد د عامه عایداتو له پیسو څخه څه اندازه یا فیصدی د بډو(رشوت) په توګه شخصي حسابونو ته انتقالیږي، چې له همدې کبله د ځینو واکمنانو په بانکي حسابونو کې له هېواد څخه د باندې په ملیاردونو ډالر یا په لسګونو ملیاردونه ډالر جمع شوي وي. دغه زیاتي پیسي چې بانکونه استفاده ځني کوي یوازې د دغه واکمن په حساب کې د هغه په نامه باندي وي. که چیري هغه وغواړي خپلې پیسي له دغوبانکونو څخه بل ځای ته انتقال کړي بیا هم باید د هغه د مصرف او تادیګ لپاره لومړی پیشنهاد ورکړي. که دغه انتقال د هغو له نظر سره سمون درلود بیا به یو څه ورکوي او که یې سمون نه درلود بیا له حساب درلودونکي څخه د تحقیق امکان هم لري چې د خپلو پیسو د لګښت پوره توضیحات ورکړي.

دریم: له ډېرو وختونو را په دې خوا په نړیواله کچه د غربي دموکراسۍ د پلي کولو هڅي رواني دي. غربی دموکراسي هغه نظام دی چې په حقیقت کې د مسلمانانو لپاره وژونکې زهرجنه دوا غوندي ده چې که یې د استعمال سره ډېر احتیاط ونه شي پخپله وژونکی یادرمل کاروونکي هم ورسره وژلای شي. دغه تقلید شوې دموکراسي هغه یوازنی نظام دی چې د مسلمانانو په لاسونو باندي د اسلام جرړي باسي او د خدای پر ځمکه باندې د خدای نظام ناکافي او د اجتماعي ژوند د اړتیا وو سره ټکر تعبیر وي.

دغه بې جلوه دموکراسي داسې یو نظام دی چې د فحش او منکراتو په تدریجي تعمیم سره د اسلام سره مقابله کوي. هم دارنګه د داسې دموکراسۍ عاموالي او اعتیاد د ځینو مسلمانانو لپاره د ارتداد او د اسلام سره د نه مینې او فاصلې سبب ګرځي. له ډېره وخته راپدیخوا، د رسول الله ﷺ له زماني څخه تر اوس مهاله اسلام او مسلمانانو ته په یو او بل نامه سره د اسلام د مخ نیولو، بدنامولو، کمزوري کولو هڅي په زور، پیسو، تبلیغ، شهوانیت او نورو وسیلو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره رواني وي او يا رواني دي. په هغو کې تر ټولو لوی سازش چې مثبته نتيجه يې ورکړې ده دغه ناولې نامقيده دموکراسي ده، چې د قومونو ملتونو او حکومتونو تر منځ د مذهبي درنو اختلافاتو سبب کيږي. په اوسني افغانستان او عراق کې د اشغال سبب هم په مسلمانانو کې د غربي دموکراسۍ د پلي کولو امتحاني دوره او کړکيچنه بېلګه ده چې د همدې هدف لپاره د ملتونو حکومتونه له منځه وړل کيږي، نظام او شتمنی له منځه ځي، پر کلتور، خاوره، نواميسو باندې تيری کيږي، په لکونو انسانان په بمونو او باروتو وژل کيږی، زندانونو ته ليږل، توهينول خولاعادي خبره ده، خو د دې دموکراسۍ نتيجه هغه ناتار او غم شو چې جبيره يې ناشونې بريښي او نه کيږي.

څلورم) :د دغې صادرېدونکې دموکراسۍ غوښتونکي (غوارې چې دغه ډول ناولې دموکراسي په سعودی کې هم پلي کړي. دغه عناصر په ډېره بې صبری سره غواړي دغه هيواد ته چې د نړۍ د مسلمانانو مرکز دی د فحش او فساد لاره خلاصه کړي.

په ۱۹۹۰ ميلادي کال کې د سعودي عربستان په هکله د غربي دموکراتانو سروې روانه وه، څو معلومه کړي چې څومره نفوس د غربي ناولې دموکراسۍ پلوي کوي، د سروې له مخې هغو څرګنده کړې وه چې په سل کې اويا فيصده خلک د سعودي د اوسني شاهي نظام سره مخالفت لري او ناراضه دي. نو د خلکو د حقوقو د ورکولو لپاره بايد انتخابات وشي، مګر تر ډېره دا کار د سعودي د پخواني پاچا ملک فهد تر مرګه پورې وځنډول شو، ځکه چې هغه له امريکايي واکمنانو سره ډېرې نژدې اړيکې درلودې. د امريکايي واکمنانو ګټه پدې کې وه چې بايد د هغه له دغه ضعيفه حالت څخه چې کوما ته ورته حالت وو استفاده شوې وای.

په ۲۰۰٤ ميلادي کال کې د دويم ځل لپاره بياسروی وشوه. دويمه سروې ښيي چې د سعودی اوسيدونکي په سلو کې شپيته برخه د اسامه او د هغه د ورته نظر پلوي کوي. له همدی کبله دا سروې او په افغانستان او عراق کې د جنګونو او تربګنيو له کبله وځنډيده خو بيا هم د دی پروژې د پر مخ بيولو لپاره پانګونه روانه ده. دا چې کله به هغوی خپل هدف ته رسيږي والله تعالی اعلم .

پنځم: غربي دموکراسۍ اخلاقي فساد ته دومره وده ورکوي لکه

د پسرلي باران چې ښيرازي مځکې او کرلي کښت ته وده ورکوي، د اسلام د بشپړ چوکاټ د ماتولو لپاره دا ترهرڅه موثر انتخاب دی چې د بشر او بيان د آزادۍ په نامه منکرات او شهواني فواحش په قانوني توګه مروج کيدلای شي. له بلي خوا د الهي احکامو حدود چې د زنا، شرابو، لواطت، تبرج او داسې نورو د مخنيوي لپاره وضع شوي په بشپړه توګه له منځه وړلای شي.د دې ترڅنګ د نورو غير اسلامي اديانو لپاره د فعاليت لاره هواروړلای شي، څو مسلمانان د عزت، مال او نورو امتيازونو په ورکولو سره ارتداد ته وبلل شي، چې د يهوديت او نصرانيت او نورو اديانو شعائر په اسلامي هېوادونو کې په تدريجي ډول خپاره شي. د بشري او انساني حدودو څخه پر هغه لوري پرمختګ وکړي چې د هغو داوړدي مبارزی ستر هدف دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ورځې وړاندې مې په يوه اخبار کې د يوه ځوان هلك كيسه ولوستله کوم چې د ايډز په ناولې ناروغۍ اخته سوی وو. هغه د خپل رنځ د ورپېښېدو علت روښانه کوي او وايي چې ده په هغو دوو نجونو باندې باور کړی وو چې ده ته يې ګ اطمينان ورکړی وو چې ګواکې هغوی له ده نه پرته د بل چا سره جنسي علاقه نه لري. هغه وايي ما هغو ته زړه ورنږدې کړ او بې دريغه مې له هغو سره زنا کول، خو کله چې زه په دغه مهلکه ناروغۍ اخته شوم هغه وخت راته معلومه شوه چې دغه دوې نجونې بدلمنې او فاحشې نجونې وې. همدغه د دوی کاربار وو. نو ځکه ده پر دې ناوړه کار ارمان کاوه او پېښمانه وو. خو د ده دغې پښېمانۍ هغه ته هېڅ ګټه نسواى رسولاى.

په يوه بل اخبار کې مې څو مرکې د شرابو له معتادينو سره ولوستې چې هغوی څنګه په شرابو روږد شول، چېرې شراب پيدا او وموندل شول او بالاخره اوس څه کيفيت ورته پېښ شوی وو. يو تن د عبدالهادي په نامه د خپل ځان كيسه روښانه کوي: د هغه په قول د ده پلار به هر وخت له ځانه سره يو بوتل راوړی.د هغه شربت به يې څښېله، خو زه به يې د دغه بوتل څخه منع کولم. کله چې مې يوه ورځ په کور کې پلار او مور دواړه نه وه، ماله دغه غيابت څخه استفاده وکړه، هغه بوتل مې پيدا کړ او له هغه څخه مې څه شربت وڅښل، خو هغو شربتو زه دومره بې هوښه کړم چې په ځان باندې نه پوهېدم. کله چې پر هوښ راغلم په يوه کلينيك کې بستروم. زه تر روغتيا وروسته بيا د هغه بوتل په لټه کې شوم چې يو ځل بيا د هغو مزه وڅکم. هغه زياته وي چې ما به ترديې وروسته هميشه خپل پلار څاره چې له کومه ځايه شراب اخلي او په څه ډول يې تر لاسه کوي او د چا سره کښيني؟ په هر صورت د وخت په تېرېدو سره مې د شرابو د پلورلوګ ځای پيدا کړ او اوس دادی دغسې معتاديم. له دې څخه څرګنده سوه چې دده د روږديدو علت د ده د پلاراعتياد وو.

يوه بل کابلي ځوان د يوې مرکې په جواب کې ويلې وه، چې د ده په قول طالبان ډېر بد خلك وه. له موږ څخه يې آزادي سلب کړې وه، خو له کله څخه چې طالبان تللي دي د هغو د نظام په بدل کې د موکراسي راغلې او موږ ته خپل حق راكول شويدی. موږ اوس بشپړ آزاد يو د هيچا پروا نه لرو، زه اوس د خپلې انډيوالې ياګرل فرينډ سره پارك ته ځم. کله ناکله د هغې سره يو ځای پغمان، قرغې او د سالنګ لورې ته ځم، يو له بله مينه سره کوو، په ميلو کې خوند سره اخلو، ميلې او تماشې کوو. په دې توګه هغه په خپل دغه فاحش او منکر عمل خوښ وو.

داسې او دې ته ورته ډېر شيان د اوسنۍ دموكراسی له امله په افتخار سره په مطبوعاتو کې ليدل کيږي چې هم خلکو ته پر فساد، فحشا او منکراتو جرئت ورکوي او هم ناخبره خلك ورسره روږدېږي چې د داسې هر عمل سره مذهبې او ديني حيثيت ته تاوان رسيدلای شي. دلته چې اوس په خورا لوړه کچه د داسې قصدي اعمالو بيلګې ښکاره کيږي وړاندې وهم اوشك يقين ته رسوي چې په نتيجه کې له داسې عمل څخه يوه مغلقه او لا ينحله ستونزه جوړيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم: دا چې په غربې نظامونو کې دموکراسۍ له هغه څه سره مطلق توپیر موندلی دی چې په اوسنیو اسلامي هېوادونو کې نوي اوتازه راټوکیدلې ده. د بشر ازادي په منجمد انحصار کې راغلي، په انتخاباتو کې درغلي کیږي خلك په پیسو رانیول کیږي، هغه څوك چې د غرب د نظریاتو تایید کوي د پیسو په زور او یا په کمو رایو سره بریالی کېدلای شي او هغه څوك چې د غربې نظرونو سره مخالفت لري یا په انتخاباتو کې حق نه ورکول کیږي یا که چاته حق هم ورکول شي، نو د هغه د بریالیتوب چانس به ډیر کم وي، دموکراسي چې د خپلو پالونکو لخوا د بشپړې ازادۍ په شعار سره بدرگه کیږي تر ډیره د غربې نظریاتو تابع ده. که ضرورت پیدا کیږي نو د معصومو انسانانو وژل او ترورول هم دهغو د تعریف له مخي د آزادۍ مانا لري او د هغو په اند یوه مباحه لاره بلل کیږي. اوس چې ناوړه او ناروا دموکراسي د غربې نظریې د پلي کولو لپاره د افغانانو د وینو په بهیدلو عملي کیږي، هره ورځ د دغه نظام د راوستلو لپاره په سلګونو مسلمانان وژل کیږي، په جوپو جوپو نور مسلمانان د وطن پریښیودلو ته مجبوره کیږي. د داسي امریکایي دموکراسۍ به څه مانا او څه به یي ګټه وي؟؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندنی او کورني سیاستونه او پالیسۍ

له بده مرغه ویلای سو چې د افغانستان کورني او بهرني سیاستونه ډیر وخت متضاد سیاستونه وي. په ډیرو مواردو کې د تفریط او افراط سیاستونه روښانه کوي. تر ډیره بهرنی سیاست د افغانستان په اوږده تاریخ کې د مختلفو اشخاصو لخوا منحصر تاریخ لري، ځکه چې د بهرنیو مستکبرو امپراتوریو له مزاج سره په سترتوب کې د لیوالتیا او بشپړتیا په سبب د حریت چانس ډیرکم لري، یو معتدل سیاست چې د افغانستان د ټولو حقوقو رعایت په نظر کې ونیسي ډیر کم تر سترګو کیدلای شي. که څه هم په لومړي او دویم نړیوال جنګ کې د افغانستان بهرني سیاست پر عدل او انصاف ولاړ او مستقله پالیسي یې درلودله، مګر تر ډیره دغه دریځ په اعتدال پاتي نشو.

د دې کار یو عمده او لوی دلیل د افغانانو بې حده او بې اندازې خوشباوري ګڼلای شو چې هر وخت د افراط خوا تعقیبوي. کله چې یو افغان که څه هم د لوړو زده کړو او تجربو درلودونکی وي یا له لوی مسلك سره اشنا یا د افغانستان د یوه لوی پوسټ مسرولیت لري. بدبختانه کله چې د بهرنیو هیوادونو په سیاست کې ورښکیل شي له دومرې خوشباورۍ څخه کار اخلي چې نژدې د یوه هیواد له رسمي پالیسۍ سره په ټکر کې را شي او که چیرې د یوه بهرني هیواد په ښو روابطو کې ورداخلیږي نو د روابطو په وړاندې چې متقابل احترام دی د دوستۍ په وړاندې ډېر شوییږي ان تردې چې دیوه هیواد په ښو اړیکو کې خپل توازن له لاسه ورکړي. داسې بې اندازې خوشباوري او خوړتیا چې بالاخره یېګ د خوړلو سبب ګرځي او ګرځیدلي، داسې خوشباوري او خواخوږې چې د خپلو هیوادوالو د ارادو او هیلو پرخلاف د پردیو رضا لټوي ، داسې خوشباوري او خوړتیا چې هغه دوست یېګ په دې لټه کې شي چې پر هیواد او خلکو یې د یرغل لاره هواره کړي.ګ

که د افغانستان پر اوږده تاریخ ځغلنده نظر واچوو بیاهم په نژدې تاریخونو کې د لیرې تاریخونو بېلګې او تیروتنې موندلای شو چې لا تر اوسه پورې زموږ هیواد او هیوادوال یوازې نه چې د تیروتنو جبران نشي کولای، بلکې تر اوسه پورې یې د قربانۍ هدف ګرځیدلي دي د مثال په توګه انګریزان د افغانستان تر پولو پورې په ګرندي بریالیتوب سره راورسیدل د خلکو په وینو کې یې د خپل غرور بیرۍ د هدف تر ساحله په چټکتیا سره روانه وساتله، دلته د ملتونو اراده، د جهاد او استقامت په لوري ښه ننګونه وه چې دري ځلي یې د خپلي مبارکي ارادې په اظهارولو سره خپلواکې ونه بایلله، حکومت په بشپړه وفادارۍ د افغانستان د ځمکني بشپړتیا او استقلال په هیله په نه سترې کیدونکي توګه قرباني ورکړه. له خپل هیواده یې دفاع وکړه، په خپلو وعدو او وظائفو کې رشتیني پاته شول، انګریزان یېګ د درنو تلفاتو په ورکولو سره مات او وشړل. شرمیدلي یې له خپله هیواده وایستل. مګر بدبختانه د حکومت د بهرني سیاست واکمنو دشهیدانو مبارکي ویني هدر او په اوبو لاهو کړي، په لږ رشوت او بډوییګ چې د هغه ۱۲ لکو تر ۱٤ لکو کلدارو پورې ورکول سوي دافغانانو په وینو ګټلي افغانستان یي یوځل بیا د انګریزانو په واك کې ورکړ، د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انگريزانو د ناوړو ارادو او قوي ښکار په دام کې ولوېدل، هر څه يې پر ځانونو ومنل هرڅه يې له لاسه ورکړل. ترڅو د محدود وخت لپاره د قدرت او فحاشۍ په هوس او نوش کې مست اوسي، شراب او کباب تر کومي تير کړي، له ډيرو او ښايستو ښځو خوند واخلي، په عياشۍ ژوند وکړي، د شهيدانو قرباني، د خلکو کلکه اراده، د کونډو او يتيمانو کړاوونه هير کړي.

دويم مثال د بېلګي په توګه د کمونستي ښامار په منګولو کې ښکيلتياده، کله چې امان الله د خپل پلار تر مرګ وروسته د افغانستان د استقلال د استرداد دعوه وکړه د هغه په دغه ميړانه سره افغانانو ګڼله چې هغه د استقلال او خپلواکۍ په ګټلو سره د دغه هيواد د خلکو او شهيدانو ارزو پوره کړه او نور يې ګواکي افغانستان خپلواك هيواد کړ، له بده مرغه لږ وخت وروسته بياهم د مذهبې او کلتوري پلوه بې پروايۍ، غربې کلتور ته ګړندی رجحان د خلکو د ارادو سپکاوي د هغه د قدرت ټغر هم ورټول کړ. بهرنی سياست د خلکو له احساساتو سره په ټکر کې راغی، چې په تدريجي ډول يېګ لويو غميزو ته لاره پرانستل.د بهرنی سياست مانا او مفهوم څه دی؟ دلته د دغه سياست په کولوسره پنځه عمده ځيزونه د بنسټونو په توګه په نظر کې نيول کيږي.

لومړی: د ګاونډيو هيوادونو سره ښي اړيکي او متقابل احترام ،

دويم د بهرنيو ستونزو له معيارونو څخه پوهاوی او خبرتيا ده ترڅو ټول ملت ويښ او باخبره وساتل شي.

دريم: د نړۍ د نوو او زړو انکشافاتو څخه په بشپړه توګه استفاده کول.

څلورم. په بهرنی سويه باندي د خپل هيواد د استقلال له ساتلو سره سره د کلتور او مذهب سالميت ته پوره پاملرنه.

پنځم: په بهرنيو هيوادونو کې د خپلو اتباعو د حقوقو دفاع او

د هغو د سر او مال ضمانت کول، داسي نور جزئيات چې په تجارت، قرارداد، تعليم او تربيه،کدري روزنه، قرضه او کمك، پوځي عسکري روزنه او لاس ته راوړنه ټول تر يوه قانوني چتر لاندې په هغو پنځه ځيزونو کې همږغي ده، دا او دې ته ورته سياست او پاليسي د هر هيواد لپاره اړينه ده چې پري ملامتيا نشي ويل کيدلای، دلته دا خبره ډيره ضروري ده چې د هر بهرني تماس په ترڅ کی ټول کورني ملحوظات او ارزښتونه په پام کی ونيول شي تر ټولو ضروري داخلي همفکري اوننګونه ده چې ټوله هيواد له هغه سره په بدمرغي اوښتلای شي، په ټولو بهرنيو پاليسيو کې دومره احتياط پکار دی چې له هري کړني سره د اولس اراده په نظر کې ونيول شي ترڅو ښه پاکه لاره په وړاندي صفا وبريښي هم هغه تګلاره عملي کړای شي مګر زموږ په بهرني سياست کې څو عمده مشکلات دی چې موږ يې هميشه قرباني ګرځيدلي يو:

لومړی: ښوونه او روزنه

دويم : د بهرنيو سازمانونو رنګ او ډول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېم: د هیواد دننه د بهرني کلتور وده

څلورم: د مسرولو اشخاصو خوشباوري

پنځم: د ښو اړیکو په خاطر له یوه بل هیواد سره په کلتوري شکل نارښتیني چلند .

لومړی: تعلیم او تربیه تر ټولو مهم عنصر دی چې په هر وخت کې د هیواد او نوي نسل مستقبل وربانديې ولاړ وي او د ښه او سوکاله ژوند لپاره غوره پرمختګ ورباندې کیدلای شي، د تیر څه په تعقیب د راتلونکي لاره ښه څارلای شي او دا تر ټولو ضروري ده چې د یوه ښه بنسټ سره نوي انکشاف بې خطره رامنځته شي، د تعلیم او تربیې ننۍ ستونزې مو په لومړي څپرکي کې ذکر کړې. د یادوني وړده چې بهرني هیوادونوته د زده کونکو د لیږلو ستونزه یوه عمده ستونزه ده دا ستونزه کیدای شي لائقو استاذانو یا د عصري او نوو تجهیزاتو د نشتوالي له کبله وي. د نویو تجهیزاتو په بشپړتیا سره د لوړوزدکړو دپوهنتونو نیمګړتیابشپړه کولای شي دغه نیمګړتیازده کونکوداړتیا لاره پیدا کوي چې شاګردان یا زده کوونکي دلوړوزده کړو لپاره خپل هېواد ته د خدمت په موخه نورو هېوادونو ته په رسمي یا غیر رسمي ډول استول کیږي چې د افغانستان اساسي ستونزې له همدې ځایه راولاړیږي. د وخت په تیریدوسره پاړسوب پیداکوي.

دغه ستونزې څو برخې لري. زه دلته غواړم د هغو دري برخې راوسپړم: لومړی هغه ځوان زده کونکی چې په اسلامي روزنه سره پوره نه وي روزل شوي هغه خالي ذهن وي په لږ وخت کې د خپل ځان لپاره د بل هېواد مفکوره او د ښوونکي عکس خپلوي زده کونکی په دغه تقلید سره له اسلامي مفکوري سره نور په واټن کې راځي.

دویم: زده کونکی تر ډیره د هغو مفکورو سره اشنایې پیدا کوي چې اسلام ورسره ټکر لري. هغه به د بهرنیو سازمانونو له مېلمستیاوو څخه خوند اخلي بالاخره هیواد ته د راستنیدو سره سم یونا اشنا فکر ته کارپیل کوي. البته موږ د داسې ډیرو بیلګو شاهدان یو.

درېم: هغه زده کونکي چې د بهرني تعلیم وس او توان نلري په خپل ځان کې د مایوسۍ اوکمی احساس کوي که څه هم د هغه لیاقت ترهغه بل ډیربه وي.

د تعلیم او تربېې جرړې (ریښې) خو لا تر هغه څه پورې ډیره ځانګړتیا لري چې د هغه هیواد د مفاداتو او کلتور وده په نظرکې ونیسي. په بهرنیو هیوادونو کې په لویه پیمانه د شتمنو کورنیو زده کوونکي روزل کیږي یا د لویو منصبونو د درلودونکو اولادونه وي، طبعاً د داسې اشخاصو اولادونه په سیاسي زده کړو کې ډیره برخه اخلي یا د هغو پلرونه او میندې هغو ته دغه انتخاب کوي یا د میراث په ډول د هغوی لیوالتیا د سیاست سره وي. په هرصورت کله چې په بهرنیو هیوادونو کې د بریالي سیاست په لټه کې شي، نو د ټولو سازمانونو سیاستونه مطالعه کوي. د هغو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایډیالوژي یې په دماغ کې ځاي نیسي، یا د کوربه هیواد له روان سیاست نه رنګ اخلي چې په همدي توګه د خپل مستقبل لپاره د خپلي خوښي انتخاب کوي،

د مثال په توګه که یو زده کوونکی په روسیه کې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هیواد لپاره کمونستي ایډیالوژي انتخابوي، که چا په چین کې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هیواد لپاره د کمونستۍ نظام بل ډول انتخابوي، که چا په اروپا یا په نورو لویدیزو هیوادونوکې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هیواد لپاره پانګوالي، نړیوالي او کپیټالستي یا غربې دموکراسۍ انتخاب کړي وي او که چا په یوه اسلامي هیواد کي او په یوه اسلامي چاپیریال کي زده کړه کړي وي هغه بیا د ځان اوهیواد لپاره اسلامي نظام انتخاب کړی وی چي د دغو مختلفو مفکورو بیلوالی یو لیدلای هم نه سي او ترکیب یې بیابیلي ستونزي لري.

دویم: د مسړولو اشخاصو نژدیوالی یا دوستي ده چې په ټاکلي ډول نتیجه له ځانه سره راوړي، خو د ناکافي تجربې او د کمي پوهني له امله د هیواد د ټولو وګړو، کلتور او عنعناتو اهمیت یې له نظره غورځولی وي چې په همدي توګه د توپیر خوځنده بهیر لا پسي اوږدیږي.

د بهرني کلتور وده او پایښت، لکه څنګه چې مو وړاندي د هغه ارزښت په نظر کې نیولی دلته بایدووایوچي د نړۍ هر هیواد د خپل کلتور د ودي لپاره په نه ستړي کیدونکي توګه کار کوي په نورو هیوادونو کي خپل کلتور خپروي او هغه ته رشد ورکوي، خو له بده مرغه چې زموږ خپل کلتور د ځینو خپلو خلکو لپاره شرم او عار بلل کیږي. د دې پر ځای چې خپل کلتور رسم او رواج ته وده ورکول شي هغه شاته غورځوي. د دې دوه مثاله زه د یوه شاهد په توګه په ګوتو کولای سم. یو دا چې ما خپل زوی مکتب ته د زده کړي لپاره په خپلو کلتوري او ملي جامو کې استاوه، خو د ښوونکي لخوا په څو ځله د اخطار په ډول ورته ویل شوي چې پتلون او نیکټایې د زده کونکي لپاره اجباري کار دی. که نه نو له مکتب نه به یې اخراج کړي، دلته د کلتور پر ضد عمل کول په رسمي چوکاټ کې کیږي. د دي سره سره چې نیکټایې او پتلون اصلاً د هیڅ مسلمان او افغانانو اصلې کلتور ندی چې دومره ټینګار وربانديې وشي چې یو زده کونکی یې له کبله د زده کړي له نعمت څخه محروم پاته شي دا خو لا بیل سوال دی چې افغانستان د مسلمانانو کور دی.

دریم : د اوسني جمهوري ریاست ادارهٔ امور ته یو چا د دندي غوښتنلیك ورکړي وو. هغه نفر ښه لیاقت درلود، په اقتصادی زده کړو کې یې ماستري درلوده. د دي سره سره هغه ته ویل شوي وه چې دلته پتلون او غربې لباس اجباري دی، که نه نو د ده لپاره په افغاني کلتوري لباس کې ځای نشته. ځکه هغه سړي مسنونه ږیره اوسنتي جامي اغوستي وې. دا د چارو په اداره کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره مرکزي حیثیت لري.

داسې ډېر مثالونه شته چې د ږیري خریل، د بوغرې یا حجاب لیري کول او نور داسې غیر شرعي افعال پکښې حتمي بلل شوي دي. همدي ته ورته اعمال او افعال د بهرني کلتور برخه ده چې زموږ په هېواد کې زموږ کلتور ته صدمه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوي او له بهرني کلتور نه رنګ اخلي. له بده مرغه چي زموږ د غربي کلتور پلوي افغانان يې په نه سترګي کيدونکي او نابللې چوپړ کې ځانونه په کلتوري نيواک کې اچوي.

د مسوولو اشخاصو خوشباوري : لکه څنګه چې مو مخکي د دې خوشباورۍ تفصيل د عامو افغانانو لپاره ياد کړ، همدا خوشباوري په افغاني خواصو کې هم سته چې ډير خطرناکه عواقب لري، د عامو خلکو خوشباوري تر چارواکو او مسوولو اشخاصو پوري محدوده او ليوالتيايې هم دومره مهمه وه. مثلاً ظاهرشاه چې اوسني اساسي قانون ورته د ملت د بابا لقب ورکړی دی. د ده تر شخصيت پوري داوو چې ظاهرشاه پر څمکه د خدای د رحمت سيوري دی يا دا چې هغه د اووه وليانو مرتبه لري. د هغه اطاعت فرض او مخالفت يې ګناه ده، سره د دې چې هغه ته د ملت د بابا لقب هم ورکول شو مګر هغه د مرګ تر وخته پوري د الله جل جلاله فرض حج ته هم زړه ښه نه کړ .

د کابل په ښار کې يې تر مسجدونو سينماوو ته ښه خدمت کړی د هېواد تر نورو ودانيو يې د عياشۍ حوضونه د خپلي عياشۍ لپاره ډير جوړ کړي وه او په مساجدو کې لکه د پل خشتي په مرکزي جامع کي د اوداسه د اوبو انتظام هم نه وو داچې ده غريب خپله د لمانځه سره څومره ليوالتيادرلوده داده ذاتي مسوليت وو. همداسې نور مثالونه ډير سته. مګر د خواصو خوشباوري بيا داسې نده د هغو خوشباورۍ ډيري خطرناکي پايلي لري لکه د تره کي، کارمل او کرزي غونډې کرني چې هيواد او ټولنه يې له نه جبرانېدونکو ستونزو سره مخامخ کړه، بهرنيانو ته دومره ورنژدې شول چې د هيواد د يوه وګړي وژل يايه تورو زندانونو کې د هغو اچول د هغو حق بولي. له مغرورو، ظالمو، سرتېمبه وو او وژونکو بهرنيانو څخه د توقيف يا څيړنو حق هم د افغانانو په واک کې نسته. د دغو بې وارثو مظلومو افغانانو ويني ورته مباح ګڼل شوي. دومره خوشباوري چې په هغه چا باندې باور وکړي چې څو ځله يې افغانستان له ورکاوي اونابودۍ سره مخامخ کړي او لوی افغانستان يې په کوچني کهول بدل کړی، دومره بياهم پرهغه چا باندې خوشباوره شي چې د افغانستان پر بدن يې د قصاب غونډې د پريکيدلو تيره چاړه په لاس کې نيولې ده دومره خوشباوره شي چې د ديني او تاريخي دښمنانو لانور هم په هيوادکې زياتوالي او دايمي اډې غواړي، دومره خوشباوري چې د الله له لاري پرته غواړي پر بله لاره ثواب ته ځان ورسوي، هسې خوشباوري چې ناروا وو ته په اسلامي ټولنه کې قانوني بڼه ورکړي، داسې خوشباوري چې د خپلو خلکو ارادې په نظر کې ونه نيسي د پرديو ارادو ته د لومړيتوب حق ورکوي.

پنځم: د ښو اړيکو په خاطر له يو بل هيواد سره په کلتوري بڼه نا رښتين چلند کول:

د دې اړيکو بيلګي اوس هم ډيري دي او ډيري وړاندي تيري شويدي چې ډير پراخ تفصيل ته اړتيا لري، زه دلته د لږو بيلګو په په راوړلو اکتفا کوم، دلته په ناسمه توګه بهرنيان تشويقول او هغو ته اطمينان ورکول يوه غولونه ده، چې خپل هيواد يکښي راښکيل کړي او يا دا چې د ملت د وګړو له اعتماد څخه ناوړه استفاده او يا معامله کول چې د ملت وګړي ترې ناخبره اوسي، د مثال په توګه له بهرنيانو سره تړون کول، خپلي خاوري ته راوستل، يا رابلل د هغو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جزئیاتو هیوادوال نه پوهول، یو ناسم او نارښتین عمل دی. یا دا چې بهرني یرغلګر تشویقول هغو ته اطمنان ورکول چې د هیواد وګړي د دوی د راتګ خنډ نه ګرځي. یا دا چې د دغه هیواد اوسیدونکې وربانديې خوشحالیږي. یا دا چې ټول هیوادوال د دوی د راتګ غوښتونکي دي، دا هم یوه ناسمه او نا رښتینې کړنه ده چې په نتیجه کې د ملت ارادې ته په ډیره سپکه او بې احترامۍ کتل کیږي، د خلکو عزت او کلتور پکښې پایمالیږي یا دا چې خلکو ته په دې سره اطمینان ورکول چې ګواکې بهرنیان د دوی د ارادې، مذهب او کلتور درناوی کوي، دلته د یوه مستامن په صفت اوسیږي، د هیواد په کورنیو او بهرنیو کړنو او پالیسیو کې لاسوهنه او مداخله نه کوي، یوازې د هېواد د اساسي قانون په چوکاټ کې د حکومت په چارو کې ورسره مرسته کوي، د حکومت پریکړو او د اولس ارادی ته په بشپړه توګه احترام کوي، په اصطلاح د افغانستان د اساسي قانون په چوکاټ کې عمل کوي ، داهم یو ناسم او نا رښتینی عمل دی چې د شبهاتو او شکونو په تولید کې ښه زیات والی راولي، یا دا چې په اقتصادي او پوځي تړونونو کې د انحصار په شکل درغلي کوي یا داچې خپل ولس تري ناخبره ساتي یا دا چې قرضي او پورونه همداراز مرستې اوکومکونه دهېواد د ابادۍ په نوم اخلي بیا هغه پر نورو بې درکه مدارکو لګوي او بار او حساب یې پر اولس اچوي. دا هغه څه دي چې په حقیقت کې ناسمي او نارښتیې کړنې بلل کیږي. د دې یوه بله نژدې بېلګه د کمونستانو ناروا پالیسۍ وې چې پخواني شوروي اتحادته په خورالوړه کچه خوشباوري وه، کمونستان چې شمېر یې تر ۱۵۰۰۰پورې رسیدلي وو په نابېره توګه په ۱۳۵۷کال د ثور پر اوومه د کودتا په ډول قدرت ته ورسیدل دا چې څومره وخت دغه چرګوټي د افغانستان په غیږ کې د بل په ایډیالوژۍ ستر شویوه هغه به تاریخ ته پریږدو، دلته به ددغې کودتا منفي ټکو ته ورشو.

لومړۍ داچې کمونستانو په داسې وخت کې کودتا وکړه چې هیواد نسبتا د پرمختګ پر لورې ګامونه اوچت کړي وه. په اقتصادي لحاظ د دغه هیواد په تاریخ کې ډیر ښه پلانونه جوړسوي وه هیواد او هیوادوالو په سوله او سوکالۍ کې ژوندکاوه همداوخت د افغانستان د خپلواکۍ بیرغ ښه رپانده وو. که څه هم هغه وخت په نظام کې ډیرې نیمګړتیاوې موجودوې وې او د هغو اصلاح پکاروه. ځکه په نظام کې هغه ایډیالوژۍ ننوتلې وې چې د ځینو خلکو یاشخصیتونو احساسات یې راپارولي وه. دغه نیمګړتیاوې په اسلامي افکارو بانديې پوره کیدلای شوې، خو په یوه کفري او غیراسلامي نظریه او فکر سره د نظام راپرځول یوه لویه فاجعه او نه جبرانیدونکی جرم وو چې په هیڅ توګه د دغې خونړۍ او ناروا کودتا ضرورت نه وو.

کمونستانو د خپلې واکمنۍ د ساتنې لپاره له پخواني شوروي اتحاد څخه د مداخلې غوښتنه وکړه چې د دوی ریږدیدلي او کړپیدلي پښې د هغو په متو ټینګې کړي، څو د دوی قدرت ته بقا ورکړي او د افغانستان د مسلمان ولس د پاڅون سره خپلې ناروا دښمنۍ ته پیاوړتیا ورکړي. دلته کمونستانو دوه څیزونه چې بیخي ډیر مهم وه له نظره غورځولي وه: لومړی د مذهبي علمای کرامو او مذهبي چارو اهمیت او ارزښت وو دویم د ملت د وګړو اراده: ځکه هر واکمن ته پکار ده چې تر ټولو وړاندې د خپلو خلکو اراده په نظر کې ونیسي او د هغو سره د ډیرو لویو او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهمو اقداماتو په اړه سلا مشوره وکړي او د هیواد د سترو لاربشوونکو هم فکري او همکاري را جلب کړي او د هغو نظرونه په غور سره مطالعه کړي. خو کمونستانو د دې پروا ونکړه او په ډېره بې پروایۍ سره یې د مذهب او د خلکو د ارادې سپکاوی وکړ.

افغاني کمونستانو په دوو ناسمو او نارښتینو ټکو بهرني یرغلګر وغولول، لومړی د کمونستۍ بدمرغ نظام سره د افغانستان د وګړو مینه اولیوالتیا. دویم: د هغو د راتګ په اړه د افغانستان د خلکو د اکثریت توافق. د مثال په توګه هغو کریملین او برژنیف ته ډاډ ورکړی وو چې د افغانستان خلك له کمونستي نظام سره مخالفت نه لري. خلک ټوله د شاهي کورنۍ له انحصار څخه تنګ شوي دي، په ځانګړي توګه بي وزلي او غریبه طبقه خلک لکه بزګر، کوچیان او داسي نوري کورنۍ. د همدغو څو ګوډاګیو په مرسته د کمونستي نظام د ټینګولو لپاره د پخواني شوروي اتحاد زورځواکو سرو لښکرو په ډېره بي رحمۍ پر افغانستان باندې یرغل وکړ د دغو ناولو اشخاصو مفکوره په دغه یرغل کي مهم او مثبت رول درلود. د دې پوچ مغزو په نظر له یوه نه ماتیدونکي ځواك سره زیاته مرسته کول د افغانانو هیله ده او ډیر افغانان د شوروي اتحاد د سرو پوځونو له راتګ سره مخالفت نه لري. په همداسې بلنه کې ناسم او نارښتین ویلو عمل وشو څکه نو د سرو لښکرو راتګ او د هغو یرغل په دغه اسلامي اوسنتي هیواد کي ښه استقبال نه شو او نه خلکو ته د قبول وړ عمل وو چې کمونستانو پري اقدام وکړ چې په نتیجه کې هم دوی او هم سري نړۍ خوري لښکري په غم واوښتي. استکباري قوت یې ټوټه ټوټه سو. په شرمونووشرمیدل زموږ ښکلی افغانستان یې هم د ویرونو او غمونو په سیلابونو لاهو کړ.

دویم مثال د افغانستان د اسلامي امارت دوره ده. د افغانستان اسلامي امارت د افغانانو لخوا ښه استقبال شو، پیاوړی شو اوسترتوب ته ورسید، که څه هم واکمن د ناسم او نارښتین بهیر مصداق نشي کیدلای، خو په بهرنی سیاست کي یې نمیګرتیا ډیره وه. په عامه توګه خوشباوري چې په ټولو افغانانو کې ډېره ده، په دغه نظام کې هم د صداقت باوجود ډیره وه، چې هغه د یوه لوی مشکل سبب وګرځیده. دلته دوه لوی عاملونه باید تر څیړني لاندې ونیسم. لومړۍ خوشباوري د اسامه بن لادن او د هغه د شبکې(نیټ ورك) په هکله وه. دویم د ګاونډې هیواد پاکستان او نورو مسلمانانو په هکله. اسامه بن لادن که څه هم د رباني صاحب د حکومت په وخت کې افغانستان ته رادعوت سوي او راغلی وو، خو طالبانو ته یې‌ګ د ورنژدي کیدو پر وخت یو ښه باوري ټاټوبی خپل کړ. ښه کوربه ورته په خپل کورکي د میلمه پالني ټټر پرانستی، که څه هم اسامه مجاهد مسلمان او د افغانستان د خلکو میلمه وو؛ خو تر ډیره یې د افغانستان د خلکو، په تیره د اسلامي امارت د محترم زعیم له خوشباورۍ او خوا خوږۍ څخه استفاده وکړه.

پاکستان که څه هم د افغانانو لپاره د هجرت د دویم کور مانا درلوده، په سخت مشکل او ډیر بد حالت کې یې د هغو لاس نیوی کړی وو، خو بیا هم پر افغانستان باندې د انحصار په لټه کې وو. پاکستان نه غوښتل چې افغانستان د یوه معتدل سیاست په رڼا کې له نړۍ سره سترګي وجنګوي. پاکستان په ډیر زیات زیار سره هڅه کوله چې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان اسلامي امارت اړيکي د نوري نړۍ سره د پاکستان له لارې ترسره سي. په همدغه چوکاټ کي يې له افغانستان سره دوستي او همکاري دواړه ښودل. افغانستان هم د ګاونډي او اسلامي هيواد په توګه تر ډېره وربانديې ښه باور درلود. دويم مذهبي علماى كرامو او نورو تنظيمونو چې په افغاني معتدل نظام کې يې د سر ننه ايستلو هڅي کولي، په افغانستان کې هغه څه غوښتل چې په پاکستان کې يې ګ نه غوښتل او يا ورسره دومره حساسيت نه ښيي. چې د غه ډول پاليسيو هم د افغانستان په وړاندى د ډيري خوشباورى انګيرنه درلودله. له بلي خوا د پاکستان هغه حکومت چې د مشرف خبيث په مشري يې د افغانستان د اسلامي امارت د له منځه وړلو لپاره د مسلمانانو په وركړه او خرڅولو هم صرفه ونكړه، د پاكستان حكومت خپلي اډې د افغانانو او افغانستان پر ضد د امريكا په واك كې وركړې. په حسن ابدال، تربيله ډيم، جيكب آباد او ډالبندين كي يې هوايي فضا د هغو په اختيار كي وركړه ان تر دې ليكلو پوري چې په۲۰۱۰کي بشپړه سوه د امريكايانو ټول بمونه، ټانكونه، ګولۍ او د وژلو او ژوبلولو نور څه هم د پاكستان له لارې افغانستان ته د مسلمانانو د وژلو لپاره راځي چې تر اوسه پکښي تر يو سل او دېرش زره كسان په همدغو موادو په شهادت رسيدلي دي. داچي څومره كورونه او كلي وران سوي دي دا لا بېله خبره ده. هر هغه څه يې وكړه چې مسلمان افغانان ووژني، هيواد يې خراب شي، خلك يې بې عزته شي بيا هم وربانديې د يوي ذرې اعتماد كول دخوشباورى مانا در لوده؟؟.

دريم مثال د غربي دموكراسى روان دوردى.

د اوسنۍ غربي دموكراسۍ په ځواكمني كي هم د ناسم او نارښتين سلوک اعمال ليدل كيږي. د لته هم ډېري ډېري منفوري بېلګي ترسترګو كيږي. غواړم څو بېلګي د مثال په توګه راوسپړم: لومړى د دموكراسۍ سره د خلكو مذهبي او ملي ليوالتيا او مناسب وخت. دويم له بهرنيو يرغلګرو قواوو سره د خلكو توافق. دريم بهرنۍ نړۍ ته د باور اطمينان او د ستونزو له منځه تلل.

لومړى: دابه څومره حقيقيت وي چې د افغانستان هغه ولس چې

د اسلامي سپېڅلي شريعت او اسماني نظام په هيله يې په ميليونونو انسانان او ښكلي ځوانان قرباني وركړيدي، هجرت يې كړي او د خپل ښكلى هېواد ټولي شتمنۍ يې قرباني كړي، موافق وي چې د هغو د ټولو هيلو پر خلاف غربي ډول دموكراسي پلي شي، كه څه هم افغانان له مشروع ازادى سره تاريخي ليوالتيا لري، خو د اسلام د سپيڅلي مذهب په وړاندې هيڅ ډول قانون ته ليواله نه دي. اوس به د دموكراسۍ نظام ته راشو. كه په ښه غور سره وكتل شي چې د اسلام چوكاټ د احاطي په توګه درزمن اوداغي نشي نو بيا هرڅه مباح دي هيڅ مشكل نشته چې د مباحاتو پر پرانستې لاره ځانته لاسته راوړنه ولري، خو كه د دې په خلاف كاروشي نو بيا به بدبختي رابخښي، هر هغه نظام چې امنيت پكښي تامينيږي، د خلكو حقوق پكښي ساتل كيږي، شرعي نيمګړتيا ونلري، په اصولو كې له اسلام سره ټكر ونلري هغه ته شرعي صبغه وركول كيږي. كه د دموكراسۍ ماناداوي چې حكومت د ولس په عامه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتخاب سره وټاکل شي هم دا قانون په اسلام کې د ډېره اوږده مهاله پلي شويدی، خلفای راشدين رضوان الله تعالی عليهم اجمعين د صحابهٔ کرامو رضوان الله عليهم اجمعين په انتخاب سره د اسلام د لوی خلافت دندې ترلاسه کړيدي. مګر ښکاره فرق يې دا دی چې د غرا محمدی شريعت سره به د بدعت او يا منهي او منکر ښکارندوی نه وي. اسلام په حقيقت کې د نصرانيت او يهوديت له اديانو سره توپير لري. ځکه په تورات او انجيل کې له احکامو او ابلاغو پرته د يوه حکومتي نظام قانون وجود نلري، نو له همدې کبله په غربې نړۍ کې حکومت او مذهب بېل ساتل شوي، مګر اسلام د انسانانو اجتماعي او شخصي ژوند ټول احاطه کړي او د ژوند د ټولو چارو لپاره که حکومت وي او که تجارت، دعوی وي که د بشر حقوق کافي تګلاره لري. نو په داسې شرائطو او امتيازاتو کې د دې ضرورت نشته او نه هم مذهبي علمای کرام د دې اجازه ورکوي چې د سيکولر نظام په ډول حکومت او مذهب بيل وساتل شي.

بيا هم راځو امريکايې تقليد ته.

دغه امريکايې ميتود يا دموکراسي په هېواد کې په داسې نوم معرفي شوه، چې ګواکې د هرچا حق، د بشر حق، مذهبې حق، کلتوري حق، د ښځې او نر حق پکښې خوندي ساتل شويدي، په نهايې شکل سره به د عدل او انصاف فيصلې کيږي، هيواد ته به امنيت راځي، پر هيچا به ظلم او تيری نه کيږي. بهرني يرغلګرقوتونه به له خلکو سره د افغانستان په ابادۍ کې مرسته کوي، مذهبې او کلتوري عنعناتو ته به پوره درناوی کوي، خو دغه ژمني د عمل په ډګر کې هيڅ پلي نه شوي. دلته بيا هم د ناسم او نارښتيا ويلو عمل شوی دی. البته دا د دې لپاره چې بهرنيان دېته ليواله شي چې افغانستان د اسلام ضدغربې دموکراسۍ لپاره په ليوالتياسره اماده ګي لري او يا دا چې خلکو ته په بې مفهومه تبليغ ذهنيت ورکول شوي چې دغه دوديزه غربي دموکراسي له اسلامي او ملي کلتور سره هيڅ تضاد نه لري. يو بل علت داهم کېدلای سي چې له بهرنيو يرغلګرو قوتونو سره له ډېره وخته د افغانانو حساسيت موجود دی او موجود به وي همدارنګه زاړه زخمونه لاهم تراوسه د وينو بوی ورکوي. په داسي شرائطو کې بهرنی يرغلګر تشويقول چې ګواکې د هيواد اکثريت وګړي دوی ته خوشبين او ليواله دي او هيچا ته به اجازه ور نه کړي چې د بهرنيو يرغلګرو په وړاندې لاس، پښه او خوله وخوځوي، داهم د نه رښتيا او ناسمو ويلو ناکامه پاليسي وه چې د ملت د ارادې په مخالفت کې لټول شوي وه.اړينه ده چې دلته دا متل هم وويل شي (زورغونډۍ هواره وي).

يو بل کار چې اوس تازه کمپاين ورته پيل سوی دی هغه د امريکا د وينو خوړونکو يرغلګرو دايمي اډې دي ، څنګه چې دا اوسنی قدرت د بهرنيو کمپنيو او انجوګانو د پخوانيو کارمندانو او شمالي ټلوالي سره دي چې اکثريت بهرني تابعيتونه لري غواړي د دغه قدرت د ساتلو او بقا لپاره د امريکا د يرغلګرو د دايمي پاته کېدو لپاره کمپاين وکړي . مطبوعات چې تر ډېره د غربيانو په پنډ او پيسو چليږي هم دې خبري ته داسي کسان د تبصرو لپاره را غواړي چې همدغه نظريات تاييد کړي داسي هم امکان لري چې د لويې جرګې په نامه يو څو معلوم کسان د بډو او پيسو په زور راولي او د ملت د نماينده ګانو نوم ورکړي او دغه ناروا پروژه ورباندې پاس کړي او بيا د امريکايانو دايمي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړوته چي د دایمي ستونزي په معنا دي قانوني بڼه ورکړي. دا هم د ناسمو کړنو او ویلو ناکامه پروسې دي چي د خلکو په اوسنیو شرایطو کي موږ د خلکو هیڅ واقعي نماینده ګان نه لرو ، نه په پارلمان کي ، نه په جرګه کي ، نه په کابینه کي او نه هم جمهور رئیس د خلکو واقعي نماینده دی. ځکه چي هیواد عملاً اشغال دی . هر څه د یرغلګرو په خوښه اوړي او را اوړي. جمهور رئیس غریب د ناوسۍ له امله په عام محضر کي ژاړي . په هیواد کي سراسري جنګ روان دی د خلکو او حکومت تر منځ فاصله د مځکي او آسمان غوندي ده. نو څنګه ممکنه ده چي د هیواد په نماینده ګي د چا سره قرارداد وکړي . ښه به داوي چي همدا اوس یوازي په ورځنیو کارونو او اړتیاوو باندي اکتفا وکړي او د داسي طولاني او اوږدو قراردادونو څخه ځان وساتي کوم چي د افغانستان د مستقبل سره تړلي دي تر څو په افغانستان کي پوره امن او رشتیانی او حقیقي نماینده حکومت راځي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنی سیاست

د افغانستان کورنی سیاست له ډېرو اوږدو زمانو څخه ترینګلتیا او پیچلتیا لري او په تحمل باندې نه ولاړه پالیسي د دغه ترینګلتیا کلکه جرړه ده. د انحصار او میراث یا په قومي توپیرونو کې ځان ځاني لټول شوي، د ډېرو رکنونو په مجاز کې پاینښت په ناسم او نارشتین شکل سره شوي دی دلته هم ډېر څېزونه علتونه او بیلګي لیدل کیږي چې د دغو پیچلتیاوواسباب جوړوي، مګر زه هغه نکتي څېړل غواړم چې زما فکریې زما د لنډ عمر په لړ کې ادراك کړیدی. هغه اته علتونه دي چې ماپې تر ډېره په څېړنه کې لاس ته راوړنه او بریا موندلې ده.

لومړی د قدرت انحصار، دویم د تحمل کمښت، دریم د ضوابطو پر ځای روابطو ته ترجیح ورکول، څلورم تعصب ته وده ورکول، پنځم اداري نیمګړتیا، شپږم د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سیاست، اووم د قدرت د ټینګښت لپاره د اشخاصو ضایع کول،اتم د قضایې قوي نه ناپیلتوب.

په قدرت کې انحصار یا د قدرت انحصار په افغانستان کې یو عمده علت دی چې تل یې د خلکو احساسات راپارولي یازخمي کړي دي. کله د یوې کورنۍ لخوا او کله د یوه تنظیم لخوا او کله د یوه سمت لخوا کله په یوه ایډیالوژي اوکله په بله ایډیالوژي سره، خو دا ټول انحصارونه که په انحصار کې انحصار وي او که په یوڅه پراخوالي کې انحصار وي،د دغه هیواد لپاره ښه پایلي نلري، د انحصار مرض تر ډېره وخته پوري او له ډېره وخت نه په افغانانو کې یو ساري او مهلك مرض دی چې په هیواد کې یې د قابلیت او حقیقت رکن شنډ کړي او خنثی کوي یې چې په دې سره دخلکو مشروع حقوق له منځه وړي د عدل او انصاف تله کښته کیږي او یا له منځه ځي، که موږ د دې مثالونه وګورو او بیا پرې بې پرې قضاوت وکړو، نو له ۱۸۰۰زیږدیز کال څخه راپدیخوا بیا تر اوسه پوري په هر نظام کې دا مرض موجود وو اوس هم موجود دی بیاهم کیدای سي وده وکړي او کیدای شي بیا هم جرړي وکړي.

کله چې یو شخص په دې مانا چې کافي تجربه او پوهه لري، د علم په نعمت سره منور دی له اسلامي او ملي کلتور سره یې پوره روږدوالی ثابت شي، نو له همدي کبله خلك ورته د اعتماد سپارنه کوي او په هغه سره بسنه کوي، خو کله چې هغه د مسرولیت پیټې پر څټ واچوي بیا یې خپل حق وګڼې، د ګټلو لپاره یې خلك وژني، بندیانوي او بې عزته کوي یې. مشروع او نامشروع واړه ځانته مشروع ګڼې، منګولي په درانه پیټې او قدرت پسي لا مضبوطي او ښه ښخي کړي، آن تردې چې ورپوري ښریښ غوندې شي، روا نا روا ښه او بد ټوله شاته وغورځوي یادا چې د حکومتونو سمتونو اندول په هغه چا باندې سمبالوی او ساتي چې په قومي شکل ریښې سره ولري او په دې ډول په غلوونکي شکل سره انحصار وساتي یا دا چې یو واکمن ټولي چاري او یا ډېري مهمي چاري خپله سرته رسوي بل چاته په کې د مداخلي حق هم نه ورکوي، یا دا چې ورسپارل سوي شخص ته په خپله دنده کې صلاحیت نه ورکوي، یا دا چې د اداري په چوکاټ کې د مسرول انتخاب د صلاحیت په نه درلودلو انحصار کیږي، د مثال په توګه یو شخص په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیرسره نومول کیږي خو د وزارت په چارو کې دومره واك نه لري چې ځومره دهغه مقام صلاحیت وي او په نامه وزیر صاحب بلل کیږي. همدارنګه معین، رئیس او امثال یې دي چې په لاندې او کښته توګه نومول کیږي، تري بده استفاده کیږي په همدې ناوړو کارونوسره د خلکو صبر او زغم تر کنترول وزي چې کله نا کله د انقلابونو زیږنده فکرونه تولیدوي.

د تحمل کمښت، تحمل، حلم زغم او صبر دا تر ټولو غوره صفتونه دي چې په چاکې دغه غوره صفت موجود وي بې له شکه چې بې ساري نعمت دی، دنیا د تحمل او زغم یو ښه ځانګړي درس تر شا پرې ایښي دی. زغم او صبر د الله له صفاتو څخه یو عظیم صفت دی چې په مبارکو اسماء الحسنی کې هغه د ځان لپاره یو اسم انتخاب کړیدی، په قرآنکریم کې دغه د حلیم مبارک نوم په ډیرو مواردو کې ذکر شوی دی، چې پروردګار د خپلو د ښمنانو په موردکې هم زیات استعمال کړیدی. همدارنګه زموږ د ستر لارښود محمدرسول الله صلی الله علیه وسلم په صفاتو کې د حلم او زغم صفات ډیر زیات دي، که د حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم په مناقبو کې فکر وکړو نو ډیر ځله به په ډیرو مواردوکې له زغم او صبرنه کار اخستل شویوي، داسې ډیري بیلګې شته چې رسول الله صلی الله علیه وسلم زغم او تحمل کړیدی. همدارنګه صحابه کرامو د دې لاري پیروي کړیده.

داسې ډیري بیلګې سته په ډیرو مواردو کې به د رسول الله په مخ کې صحابه کرام په یو کار کې د زغم یاد نه تحمل په وجه ولاړیدل او د رسول الله نه به یې اجازه غوښتله چې مداخله وکړي لکه د حدیبیې په سوله کې چې کوم د تړون او توافق لیك لیکل کیدی په هغه لیککښې د محمد رسول الله له نامه څخه (د رسول الله) الفاظ لري کړای شول چې پدې سره حضرت علي او نورو صحابه وو زغم نه شواي کولای، خو رسول الله هم خپله زغم کاوه او هم یې صحابه کرامو ته د زغم او صبر توصیه کوله. د عبدالله بن ابي منافق یوه واقعه وه، چې په ډیرو مواردو کې یې ګ کفارو ته جاسوسي کوله، په مسلمانانو پسي به یې تبلیغ کاوه، حتی دغه مبارك ایت د ده له خولې، د ده پر منافقت شاهدي ورکوي، چې:

]المنافقون:۸[

ژباړه: که چیرته موږ سالم او جوړ له جنګه مدیني منوري ته ستانه سولو نووبه ګرځوو عزت مند د دغې مدیني منوري ذلیله اوخوار .

چې مطلب یې رسول الله وو. د ده په نفاق ټوله صحابه پوهیدل، حضرت عمر او ډیرو صحابهٔ کرامو د ده د زوی په شمول له رسول الله نه اجازه غوښتله چې هغه ووژني، خو رسول الله د دې لپاره چې کفار ونه وایې چې رسول الله ګواکېاوس خپل ملګري وژني، له زغمه کار اخیست او هغه ته یې څه نه ویل؛ حتی د هغه د ښخیدلو په وخت کې د هغه د زوی په غوښتنه د هغه جنازې ته ورغلې او لمونځ یې ورباندې وکړ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه بله واقعه : کله چې حَاطِبِ بْنِ دِبي بَلْتَعَی د مکي معظمي مشرکينو ته خط واستاوه او هغو ته يې د رسول الله د پلان په اړه معلومات ليکلي وه، وروسته د وحي په ذريعه کشف او ونيول شول، ډيرو صحابهٔ کرامو غوښتل چې سريې ځني ووهي، خو بيا هم رسول الله خپل زغم وښود او هم يې صحابهٔ کرام دهغه له وژلو کړل.

دلته داسي معلوميږي چې د زغم نه کول هغه څه له لاسه ورکوي چې د انسان او ټولني لپاره پکښي ډيري ګټې نغښتي وي، زموږ په ټولنه کې د تاوتريخوالي ډير اړخونه د نه زغم له کبله راخوټيدلي او ستر شويدي چې ډير نژدې او ساده مثال يې په افغانستان کې د کمونست نظام تر نسکوريدو وروسته د مجاهدينو تر منځ نه تحمل او نه زغم دی. مجاهدينو هغه وياړ په ډيره قرباني او ښه ميړانه وګاټه چې نړۍ ورته له حيرته ګوته په غاښ وه. مجاهدينو هغه وياړ وګاټه چې د نړۍ مسلمانانو يې ګ له ډيره وخته انتظار کاوه. مجاهدينو هغه وياړ وګاټه، چې دري ميليونو شهيدانو يې په قبرونو کې، زرګونو کونډو او يتيمانو يې په کورونوکې او د وطن په ميليونونو مهاجرينو يې په پرديو ليري او نږدي هيوادونو کې هيله درلوده، خو دا ګټه څه شوه،دا وياړونه ولي په خړو اوبوباندې لاهوسوه، جواب دادی چې دا هر څه د نه تحمل او نه زغم په وجه درهم برهم شول. جهاد بدنام سو، هيواد خراب او خلك نور هم په کړاوونو او ستونزو اخته سول چې تر اوسه هم دويم نسل پکښي زيږي، لوييږي او بيا پنا کيږي. خونه په تدبير، نه په زور او نه په پوهه ورته د حل لاره ومونډل شوه، دلته به يوازي د حکمتيار او مسعود، د خود خواهۍ، تکبر، تنګ نظرۍ او په اسلام کې دنه زغم هغه بدي پايلي وګورو چې هيواد ته يې څه ناورينونه راوړل، د هغو په نتيجه کې دوی ته څه پيښ شوه، د جهاد تر بريااليتوب وروسته د حکمتيار او مسعود په منځ کې څه موجود وو، دواړو په ظاهره د جهاد، اسلام او وطن د ګټو او ازادۍ دعوه کوله .

دا مشترکات ترټولومهم وه. د دې دعوی ورته ښه زمينه برابره سوه د هر څه امکانات لاس ته ورغله، که هغو زغم او تحمل کړي وای او خبره يې بيرته د لږو او وړو اختلافاتو په خاطر خدای او رسول ته سپارلي وای، نو بيا به افغانستان په نړۍ کې يو خپلواك، تاريخي او قهرمان هيواد وای. خلکو به يې په سوکالي کي له درناوي ډک ژوند کولای. همدا ډول دويم مثال د طالبانو او شمالي ټلوالي تر منځ د نه تحمل او نه زغم خبره وه. که په هغه وخت کې بيا هم په دې مبارك آيت سره په اخلاص عمل شوي وای چې:

]النساء : 59[

ژباړه: که په څه کي مو شخړه سوه ، نو الله او رسول ته يې ور وګرځوئ ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډيره ښه ده .

نو بيا به ولي هغه څه منځ ته راتلای چې راغله او د هغو نتيجه مو وليده. که اوس هم پردغه لاره فکر وشي ګټه رسولای شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ضوابطو روابطو ته ترجیح ورکول : دا مسئله یوازې په اهلیت پورې نشي تړل کېدلای په دې مسئله کې د قوم پالنې ، سیمې پالنې او انډیوالۍ علایم ډېر لیدل کیږي. د دې مشکل ډېر تفصیل ته ضرورت نه لیدل کیږي ځکه چې دا بدیهیات دي. ټول خلك په پوهیدلي او وربانديې پوهیږي. دغه رنځ د پخوا څخه جرړې کړیدي، مګر اوس یې نوره هم وده کړې. که څه هم له ځینو بې عمله خولو څخه اوریدل کیږي چې د ملې جوړښت په نامه کار اهل کارو ته ورسپارل کیږي، مګر داټولې د حال خبرې دي. په حقیقت کې بیا همهغه څه کیږي چې کیدل او یا نور ډېر رمزونه ورسره مله شوي دي.

تعصب ته وده ورکول: تعصب یوه ګرمه او پټه ماده ده چې په هر انسان کې وجود لري او هر سړی له دې مادې څخه څه ناڅه ځکه کوي خو په ځینو خلکو کې بیا دعادې شکل په مقایسه ډېر قوت لري، که څه هم دایو مهلك او نه جوړېدونکي مرض دی، خو بیا هم دعلاج لپاره ضرور دوا لري. خو اړینه خبره داده چې څوك په دې سره قناعت وکړي چې دی په دغه ناوړه رنځ مبتلا دی او د هغه درمل کولو ته زړه ښه کړي. په افغانستان کې د تعصب ماده له ډېره وخته پالل شوې، وده ورکول شوې او کار تري اخستل شویدی خو دعلاج لپاره یې کمه او ناکافي هڅه شویده. په افغاني ټولنه کې دا ماده پلنې جرړې لري مګر بل تري ګټه اخستې، مذهبې، ژبني، منطقوي، قومي، کلتوري عوامل د تعصب اساسي جرړې دي. موږ د دې شاهدان یو چې دا ټولې مادې د دغه هیواد په لنډ تاریخ کې ازمویل شویدي چې دا هم ډېر تفصیل ته اړتیا نلري. یوازې بوی یې زموږ لپارهکفایت کوي. زه نه غواړم چې د دغو بیلګو مثالونه زیات روښانه کړم ځکه چې دا مثالونه ښه روښانه دی فقط دومره ورته ګوته نیسم چې تعصب په ډول ډول بڼو یو له هغو رنځونوڅخه دی چې په موږ کې خپور شوي خو علاج یې پکار دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري نیمگړتیا

اداري نیمگړتیا تر ډیره د هیواد تر نظامونو پوري اړه لري. په هیواد کي یو نظام تربل نظامه پوري توپیر لري خو څه ناڅه نیمگړتیا په هر نظام او هر چا کې وجود لري، اداره که څه هم ډیرو اړخونو ته په پام سره ډیره اړتیا لري دایو مثبت حقیقت دی خو نیمگړتیا د هري اداري اکثره تر ښه علم ، پوهي او کاری تجربي پوري اړه لري، لکه څنگه چې وړاندي وویل شوه د ملت او وگړو چاري تر ډیره تر اداري پوري موقوفي دي. که په اداره کې نیمگړتیا وجود ولري نو مانا یې داده چې دغه نیمگړتیا د هیوادوالو پر ټولو چارو باندې منفي تاثیر غورځوي، مثلا په اداره کې تعصب کول، رشوت اخستل، ظلم کول اویا د ظالم او ظلم پلوي کول، څلور واړه هغه څه دي چې په خلکو کې ستونزي پیدا کوي، دغه ستونزي د وخت په تیریدو سره نفرت زیږوي په نتیجه کې د دغه نفرت په قوت سره یوه فاصله رامنځته کیږي. دلته ددغو څلورو ټکو او علتونو په پام کې نیول ډیر اړین دي چې په پوره پاملرنه ددغه پرمختگ لاره ډب کړای شي.

د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سیاست:

بهرنی سیاست د کورني سیاست عمده جز دی چې په سیاسي، اقتصادي او امنیتي چاروکې مثبت او عمده نقش لري. له همدي کبله چې د هیوادوالو برخلیك په څو برخو کې د بهرني سیاست او پالیسیو سره تړلی دی چې هغه د ژوند بوختیا ، لیوالتیا او بشپړتیا تشکیلوي له همدې کبله پکار ده چې په دغه عمده عنصرکې ډیر ژور تحقیق وشي ترڅو د هیواد جغرافیایي او کلتوري ارزښت په نظر کې ونیول شي، مذهبي مقدسات او سپڅلتیا د چوکاټ په توگه اساس وگڼل سي، ملي منافعو ته پوره پاملرنه وشي، امنیتي، اقتصادی مشترکات وڅیړل شي او بیا د هغه په رڼا کې بریالی تگلاره جوړه شي، مگر په خواشینی سره ویلای سو چې په افغانستان کې بهرني سیاست د ملي منافعو پر ځای شخصي منافعو په واك کې اخستي او تري بیځایه استفاده سویده، که موږ د دې ډیري بیلگي وگورو ډیر ځله مونډلای شوچې منفي پایلي یې څومره ژوري ستونزي راټوکوي. پري پوهیدلي شو چې په راتلونکې کې تري ښه تجربه اخستلای شو خو مهمه داده چې په ځیر او حقیقت سره ورته وگورو یا وکتلای شي، د دې ښه اولنۍ مثال دکمونستانو د واکمنۍ په وخت دافغانستان منفي سیاست وو چې له پخواني شوروي اتحاد سره څومره نژدي شوي وو، د هغو ټول شرائط یې منلي وه. د هغوی راتگ ته یېگ په مینه او محبت سره ښه راغلاست ویلي وو. د هغو توجه یې ځانونو ته راجلب کړي وه، مگر دا ټوله د اشخاصو د سیاست لاره ، تگلاره او کړنلاره وه، نه د ملت صلاح مشوره او نه د حکومت ټولواکي پکښي نغښتیوه.

له بده مرغه تر هغه وروسته رباني صاحب د خپلي واکمنۍ په وخت کې د هغه ترخه پړاو په لیدوسره یوځلي بیا د روسانو په غیږکې ملت وروغورځاوه. د ټوله هیواد د خرابیو ورانیو د خلکو پر پت او عزت د لوبوکولو، د دریو میلونو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهیدانو وینو، د یو نیم میلیون معیوبینو پرې شوې لاسونه او پښې او د هغو وتلې سترګې د اووه میلیونوافغانانو د هجرت ناخوالې روسانو ته بخښل، هغوی بېګناه ګڼل، د دوستۍ لاس ورکول بیا هم دافغانانو ملي سیاست نه وو، بلکې د اشخاصو د سیاست تګلاره وه.

هم دارنګه د اسلامي امارت په دور کې د اسامه مغلق او سخت مشکل چې تر پایه ورته د حل لاره پیدا نشوه، افغانستان ورسره په حیرانوونکي، دردوونکي، ویرانوونکي برخلیك اخته شو د اشخاصو د سیاست تګلاره وه، همدارنګه د کرزي په دوران کې غربې دموکراسي راوستل، کفارو ته په افغانستان کې بې حده او بې سرحده واکمني او اختیار ورکول. دقوم معزز علما او معزز خلك توهینول او بندي کول، د هیواد کلي اوکورونو بمبارول په زرګونو معصوم افغانان وژل او بالاخره د دې زمینه برابرول چې په دې سپېڅلي هیواد کې د دوی ناولي قدمونه ثابت پاته سي او دایمي اډې ولري هم د یوڅو اشخاصو د سیاست تګلاره ده د افغانانو د سیاست تګلاره په تاریخي لحاظ د داسې تګلارې تصورهم نسي کولای، همداسې په روان بحران کې د ګاونډیو هیوادونو په دښمنۍ کې ګرمیدل، سختیدل، او بالاخره دهغو د دفاع نه کولو کمزورې یاناوسې هم د اشخاصو د سیاست تګلاره ده، داسې ډېرې نمونې لیدل کیږي چې یو واکمن د څو اشخاصو د خوشحاله کولو او د هغوی د ضرر د دفع کولو لپاره په یوه بې طرفه، معقول، او معتدل سیاست باندې استقامت نه کوي، هغه لاره چې د ملي امنیت ملي ګټو د خوندیتوب دوامي تقاضا کوي له نظره غورځوي، که څه هم په لنډ مهالې تګلاره کې په تدریجي شکل سره نورې ناخوالې راوړي .

اووم: د اشخاصو تلفول وژل یا د لاسه ورکول:

د نړۍ په هرهیواد کې با تجربه، روشن فکره، مدققین علما ، په هره زمانه کې د هیواد لپاره یوه ښه او ګټوره هسته بلل کیږي، په ټوله نړۍ کې د داسې هستۍ لپاره په ډېره دقیقه توګه هڅې کیږي چې داسې هستې په ډېره ښه او محترمه توګه وساتل شي، پرته له دې چې هغه شخص د حکومت له کړو سره موافق دی او که مخالف دی. دایوه طبعي خبره ده چې د هر هیواد وګړي له خپل هیواد سره مینه او محبت لري. همدارنګه په ځینو هیوادنوکې په ځانګړې ډول په اسلامي هېوادونوکې مذهبې امور هم د پام وړدي خو په مجموع کې له مذهب، وطن او کلتور سره د خلکو مینه او محبت موجود وي، کېدای سي یوازې توپیر په دې کې وي چې څوك دین او مذهب، څوك ملي منافعو او څوك کلتوري عنعناتو ته یو پر بل ترجیح ورکوي، خو اصلي مینه تر ډېره پر ځای پاتې وي.که موږ دقیق وګورو دلته دا اساسونو څېړنه ډېر څه را برسیره کوي چې په هغه کې د خلکو احساسات توپیر لري، د چاسره یوازې د دین احساس وي او له چا سره یوازې د وطن احساس وي، له چا سره د شخصي ګټو احساس وي، دلته دوه احساسه وجود لري چې یوازې د دین او یوازې د شخصي ګټو،که دغه منفرد احساسات د وطن له احساساتو سره یوځای نه وي ډېرځله پریوه پیچلي لور پرمختګ کوي چې په نتیجه کې د احساساتوتدخل نه راځي همدغه یوپیرکیدای شي دستونزو بنیادجوړسي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيرته به اشخاصو ته راشو، دلته تر ډېره د خلکو توپير په احساساتو پوري اړه لري خو په ژوند کې هر چا د خپل ځان لپاره يوه ګوښه اختيار کړيده په هغه کې يو اجتماعي فکر لري،هرڅوک يا په مخالفت کې ګڼه لټوي او يا په موافقت کې دا چې څوك په ثواب او څوك په خطا کي دی له دې نه بيا تحليل کوونکي، تجزيه کوونکي اوعوام خلک ګټه اخلي.

دلته به په يوه لنډ مثال سره اکتفا وکړو، مثلا که د يوه سړي سره يوازي د وطن احساس وي هغه يوازي د وطن جوړول، ودانول او پرمخ تلل په نظر کې نيولي وي، د دی لپاره هره لاره لټوي چې تري ګټه واخلي، پيسې پيدا کوي او ملاتړ ډيروي، خو د مذهب او کلتور ارزښت يې په نظر کې پوره نه وي نيولي او نه د هغه په اهميت پوهيږي هغه پر هر چا باندي د ځان فکرکوي، ځکه نو د ملي ګټو د پرمختګ لپاره له کفارو سره راشه درشه، معامله او ادغام ورته ښه کار ښکاري، مګر بالعکس يو بل شخص چې يوازې د دين احساس ورسره وي يا د دين او وطن دواړو احساس ورسره وي هغه بيا کفري معامله او ادغام د وطن او دين د ګټو په تاوان بولي، د ځان په وينو يې مقابله کوي او دا د ځان حق بولي ترڅو ټول امکانات په کار واچوي، خو که دلته يو احساس وڅيړو هغه له وطن سره د ميني او محبت احساس دی چې په دواړو کې وجود لري، که دلته دواړه احساسه سره يو شي او يا تجزيه کوونکي تري کوچ وباسي، نو مثبته نتيجه تري اخيستلای شي، د دی پر ځای چې د داسي فکر څښتن بندي، تبعيد يا ووژل شي. ځکه دغه احساسات په مهارت يوکېدلای سي نه په زوراو وژنه سره، لکه څنګه چې د احساس د توپير يادونه وشو دلته بايد ومنو چې د هيواد او سيمي ټول شخصيتونه په يوه نظر نه شي راټلای او نه په يوه فکر سره موافق کيدلای شي، البته د يوه ښه تفاهم په رڼا کې يوي ملي او ګډي نکتي ته ورنژدي کيدلای شي، د هر چا ګټه او شخصيت تر ډيره په خپل ځان کې ډيراهميت لري، خو د کاري تجربې ګټه يې په هر وخت کې يوي ملي خزاني ته ورته ده چې څه ناڅه هرڅوک ګټه تري اخيستلای شي، اما وهل، بندي کول، تبعيدول يې يوازي دانه چې هيواد له يوي ستري هستۍ نه محروم کړي، بلکي ډيري نوري ستونزي زيږوي، موږ د خپلي لنډې تيري زماني په مختلفو اړخونو کې وليدل چې د ملي شخصيتونو، روحانيونو، علمای کرامو او سياسي څيرو په له لاسه ورکولو سره هيواد د يوه بې سرپرسته يتيم په څير د جهالت او نه تجربې له کبله په ګړنګونو کې ولوېد، لوټ شو، تالا شو او هري بدرنګۍ ورته رامخه کړه، که څه هم د شخصيتونو ترمنځ د نظر سر سري يا ژور اختلاف وجود ولري مګر د دي ټولو پر کړنو قضاوت خلکو ته پاتيږي.

له بده مرغه په افغانستان کې چې هر نظام په واک منګولي ښخي کړي تر ډيره يې د ملي مطرحو اشخاصو د نابودولو هڅه کړي، په يوه او بل نامه سره يې ورته د بدنامۍ لاره لټولي. د دي باوجود ډيرو واکمنو بيا د دغوڅيرو په مرګ صرفه نده کړي. د دي لپاره چې د هغه د نظام په وړاندی خنډ ونه ګرځي او د هغو د کړنو منفي اړخونه ورته په ګوته نه کړي يا ورباندې نور خلك ونه پوهوي، داځکه چې د هر نظام واکمنان داسې فکر کوي چې د هغو نظام به تلپاته نظام وي او دوی به دلته تل تر تله واکمنان وي، نو د دي لپاره د علمي او ملي شخصيتونو شتون د خپلې بقا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندي خنډ په نظر ورځي که څه هم د ده دغه ناسم نظر د نورو خلکو د تایید وړنه وي، خو هغه په دې فکر کې کله هم نه وي چې دغه وګړي او شخصیتونه د خلکو لپاره د پیشوایانو مانا لري، خلك ورته احترام لري، له ښې تجربې او علم څخه یې هیوادوال ګټه اخلي، که څه هم له ده سره د نظر بېلوالی لري.

اتم: د قضایي نظام نیمګړتیااو نه ناپېیلتوب:

په هر هیوادکې قضائیه قوه د مستقل واک لرونکې وي. د دغې قوې ټولي فیصلې یوازې په عدل اوانصاف باندي ولاړې وي. همدغه ناپېیلتوب د دې لامل کیږي چې خلک دغه مرجع د ځان د برخلیک لپاره یوازنۍ مرجع بولي. خوکه دا مرجع خپل استقلال ونه ساتي اویا دسیاسي افکارو تر تاثیرلاندې راشي په دغه صورت کې هغه خپل طبعي اهمیت او ارزښت له لاسه ورکوي کوم چې د خلکو د اعتماد او تقاضا په نتیجه کې راغلی دی.

که موږ په ناپیلتوب سره په افغانستان کې د څولسیزو راپدیخوا د قضایې سیستم جریانات وګورو دا نتیجه ترلاسه کولای سو چې زموږ قضایې سیستم دسیاسي افکارو ترسیوري لاندي راغلی دی هغه ناپیلتوب چې دغې قوې ته پکاروو څه ناڅه له لاسه ورکړي. د دې زیږنده نتیجه به داسې چې د هغو خلکو لپاره چې د عدل تقاضا او هیله لري خو د قضا د ناپیلتوب څخه مطمئن نه وي پرځای د دې چې دغه مرجع ته مراجعه وکړي خپل حق په خپل زورسره غواړي.

کله چې دغه قوه د سیاسي افکارو لپاره قرباني کیږي په نتیجه کې یې دوې مهمې ستونزې راولاړیږي یو د هیوادوالو بې اعتمادي. دویم دبې عدالتی لمن پراخېدل چې بر عکس به د ظلم تغر پر ملت سیورى کوي. دا هغه بد حالت دی چې ناتوانه اوبې وسه خلک به د محرومیت احساس کوي هغوی به د خپل برخلیک په اړه داسې فکرکوې چې ګواکې د دوی د ږغونو د اورېدلو لپاره هیڅ مرجع نسته. له همدې کبله هغه چاته ښه فرصت پلاس ورځي چې د موقع څخه استفاده وکړي.

دابه کیدای شي هغه حالت وي چې د هیواد ډیری وګړي شایدپه دې عقیده وي چې دغه قوه د یوې متخاصمې اداري بڼه لري نه د یوه قضایې قوې حیثیت. په همداسې پالیسۍ به خامخا خلک د مایوسۍ احساس پیداکوې، که څه هم چې داداري فساد او بډې اخستني یوه بله لویه ستونزه ده چې هغه بیل اړخ لري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرغېړنه غربي د موکراسي

لومړی باید په دي سره پوه شو چې اساسي دموکراسي څه ته وايې؟ دويم دا د چا نظام دی؟ دريم ځومره سابقه لري؟ څلورم دا د چاپديده ده او د څه مطلب لپاره ورته وده ورکول کيږي؟ پنځم د چا په مرسته پالل کيږي او مخ ته ځي؟ په اخير کې زموږ د هيواد لپاره څومره اغيزمنه تمامېدلای شي؟ دلته هغه شپږ مطالب ډېر ضروري دي چې په ځير سره وڅېړل شي نه دا چې د بل چا له ډول او سرنا سره وناڅو او وايو چې (شك دی بچی شك دی) د بل نظام په پټو سترګو تقليد اوبدرګه شي. اوس تر هرڅه وړاندي دا مهمه ده چي سړی په دې باندي پوه شې چې افغانستان کوم هيواد دی، د کوم کلتور پالونکي او ملګری دی، څنګه فکراو نظام په ګرنديتوب سره وده پکښي کولای شي.

په همدې پوهه سره موږ د ډيرو هغو سوالونو جوابونو ته ځان نژدې کولای سو، چې د آخرنی اسلامي خلافت په مرکز ترکيه کښی وجود لری. کوم چې د اسلامي خلافت وروستی تاټوبی او د هغه د ختمولو مرکز دی. که څه هم په دې موضوع کې د غربې هيوادونو ډير اشتباهات تر سترګو کيږي چې دغه زړه ته يې د مکروب لاره ورکړه، يا دا چې د عرب او عجم زهرجن الفاظ يې د تعصب په توګه پکې وشيندل شول بالاخره يې اسلام او مسلمانانو ته د نفاق، شقاق او پراګندګۍ لاره پرانستله چې ديکتاتور اتاتورك يېګ نوره هم فاصله زياته کړه، دا يوازنی علت نه دی چې کفايت وربانديې وشي که څه هم د تمرکز سترګي په ډير زور سره دغه لورته کړي شويدي ترڅو هم مړ او هم ږ په يوه چوکاټ کې ځاي شي، خو بې طرفه تواريخ هغه څه په خپله ځولۍ کې رانغاړي چې علتونه يې په ګوته شي وڅېړل شي، وشربل شي او کوچ تري راوايستل شي، ګومان کوم چې په راتلونکي يا روان مضمون کې به ورته بربنډتيا ورکړو .

دموکراسي څه ته وايي موږ پخپله اصطلاح د دموکراسۍ د لفظ لپاره څنګه لغات کارولی شو؟

دموکراسي د عربې، پښتو او فارسي کلمه نه ده. دا يو انګريزی لفظ دی چې د ډموکراسۍ طلبو اذهانو په زياريې په نړۍ کې عام والی خپل کړی دی. خو زموږ په ژبه کې له خلکو نه جوړشوي حکومت ته وايې کوم چې بشپړه ازادي ولري، د خلکو د اکثريت رايه په کښې مطلقه مطرح ده، مانايې دا چې په لس کې نه تر شپږو پوري که د يوي يوي پريکړي پلوي وکړي نو هغه پريکړه به د يوه قانون په څير بڼه خپلوی، په دې کې اصلاً د شريعت او مذهب دخل نشته بلکي دموکراسي د مذهب او حکومت په منځ کې بېلتون ته ښه پام کړي په دې پديده کې ډيرکار سوي چې د هغو د ربط تار هم پکښي له منځه وړل شوی يا شليدلی دی. دموکراسي د انسان د کرامت لپاره يوازي او يوازي ازادۍ ته لاره ورخپله کړي چې په نړۍ کې هر څوك کولای شي له خپلې ازادۍ نه د يوي وسيلي په توګه کار واخلي، يوازې يوازي دوه شيان پکښي مراعات او مطرح شوي چې يو ملي امنيت ته خطر نه وي او بل د ملي احساس پارول پکښي په ځغرده تبليغ نشي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دموکراسۍ يو بل تعريف دادی چې حکومت د خلکو د رايو په اکثريت سره انتخاب شي، اساسي قانون چې د ملك چاري په وړاندی بيايې هم د خلکو د ګډ نظر بيا د اکثريت او ډير والی په صورت کې جوړيدلای شي. د يته مقننه قوه ويل کيږي چې په هغه سره به د تنفيذ په شکل قضائيه او اجرائيه قواوي د ملت او حکومت چاري پر مخ بيايې. اوس به دې مطلب ته راشو چې دموکراسي څه ته وايې؟ يو تعريف چې مخکې مو ورته اشاره وکړه د خلکو حکومت دی. دويم تعريف دا چې له مذهب نه بېل د خلکو د نظرونو حکومت دی چې زموږ په ټولنه کې په سيکولر يا لامذهبه نظام پيژندل کيږي چې دين، مذهب او حکومت سره بيل وساتي. د داسې قانون پلوی کول د هغو خلکو لپاره ګټه رسوي چې د مذهب فکر ورسره مطرح نه وي يوازي د مدني ژوند، ازادۍ، او خپلسری څرنګوالي په نظر کې نيسي. د نړۍ په دموکراتيکو حکومتونو کې پارلمان (اولسې جرګه) دمقننه قوې په نامه واك لري چې د پريکړې عملي کول يې په قضاييه او اجرائيه قواوو پوري اړه لري. پارلمان چې د دولتونو په تناسب توپير لري د خلکو له غوره کړی شويو استازو له ترکيب څخه جوړيږي، د پارلمان پريکړې د خکو د رايو په اکثريت سره منل کيږي چې په ښکاره ډول د شريعت دين او مذهب ورسره هيڅ تړاو نشته، که څه هم په افغانستان کې د اساسي قانون د جوړولو لپاره د لويې جرګې جوړول يوه ځانګړتيا ده مګر داچې ځيني خلک دموکراسۍ ته د اسلامي دموکراسۍ نوم اورنګ ورکوي هيڅ بيخ او بنياد نه لري.

دموکراسي د چا نظام دی؟ که څه هم دموکراسي په خپل ذات کې يو اوږد فکري تاريخ لري خو عمده څرنګوالی يې په اروپا کې د فيوډالي او مورثي حکومتونو پر ضد د ازادۍ بڼه واخستله، په تير تاريخ کې چې له نولسمي پيړۍ څخه وړاندې تيرشوي په اروپا کې داسې حکومتونه موجود وه چې ملك (پاچا) او د هغه ښځه ملکه يې په ځمکه کې د خدای نائبان نومول کيدل، ځکه چې د ډيرو يهودي او نصراني راهبانو انحرافاتو دوی ته دا لقب وربخښلی وو، چې ملك پر ځمکه باندې د خدای ﷻ نائب دی. هغه چې څه کول وغواړي نو هغه ګواکې د خدای غوښتنه ده. په اطاعت کولوسره يې وګړي هرومرو مکلف دی. د مثال په توګه که بالفرض د ملك رضا او خوښه وي

د انسان وژل، له وطنه تبعيدول، مريی ګرځول او بندي کول ټول بې له کوم دليله ورته مباح دي. دهغه وخت پاچاهانو هم دغه د تکبر فکر منلی وو او داېې خپل مذهبې او ديني حق باله د وخت راهبانو يې هم دا حق د خدای ﷻدورکړې په توګه تاييداوه.

يو بل علت داهم موجود وو چې په نصرانيت او يهوديت کې د حکومتي چارو نظام وجود نه درلود ځکه به نو هميشه د مذهب په نامه شخصي چارې پر مخ بيول کيدلې او مذهب به د وسيلې په ډول کارېدی.

يو بل عمده علت داهم وو چې په يهودي او نصراني اديانو کې د هغه عصر د راهبانو انحرافات ترحد ډېر شوي وه چې پر ډېرو توکميزو، سيمه ييزو، ژبنيو توپيرونو باندې ولاړ وه دا يوه بله ستونزه وه چې مذهب يې پکښې ورك کړی ياپاشلی وو. له همدې امله د ډېرو اختلافونو جنګونو وينو تويولو هنګامه يې په دغه سيمه کې ګرمه ساتلې وه. نژدی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر راهب ځان د خلکو پلار باله او د پلار لقب ورته کارول کیده او هغه څه چې به پلار غوښتل هغه به د زامنو لپاره جدي فریضه وه چې ترسره کولای به یې. د بېلګې په توګه په غرناطه کې د زیمینس کړني او نارواوې چې په نتیجه کې یې‌ګ د ډیرو مذهبونو د پیروانو او د لامذهبو او مختلفو مذاهبو ترمنځ تاوتریخوالي ته دغه لاره غوره شوه لکه دموکراسي چې هر سړی باید د خپل نفس واك ولري، د ځان لپاره وکیل انتخاب کړي او د هغه وکیل له لاري حکومت وټاکل شي مذهب د دولت د اداري او د ژوند له چارو بېل وساتل شي، د ژوند د چارو لپاره پارلمان تصمیم ونیسي اجرائیه او قضائیه قواوي یې د تطبیق چاري پر مخ بوځي، هم دا لاره کولای شي خلکو ته د محدودیت او مسؤولیت حلقه بي ماناوښيې .

له نولسمي پیړۍ راپدي خوا دموکراسۍ په اروپا او امریکا کې پوره وده وکړه چې په تیره شلمه پیړی کې یې اسلامي هیوادونو ته هم لاره پیداکړه، که څه هم د عثماني خلافت تر ړنګیدو وروسته چې د عبدالحمید خلیفه د بي کفا یتی له امله پای ته ورسید. په ترکیه کې یوې دیکتاتوري سرټمبه ګۍ دغې دموکراسۍ ته د اسلامي نظام پر ضدلاره پرانیسته. دغه راز دموکراسي د یهودیت، نصرانیت او الحاد خلاصه شوي او طرحه شوي ژوند لاره ده چې نن یې په زور او مهارت سره په اسلامي هیوادونو کې جرړي ځغلولې دي.

دموکراسي څومره سابقه لري؟ د ځینو تاریخ پوهانو په نظر د دغه نظام بنسټ اینښودونکی یو یوناني مشهور عالم او فلیسوف افلاطون وو چې په منځنیو پیړیو کې یې نړۍ ته سترګي رڼې کړي او پټې کړي دي. د هغه ترمرګ وروسته د یوې غوره مفکورې په توګه ترځیړونو لاندی شربل کیدله ترڅويې د یوه نازك تخم په څیر د استالین د شاګردانو له لاري دهګۍ مثال واخست، همدارنګه په اتلسمه پیړۍ کې د اروپایي پوهانو لخوا نوره هم وشربل شوه چې د منځنیو پیړیو په پای کې یې له هګۍ نه سر راوایست. تردي وروسته په نولسمه پیړۍ کې د ځوانۍ مرحلي ته ورسیده. په شلمه او یوویشتمه پیړۍ کې معلومیږي چې د اوج پر لاره روانه ده چې د ډیرو پوهانو په اند په دوه ویشتمه او درویشتمه پیړۍ کې به خپل پاخه سن ته ځان ورسوي بیاکیدای سي تردې وروسته له منځه ولاړه شي چې ځاي به یې‌ګ ان شاء الله د اسلام مضبوط او اسماني قانون ونیسي.

د دموکراسۍ د مفکوري دویم مشهور بنسټپال پریکلیس دی چې په یونان کې د یوه ښارچې اتن نومیدی پاچا وو او له ۴۲۲م څخه تر ٤٤٩م پوري د هغه ښار واکمن و. د ده په وخت کې یونان پر مختلفو ښارونو ویشل شوی وو، قومي، نژادي، فرقوي، منطقوي، فرهنګي او مذهبې توپیرونه پکښې ښه زیات وه، جنګونه او وژنو پکښې ډیر پاخه تاداونه درلودل. درنو کورنیو او شتمنو خلکو به د نورو خوارانو او بیوزلو خلکو پر حقوقو خیتي اچولي وي. هغوی به یې د غلامانو په توګه استعمالول. په همدې وخت کې پریکلیس د دې ابتکار ګټونکی شو چې خلکو ته پوره او مساوي حقوق ورکړي او په حکومت کې بیوزلو او غریبو خلکو ته د شمولیت لار هواره کړي. همدارنګه په اقتصادي او صنعتي کارونو کې هغو ته د خپلي خوښي د کار چانس برابر کړي. د دې سره سره د ده ځینو افکارو کمونستي بڼه درلوده لکه خوارو او بیوزلو خلکو ته د فیوډالانو یا شتمنو خلکو مځکي ورکول همدا ډول تر ډیره وخته د خلکو په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول ژوند کې مساوي ساتل چې دا بيا د شتمنو او زيارکښو خلکو پرسر يو ګوزارغونډي وو. مګر وروسته په پنځمه اوشپږمه پېړۍ کې په همدغه ښار کې د سولون، کلستين، انالیست او نورو واکمنانو لخوا په کې د پام وړ ترمیم وشو.

دا چې دموکراسي د څه هدف لپاره پر مخ بیول کیږي؟ د دې اهداف تر ډېره معلوم دی، موږ له وړاندي يادونه وکړه چې په يونان او نورو اروپايي هيوادونو کې ډېرو فکرونو او مذهبونو وجود درلود چې هغه ځيني اسماني او ځيني غير اسماني مذاهب وه، له دې نه علاوه الحاد او لادينۍ پکښې ډېر رسوخ درلود، د تور، سپين، غنم رنګه، نژادې مسئله يوه بيله ستونزه وه چې ان تر اوسه هم په امريکا او اروپا کې دغه تبعيضونه وجود لري، د دغو ستونزو له منځه وړلو لپاره دموکراسي نظام ته ښه پام شوی او وده ورکول شوې وه چې د شلمې پېړۍ په وروستيو او د يويشتمې په پيل کې يې ډېري بېلګې په ګوتو کولای شو چې هغه د اروپايي مختلفو دولتونو، مختلفو ژبو او قومونو يو کول دي. هغوی د يوې ستراتيژۍ په جوړولو کې توافق ته رسيدلي دي چې هغه د حدودو له منځه وړل د مروجو اسعارو يووالی او يوځي اتحاد دی، چې واقعاً د هغو لپاره يو قوي او مثبت ګام دی داچې د دې اړينتوب ترشاڅه باعث سته دابيا بله خبره ده.

که څه هم په پنځمه پيړۍ کښې د يونان حکومت دموکراتيك پړاو ته سر ورننه ايستلی وو خو په هيواد کې يې چې داتن ښار يې مرکز وو د دموکراسۍ نوم نه وو خپل کړی دا د هغوی لپاره د يوه غوره فکر پديده وه، د يونان په تاريخ کې د دموکراسۍ ابتکار د هغواختلافاتو له مينځه وړل وو چې د خلکو ورځنی ژوند يېګ ګواښاوه او د هغو کاروته يېله خنډ سره مخامخ کړي وه.

دويم په يونان کې هغو کسانو ته ازادي وربه برخه کول وو چې دغلامۍ او يا هغه ته ورته ژوند يې دشتمنو او اشرافو د جاه طلبی، خوښی او خوشامندی لپاره تيراوه، مګر دغې دموکراسی بیاپه نورو پیړیو کې چې د امپراتوريو د واك پراخيدل يې غوښتل بله بڼه درلوده، په ځانګړي توګه د رومانيانو، اسكندريانو او پارسيانو په خونړيو واكمينو كې. مګر د دې پديدې سره سره په اوومه پيړۍ کې بيا د اسلام د سپيڅلي دين په وړاندی يو بل دريځ خپل شو.

اسلام يو هغه سپيڅلي قانون وو چې د هر چا لپاره يې خپل حق ورکړی وو. اسلام د بشر درناوی، د ظلم او استبداد مخنيوی، د نارينه وو او ښځو د حقوقو درناوی او د هغو لپاره حق ورکول، فرهنګي، اقتصادی او اجتماعي ژوند ته وده ورکول او بيا د اتفاق او اتحاد پر لار د خلکو سمول او برابرول، په نړۍ کې د نژادي، فرقوي، قومي، منطقوي توپيرونو مخه نيول وه چې ټولو ځپلو طبقو يې په ښه ورين توب سره هر کلي وکړ او په لږ وخت کې په افريقا، اسيا او ځينو اروپايي سيمو کې خلك د اسلام په مبارك دين مشرف شول؛ مګر داچې په اروپا کې د عيسويت او يهوديت لړۍ ډېرهګرمه روانه وه د دغو مذهبونو راهبانو او پادريانو د اسلام د خپريدو مخه ونيوله د دې لپاره چې د اسلامې نظام د راتلو مخه ونيسی د دموکراسۍ نظام ته يې يو بل رنګ ورکړ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کڅه هم په نړۍ کې اوس داېو معلومات یا علم دی چې سړی د دموکراسۍ په تاریخ پوه شي، خو مهمه خبره داده چې موږ ټول باید په دې باندې پوه شو چې د دموکراسۍ نظام زموږ د ټولنې او خلکو لپاره څه حیثیت لري او څومره ستونزې مو کمولای شي، څومره ورسره زموږ د ملت وګړي لیوالتیا لري او ولې غربې هیوادونه غواړي چې د دغه نظام د تطبیق لپاره دېګ زموږ هیواد قرباني کړي یادوی خپله قرباني ورکوي او ولې دغه نظام چې د خوښي او آزادۍ په نوم بدرګه کیږي اسلامي هیوادونو ته د 52 B الوتکو او کروزو توغندیو یاخونړیو انقلابونو په بدرګه راځي، داچې هر څه دې ګټه ده که تاوان دی، ښه دی که بد دی دابه شاته پریږدو. دابه وڅیړو چې زموږ برخلیك به ورسره څنګه وي؟ زموږ مشکلات به ډیر کړي که به یې کم کړي؟ زموږ خلك ورسره لیوالتیا لري او که نه؟ زموږ له ټولنې سره سمون لري او که ټکر؟ دا هغه څه دي چې موږ باید ورباندې حتماً پوه شو.

اول: زما او بیا له ډیرو مسلمانانو سره به دا سوال وي چې په اسلامي نظام کې د بشر، نر او ښځې، لوی او کوچنې، مسلم او نا مسلم، ګاونډي او عام، مسافر او مقیم همداسې .... نورو پوره حقوق قوانین او لارښوني پکښې معلومې شوي، د نړیوالو اړیکیو امنیت، اقتصاد، سیاست او همکارۍ ټول اړخونه پکې په بشپړه توګه ښودل شوي، د مډرن تکنالوجۍ، ښوونې اوزده کړې، او خود کفائي سره خلکو ته امر کوي، لنډه دا چې د انسان د ټولو احتیاجاتو لپاره پکښې هیڅ ډول نیمګرتیا نشته، سره له دیګ چې د هیواد ټول وګړي سل په سل کې مسلمانان دي څه ضرورت سته چې نظام یېګ د اسلامي نظام پر ځای یو غربې نظام خپل کړي او په اسلام کې د مسلمان لپاره کومه نیمګړتیا شته چې د غربې ډموکراسۍ نظام یې ځای ونیسي او یایې بشپړه کړي؟

دویم په افغانستان کې څومره وګړي موجود دې چې د اسلامي نظام له شتون سره موافق نه دي او د دغه نظام د بدلون په لټه کې دي اوس مانا دا چې څو فیصده وګړي د دغي مفکوري او عقیدي درلودونکي دي ؟

دریم: په اوسنۍ عصري نړۍ کې چې اقتصادی، سیاسي، تکنالوجي او تعلیمي بهیر ګړندی روان دی په اسلام کې د دغه پرمختګ لپاره څه موانع شته چې د دغه ګرندیتوب په وړاندې لاره ډب کړېده کیدای شې دیته ورته ډیر سوالونه وجود ولري چې زما په عقیده هیڅ مسلمان یې د قناعت وړ ځواب نشي ویلای.

ځیني وګړي به دا استدلال کوي چې دغه غربي دموکراسي له اسلام سره ټکر نلري او یا دا چې د اسلامي دموکراسۍ نوم ورته کاروي. له هم دې کبله ورته مباح وایې او دا د ځان لپاره د خلاصون لاره بولي، ځیني نور دموکراسي پلوه خلك بیا دموکراسي له نړۍ سره د تړاو او ربط ذریعه او وسیله بولي خو پر هغه څه چې د اسلام له منل شوي مذهب سره ټکر لري سترګي پټي شوي دي یا په داسي دلایلوباندي ځان ته لاره پرانستي چې هیڅ مقنع نه وي، په هر صورت باید هغه څه ته ورشو چې زموږ ټولنه ورسره لاس او ګریوان شوي ده.

دغه غربي دموکراسي پر اسلامي ایډیالوجۍ څومره منفي اثر پري باسي او څومره د اسلام له نظام سره ټکر لري؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دی به کیداي شي ډیر خلك پوهیدلي وي خو زه غواړم هغه ټکو ته ورشم چې د اختلاف او ټکر ټکي دي او په راتلونکو نسلونوکې او یا هم سمدستي ژوند کې د بدبختۍ سبب کیږي:

لومړی: لکه څنګه چې مو وړاندې یادونه وکړه چې دموکراسي یو لویدیز نظام دی. لویدیز هیوادونه یې د پلي کولو لپاره په ټوله اسلامي نړۍ کې په سیاسي، اقتصادي، فرهنګي، فکري اوعملي جنګ بوخت دي. د دغه نظام یافکر د ټینګولو لپاره په ملیاردونو ډالرمصرفوي. په نه ستړیدونکي ډول یې په رسنیو (میډیا) کې د تبلیغاتو لپاره پیسي او خلک په کار اچولي دي. په ټوله نړۍ کې یې یو ناپایه جنګ پر لار اچولی،څو په ټوله اسلامي نړۍ کې وده وکړي او بري ته یې ورسوي چې دا خپله د سوال، شك او اندیښنې خبره ده.

دویم چون په دموکراسي نظام کې بشپړې آزادی ته لاره ورکول شوي که هغه د مذهب آزادي وي که د بیان آزادي وي او که د اخلاقو او افعالو آزادي وي، خو اسلام بیا د انسان د ټولو آزادیو لپاره حدود او چوکاټ لري. د مثال په ډول زنا، شراب، سود او ارتداد ټوله په دغو آزادیوکې راځي او همدا د اسلام او دموکراسی تر منځ د ټکر خبره ده.

که د اسلامي قوانینو مراعات په نظرکې نیسو ځینو مطلقو آزادیو ته زیان رسیږي. که د دموکراسی په موډ او نظر ځان او نظام عیار شي نو اسلام ته زیان رسیږي. که د اسلام حدود په بشپړه توګه په نظر کې نیول کیږي په هغه صورت کې دموکراسي نیمګړي پاته کیږي د لویدیځوالو داعتراض او ناراضی سبب ګرځي چې د هغه لپاره ښه دلیل د عبدالرحمن مرتد مسئله ده. په اسلام کې د مرتد حکم بیرته اسلام ته ګرځیدل او یا د انکار په صورت کې وژل دي. د عبدالرحمن په مسئله کې د غربي دموکراسی او اسلام کلکه مقابله راغله چې بالاخره اسلام شاته وغورځول شو دموکراسی د خپلو بادارانو لخوا بریالیتوب وموند. که څه هم اسلام پالو پر دې ټینګار کاوه چې دا د مسلمانانو ملك دی د اسلام په قانون سره به محاکمه کیږي او مرتد ته به د اسلام د قانون له مخې سزا ورکول کیږي، خو د لویدیځوالو استدلال داوو چې په افغانستان کې دموکراسي نظام اعلان شوی، موږ له هغه نظام سره مالي او ځاني مرستي کوو. په دموکراسۍ کې انسان د بشپړي آزادۍ واك لري، نو له همدې کبله عبدالرحمن مرتد د دموکراسۍ په چوکاټ کې له آزادۍ څخه استفاده کړي. له همدې کبله ورته سزا نشي ورکول کیدلای ځکه چې داسې سزا ورکول د دموکراسۍ په وړاندی جنایت دی او جنایت بلل کیږي. همداسې وشوه چې د بوش په یوه ټلیفون اسلام، شریعت، کلتور او خپلواکې ټول تر پښو لاندی شول، دموکراسي پلي شوه، اوس به څوك د دی دفاع وکړای شي چې دموکراسي د لویدیزیانو نظام نه دی او یا له اسلام سره ټکر نه لري.

څلورم: د آزادۍ په چوکاټ کې ځیني جنایتونه دي چې له غربي لیده ورته جنایت نه ویل کیږي. د مثال په ډول لکه زنا په داسې حال کې چې دواړه فاعلین راضي وي ، لکه شراب څښل، مذهب بدلول، د یوه نارینه له بل نارینه سره نکاح کول، د ښځو همجنس بازي او داسې نور. کله چې د داسې جنایتونو په وړاندی سزا په دموکراسي نظام

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې نا مشروع شي نو معلومه خبره ده چې د دموکراسۍ د ملاتړو قوت تر اسلام پالو په اوسنۍ نړۍ کې څو ځله قوي دی چې په نتیجه کې د اسلام حدود بیرته شاته پاته کیږي .

څلورم: یوه بله لانجمنه مسئله چې د بشري حقوقو موضوع ده چې په اصولو کې بیرته له غربې دموکراسۍ سره مشترکات لري او افغانستان هم په دغه لومه کې سر ورننه ایستلی دی. د هغو سره یې موافقه لاسلیک کړېده، د بشري قوانینو په اوسني منشور کې قصاص، رجم او لاس پرې کول ممنوع اعلان شوي. د بشري حقوقو موسسات دا د بشر پر ضد ناروا عمل بولي، خو اسلام دا حدود په ټولنه کې د اصلاح لپاره ټاکلي دی. اوس دا مشکله مسئله ده چې د دواړو قراردادونو مراعات وشي چې یو اسلام دی چې د فطرت څخه افغانانو پر ځان منلي او بل د بشري حقوقو په نامه غربې قانون دی. که چیرته دموکراسۍ ته ورسو نو ښکاره خبره ده چې باید د هغه څه مراعات په نظر کې ونیسو چې غربیان یېگ په لټه کې دي او هغه څه به شا ته غورځول کیږي چې الله او د هغه رسول یې پر موږ د تطبیق مطلق امر کوي.

هم داسې د بې سترۍ، نا مشروع یعني غیر شرعي طلاق، بې له محرمه د ښځو تګ او سفر، په جهاني المپیک کې د ښځو برخه اخیستل یا په عام محضرکې منډې، تجارت او د نورو خواهشاتو لاره خلاصول دا ټول هغه څه دي چې د اسلام د بیخ ایستلو لپاره په کار اچول شوي او په قانوني شکل اسلام ته ګوزار ورکوي او په تدریجي شکل یې له منځه وړي.

پنځم: تر ټولو مهمه داده چې په یوه هیواد کې دوه قانونه په یوه وخت کې نه سي چلېدلای او نه د ټولو قوانینو په ډول یو په بل کې تداخل کېدلای شي. له همدې کبله بایدیوه قانون ته ترجیح ورکول شي ځکه چې په دین کې هیچاته د تصرف اجازه نسته چې څه پکښې کم او یا زیات کړي.

سوال: که څوک په دی نظروي چې دموکراسي نظام د اوسني عصر ضرورت دی او په هغه سره هیواد او ملك په وړاندی ځي او رقابت کولای شي او خلکو ته روزګار پیدا کیږي، بشپړه آزادي پکښې ساتل کیږي، د نړۍ له توجه څخه برخمن کیږي او نور داسې څیزونه؟

ځواب: دلته خبره داده چې اسلام له دغو څیزونو سره چې مباحات دي هیڅ ټکر نه لري، هغه څه چې د اسلام سره مخالفت ونه لري اسلام ورته اجازه ورکوي چې وشي او خلک تري استفاده وکړي دا چې

د دموکراسۍ تر عنوان لاندي وړاندي بیول کیږي، ولي د اسلام او شریعت تر عنوان لاندې تر سره نه سي؟ داسي لیدل کیږي چې ځیني کسان چې په هغو کې ځیني علما هم راځي په دې عقیده دي چې اسلامي دموکراسي یا محلي دموکراسي یا دا چې انسان او خپل عمل، نو له همدې کبله دموکراسي د اسلام په وړاندې ډب کیدلای نه شي، مثلا که څوک لمونځ کوي، که څوک روژه نیسي، که څوک حج ته ځي، که څوک زکات ورکوي، که څوک تعلیم او تبلیغ کوي، نوهرڅوک داکارونه کولای شیاو داسې نور؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جواب: په اسلامي ټولنه کې اکثره علمای کرام په دې عقیده دي چې دموکراسي په اسلام کې نشته ځکه اسلام کامل دین اوکامل نظام دی. د دموکراسۍ لفظ په اسلام کې نه شي استعمالیدلای، اماکوم مشترکات چې لیدل کیږي هغه باید په اسلامي نامه سره تعریف کړای شي، نه په بل لفظ (یعني دموکراسي) باندي، د مثال په ډول بشري درناوی او د خلکو یا د بشر احترام د شریعت په چوکاټ کي،ګ آزادي، تعلیم او تکنالوجي او داسې نور... دې ته اسلام تر ټولو دروند حق ورکړی، هر انسان ته په دي سره امر کوي چې د ښو اخلاقو، ښه کمال او ښه علم خاوند وي او د خلکو په چوپړ کې همیشه اوسي، دا او دې ته ورته اعمال، افعال او کمالات دا مانا نه لري چې په دموکراسۍ سره تعبیر شي، ځکه اسلام دهغه له پاره قانون وضع کړی باید اسلامي قانون ورته وویل شي.

زه د غربیانو د دموکراسۍ نظام ته بد نه وایم او نه هغه ته ناکامه نظام وایم، خو د ځیرني مطلب مي دادی چې څومره زموږ ستونزي په حلیدلای شي او څومره زموږ ټولنه ورته چمتو ده چې د دغه ډول دموکراسۍ په چاپیریال کې ژوند کولای شي؟ او بالعکس څومره موږ ته ستونزي پیدا کولای شي؟ مطلب مي هم هغه دی لکه څنګه چې مي مخ کې وړاندیینه وکړه چې دموکراسي د اسلامي حدودو د ماتولو او د اسلام د دین او نظام د کمزوري کولو لپاره د غربیانو تر ټولو ښه او بریالی وسیله ده، له بلي خوا په ټولنه کې د نورو بدبختیو زیږنده هم ده. په ځانګړي توګه زموږ د ټولني لپاره د افغانستان مثال یې پارلمان دی. که په پارلمان کې په سلو کې د یو پنځوس یا د ٤٩ په مقابل کې دوه فیصده په دې فیصله وکړي چې بهرني ځواکونه دې په افغانستان کې پاته شي او یا دې ورته اوږد مهالي یا همیشنۍ اډې ورکول شي په دموکراسي نظام کې داکار مشروع دی. نور شل فیصده ددې حق نه لري چې له فیصلې څخه سر وغړوي، خو په اسلام یاشریعت کې دا شنیع او ناروا عمل بلل کیږي. هیڅ وخت د تطبیق او تنفیذ وړ نه شي بلل کیدلای، نو دلته به ټولنه او هیواد د دوولورو قرباني کیږي چې تر اوسه پوري هم دا قرباني دوام لري، داسې او دې ته ورته ستونزي به ښایې ډیري پکښي راولاړې شي چې په لږ مهالي بهیر کې نه د ټولنې او نه د افرادو په ګټه وي، په هر صورت دموکراسي د افغانستان لپاره هغه نظام دی چې ښایي په سلو کې شل، دېرش موافقین ولري خو په یقین سره ویلای شو چې په سلو کي اویا او یا تر دې زیات افغانان یې مخالف دي او اسلام هغه نظام دی چې ښایي په سل کې لس فیصده مخالفین ونه لري. اوس دلته ویلای شو که د خلکو رایه معتبره وي نو هم باید اسلام او د هغه قانون حاکم اوسي او که چاپیریال او ټولنه معتبره وي نو هم باید اسلام وي، که د الله ﷻ او د هغه د رسول ﷺمکلفیت معتبر وي نو هم باید اسلام حاکم شي او که خدای مه کړه څوك په دی عقیده وي چې په اسلام کې سختي او تشدد دی نو دا انتخاب یې خپله کړي دی، بل دا چې اسلام د اعتدال نظام دی. په دې نظام ګ کې نه تفریط او نه افراط وجود لري، بلکي یو معتدل نظام دی.

خلاصه دا چې زما په نظر افغانستان په غربي دموکراسي نظام سره نه شي جوړیدلای او نه هم دموکراسي پکښي آرامي راوستلای شي، ځکه چې د دموکراسۍ په وړاندې داسېګ مخالفتونه شته چې په داخل کې قوي او پخې جرړي لري. اسلام په خپلو ټولو حدودو کې چې په عملي طور دهر وخت واکمنو ته د یوي سالمې ټولنې جوړولو امر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي نر او ښځي ته د پاك لمنۍ تحفه ورکوي. له فحش او بې حيايۍ څخه نجات ورکوي چې انسانان په يوه داسې ټولنه يا چاپيريال کې ستر شي چې له اخلاقي پلوه يو با ادبه، با عمله، پاك او سالم انسان وي. که څه هم اسلام د آزادۍ له بريده د اوښتو مخنيوي کوي، هغه د لوی خدای د حکمت او د اسلام د معجز دين ښه نتيجه ده چې ورو ورو يې تجربه کار او با علمه شخصيتونه په حکمتونو پوهيږي او ساينس پوهان يې په عصري تجهيزاتو سره کشف کوي. غربې مقلدين بايد په دي پوه شي چې د دوی تقليد موږ ته او زموږ گران هيواد ته په گټه نه، بلکي په ضرر تماميږي، لکه وړاندي چې د هغه مثال وينو له غربي تقليد سره ښايي زموږ ټولنه او خلك دمادياتو له پلوه پرمختگ وکړي، خو له بل پلوه يې معنويات هغه معنويات چې په مادياتو او پيسو نه پلورل کيږي او نه پيدا کيږي له منځه ځي، هغه معنويات چې زموږ د دوديزې ټولنې لپاره د لويو نيکمرغيو سبب کيږي.

اوس تر ټولو مهمه داده که د غربې مقلدينو د تقليد مقصد تمدن او پرمختگ وي، تعليم او تربيه، ساينس او تکنالوجي وي، نو اسلام خو له هغه سره په هيڅ شکل ټکر نه لري او نه ورسره کوم مشکل سته. که د هغو موخه د دوی د کلتور، غربي قانون ، د دموکراتيکو بې جلوه آزاديو، بشري حقوقو يا د نر او ښځي د بشپړې آزادۍ تقليد وي؟؟؟ نو دا خو دافغان مسلمان هيواد لپاره د بد مرغۍ ورونه پرانيزي، که لږ کوچنی مثال د غربي تمدن د واکمنو د يوه سالار امريکا را واخلو او بيا د هغه نتايج راوسپړو نو څه به ومومو لاندې جدول د هغه څه لږ تحفه راښيي:

١ .په امريکا کې د همدېگ دموکراسۍ په رڼاکې هره ورځ ٢٥٣ کسان په مخدره توکو روږديږي. سره له دې چې شراب څښل له دې نشي څخه مستثنی دي.

٢ .هره ورځ د ١٨٠ ښځو پرېټ باندي په زوره تېری کيږي.

٣ .هره ورځ ٥٥ تنه د غلو او بد معاشانو لخوا وژل کيږي.

٤ .هره ورځ دغلا ٢٦٢٠ پيښې د پوليسو سره ثبتيږي.

٥ .هره ورځ ١٢٨٣ارموني يابې پلاره زامن له زنا څخه پيدا کيږي.

٦ .هره ورځ ٢٩٨٦ ښځي په خپله طلاق اخلي او يا د مړو لخوا طلاقيږي، چې له دې کبله اوس په سلو کې اويا خلك ودونو ته زړه نه ښه کوي او په زناباندي ژوند تيروي.

٧ .هره ورځ نوي ميليونه بوتله مختلف شراب څښل کيږي.

٨ .هره ورځ ٢٧٤٠ زنا کاري نجوني ځکه له زنا څخه حمل اخلي چې تر زنا وړاندي واده ته له دې امله غاړه نه ږدي چې نر د څو نجونو او ښځه د څو هلکانو خوندونه وگوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹ .په سوونو ځوانان او ځوانانې د ایډز او سفلیس په ناعلاجه مرضونو اخته کیږي، چې تر ټولو لوی علت یې زنا او لواطت دی. سره له دې چې د دغو ناروغیو لپاره په ډیره لوړه کچه روغتونونه کار کوي. دا چې دغه ټول امراض له غربې کلتور او پرمختیا څخه سرچینه اخلي زنا او لواطت هم په تمدن کې راولي. د حیواناتو سره هم جنسي اړیکي دوی (Beastiality) یاله محرم سره نکاح کول هم د تمدن یوه برخه ده. زه فکر نه کوم چې مسلمان افغان بچی دې له داسې کلتور سره مینه ولري که څه همګ فقر او غربت او د واکمنو او چارواکو خیانت او لا ابالیتوب د لویې بې اعتمادۍ فضا رامنځ ته کړیده ترڅو زموږ خلك دیته اړ او مجبور شي چې د مرستي او کمك لپاره لاس غرب ته اوږد کړي. زموږ د مجبورۍ له امله د ایډز او سفلیس تحفه اوس زموږ هیواد ته د غربې زنا کاروسره یوځای راغلې او مخ پر ډیریدوګړندۍ روانه ده.

اسلام او اسلامي نظام یې د مشکلاتو علاج کولای شي څکه چې د هغه په وړاندی کورنی مخالفت یا تاوتریخوالی په نشت شمارل کیږي. د هر کور د جوړولو لپاره داخلي توافق تر بهرني امتیازاتو او تر ټولو اړین دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډیورنډکرښه

لکه څنګه چې مي وړاندي یادونه وکړه د ډیورنډ ناولې کرښه د افغانستان لپاره د ناسور د زخم حیثیت لري خو دا ناسور د مشکل په توګه هغه چا افغانستان ته ور ډالۍ کړی دی چې همدااوس اوس د مرستي او بشري خواخوږۍ په نامه زموږ ورونه، خویندي ښځي او ماشومان تر مردکو او ګولیو تیره وي، هره ورځ د مځکي غیږي ته د افغانانو په لسګونو مړي او جنازي وراستوي، کلي او کورونه په بمونو، لویو لویو توپونو او غټو توغندیو د خاورو سره خاوري کوي، د دیموکراسي نظام د پلي کولو لپاره یې د وژلو او تبلیغ ټول اسباب په کار اچولي دي. دغه سړه بلا یوځلي بیا غواړي چې د دغه ناسور زخم وسپړي او پر زړو زخمونو باندې تازه مالګي وشیندي، دا چې څه به کیږي، هغه به هغه وخت ته پریږدو، مګر موږ باید د دغه ناسور د زخم اسباب په غورسره وڅیړو:

که د افغانانو پخوا ته ځغلند نظروکړو وبه وینوچې د نړۍ په تاریخ کې افغانانو له خپلواکۍ سره د مینې یو ښه تاریخ درلود، د آسیا په زړه کې دغه ملت د زړه مرانديو او واکې سره نښولي دي، خو د افغانستان عزت او وقار یې او چت ساتلی دی، مګر له بده مرغه چې له تیرو څو پیړیو راپدیخوا د نړۍ د یرغلونو ښکار ګرځیدلی دی، چې تر ډیره یې د نړۍ ژوندي تاریخونهـ دعکس او تصویر ښکارندوي او شاهدان دي دا چې ولي نړۍ خوړونکو او حریصو بلاګانو ورته خولي وازي نیولیدي مختلف علتونه لري چې یو عمده علت یې د افغانانو د زعماوو خودخواهي او جاه طلبي په ګوتو شوې ده، چې البته په تدریجي توګه د افغاني مختلفو قومونو د فرقوي، تفرقي او انشعاب سبب ګرځیدلي، چې په نتیجه کې یې د افغان او اسلام د ښمنو نړۍ خوړونکو لیوانو لپاره د یرغل زمینه برابره کړې ده .

د دې مثالونه ډیر زیات دي او نتایج یې چې منفي اړخ لري ټولو خلکو ته بربنډ شوي دي. موږ کولای سوګ هغه ښېلګي له بیخه راوسپړو چې د ډیورنډ منحوسه لانجه یې له دی یوولسو لسیزو راپدیخوا لاینحله پرې ایښي ده، احمدشاه ابدالی ▯ له هغو تاریخي اتلانو څخه یو اتل دی چې په یاد او نامه سره یې تر اوسه پوري موږ افغانان ویاړو او په نامه یې د غلیمانو د ماتي یادونه کوو، احمدشاه بابا د زیړو، خړو او ساده پښتنو په ټاټوبي کندهارکې دنیا ته سترګي راسپړلي وې. هلته ستر شوي او هلته بیرته خاورو ته سپارل شوي دی. احمدشاه بابا د یوه لوی افغانستان د جوړیدلو ابتکار په اسلامي نظام سره کړي چې هغه وخت یې د هیواد حدود د مشهد، بخارا او بیا د هند تر نیمایې پوري رسیدلی دی. احمدشاه بابا په خپله واکمني کې اسلام او اتحاد ته په نه ستړي کېدونکي توګه خدمت کړی. د اتحاد او اتفاق په مټ یې د غلیمانو ټولو دسیسو ته معقول ځواب ویلي دی.

کله چې لوی احمدشاه ابدالي ▯ په ۱۷۷۳ میلادي کال له دنیا څخه سترګي پټي کړي دهغه پرتاریخي میراث دهغه زوی او لمسي ټېر ولګاوه، چې تر یو څه وخته یې د پلار میراث په نیمګړتیا سره وساته خو د هند ځیني برخي یې له لاسه ووتي. هند ته چې د انګریزانو د استعمار لاس په تجارتي، اقتصادی او بشري نومونو باندې را اوږد شو، په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدې وخت کې د افغانستان په وړاندی د شیطانت او دسیسو لاسونه دننه راوغځیدل، چې د افغانستان دننه یې د دراني قومونو په بې اتفاقۍ کې پوره نقش ولوباوه، د بارك کهول یې د سدو د کهول په وړاندې چې په حکومت کې یې ښه اعتبار درلود په قومي نامه راوپاراوه دهغه په نتیجه کې د افغاني قومونو ترمنځ خونړي جنګونه پیل شوه. په پنجاب، سند، کشمیر او د ډیلي په شا وخوا کې د سیکانو او مسلمانانو تر منځ خونړي جنګونه تاوده شول، برتانوي شیطانانو به ورته له ورایه د ګرمیدو لمن وهله، د تیمورشاه تر مرګ وروسته دده 33 زامن چې د بیلابیلو میندو څخه وه هریوه یې د سلطنت غوښتنه کوله؛ نوري هم دنفاق جرړې قوي کړې او د قدرت سیمه یې تر خپلو قیادتونو پورې محدوده کړه، بالاخره په ۱۸۱۹ میلادې کال کې د سدو کهول خپل واك له لاسه ورکړ. د پاینده خان تر بیرحمه وژنې وروسته د هغه زامنو د زمانشاه په وړاندې بغاوت پیل کړ چې جمله۲۳ تنه وه د هغو د هڅو په نتیجه کې د پاینده خان مقاومت د هندیه وړاندې ډیر ضعیف سو. له ځانه څخه یې دفاع نه سواى کولاى چې تر ډېر تدریجي مقاومت وروسته د سدو کهول د حکومت په کارکې پاته راغی.. د بارك کهول ته ښه زمینه برابره سوه چې له موقع څخه استفاده وکړي. د وخت په تیریدو سره د زمان شاه کورنۍ هدف ته ورسیدل. هغو د پاینده اوسدو د کورنۍ په وړاندې ډیر سخت عکس العمل وښود، حتی د سدو کهول یې د خپل پلرني ټاټوبې (کندهار) څخه هم وشاړه چې د هند په سیمو کې تیت وپرك شول. چې تر اوسه هم د هغو اولادونه د خان او پټان په نامه هلته خال خال لیدل کیږي . ژبې یې ګرځېدلي دي ، خو د قبیلې نوم لا یو څه ورته پاته دی. څه وخت وروسته د بارکزو کهول هم د بې اتفاقۍ په رنځ اخته شول، لوی افغانستان یې پر ورو ورو ټوټو سره وویشی. هر ورور یې ځان د یوې سیمې امیر او واکمن وټاکه، چې د دوی په دې احمقانه کار سره د برتانیې یرغل ته ښه زمینه برابره شوه. برتانوي واکمنانو د هند سکهان دې ته چمتو کړل چې د سیمې د آزادولو لپاره جنګ وکړي چې د هغه په نتیجه کې د بارکزو واکمنۍ د هند ډیرې سیمې د کشمیر تر پولو پورې له لاسه ورکړې. که څه هم امیر دوست محمد خان د یوه امیر په حیث پیژندل کیدی؛ خو د هغه په مقابل کې ډیرو شخصي امارتونو وجود درلودی چې ټول په بارکزي قوم پورې تړلي وه .

د سکهانو له اختلاف سره سره شاه شجاع چې د سدوزو د پښې او د پوپل د قوم د مشرۍ دعوه یې کوله په هند کې د برتانیې د امپراتورۍ دمرستي په هیله شپې سباکولې، دلته دافغانستان د واك پر سر خونړي خپل منځي جنګونه ګرمیدله. ورځ په ورځ د واکمنو د واك واګې سستیدلې چې د هرې ورځې په تیریدو سره یې د برتانیې حرص ورژوندی کاوه، په ۱۸۳۸ کال کې برتانیه دې نتیجې ته ورسیده چې نور نو د افغانستان د خوړلو وخت دی. د شاه شجاع غوندې ګوډاګی یې د دې ورځې لپاره نور هم ساتلي وو. شاه شجاع چې د افغانستان په نیولو کې یې د برتانیېګ مرستې ته سترګې نیولې د هغو د مرستو په بدل کې یې‌ګ هرڅه پر ځان منلي وه. پر افغانستان باندې تر حملې وړاندی د شاه شجاع او برتانیې ترمنځ ځیني قراردادونه په هند کې لاسلیك شوه، چې د هغو له مخې کشمیر، پیښور، بنو، وزیرستان، ډیره اسماعیل خان او نوري سیمې د برتانیې واکمنو سکهانو ته ور بخښلې وې. قرارداد یې ورسره لاسلیك کړی وو څو شاه شجاع په محدود افغانستان کې محدود قدرت ته ورسیږي. په قرارداد کې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان بهرني او کورني سياستونه هم محدود شوي وه. همداسې ډېر د غلامي ټکي پکښې لاسليك شوي وه. که څه هم شاه شجاع د کرزي په شان د احمد شاه ابدالي

د وراثت دعوه کوله خو دې ته ښه متوجه نه وو، چې احمد شاه بابا ابدالي څه کول او څه یې ګټل او دوی څه کول او څه یې بايلل؟ په هر صورت شاه شجاع د انګريزانو بدغوني لښکري د افغانستان پر مقدس حريم باندې راورمولي په ۱۸۳۹میلادې کال کندهار ته د انګريزانو پر اسونو سپور راغی. د انګرېزانو په مرسته یې هلته د پاچاهۍ اعلان وکړ چې په لنډ وخت کې یې کابل هم د امير دوست محمد خان له لاسه وايست .

د کابل د دنګوغرونو په منځ کې یې د قدرت پر تخت تکيه ووهله ، خپل ارمان ته د برتانوي عسکرو په مټو ورسيد. که څه هم امير شاه شجاع له ډېرو اميدونو سره هیواد ته راغی او هدف ته ورسيد، مګر لږ وخت وروسته هغه د دې کار په هکله خپله مايوسي او پښيماني وښودله ځکه چې انګريزانو د اوسنيو متحدو انګريزانو په څير خپلسري کوله. د افغانستان د خلکو د زغم کاسه یې تر څوکو پوري ورسوله چې له کبله یې د جهاد لپاره افغاني مجاهدينو پر انګريزي يرغلګرو حملي پيل کړي. لږ وخته وروسته انګريزي يرغلګر د شاه شجاع د غلام حکومت په شمول د سختي وارخطايی سره مخامخ شول، امنيتي ګډوډۍ زياتي شوې هرځای پر هغو باندې حملي جاري او ورځ په ورځ زياتيدلي چې په نتيجه کې یې بالاخره په ٤٢ـ ۱۸٤۲ کال کې انګريزانو ماته وخوړه، د کابل او نورو سيمو پريښودلو ته اړ شول، همدا د انګريزانو لومړنۍ ماته وه چې له درنو تلفاتو سره مل وه، له کابل څخه تر جلال آباده پوري یې اوولس زره عسکر د مجاهدينو تر ګوليو تير شول، يوازي يو عسکر چې (ډاکټر برايډن) نوميدی ژوندی پريښودل شو ، څو د نورو يرغلګرو له حالاتو څخه برتانويان خبر کړي، خو برتانويانو دا ماته يو تصادف باله او حقيقي ماته یې نه منله، همدا سبب وو چې د شاه شجاع د موافقي سره سم د دويم ځل لپاره یې بيا د افغانستان خوړلو ته زړه ښه کړ، په ۱۸۸۸میلادې کال انګريزان د دويم ځل لپاره بيا د کابل د هسکو غرونوڅوکو ته ورسيدل او د وخت واکمن امير شير علي خان یې له واکه ګوښه کړ.

امير شير علي خان تر خپلي ماتي او تيښتي وروسته په مزارکې د روسانو د وعدي د پوره کولو په تمه د هغو د کمك انتظار کاوه د هغه زوی محمد يعقوب خان یې په وراثت پاته وو، مګر روسانو پر خپلو وعدو هيڅ وفا ونکړه. شير علي خان د روسانو له وعدو د نهيلۍ په وجه زړه چاودی په مزارکې مړ شو.

انګريزان يوځلي بيا د څه وخت لپاره پر افغانستان واکمن پاته شول. د شيرعلي خان ځای ناستی امير محمد يعقوب خان یې د اسير په توګه له ځان سره وساته. د امير د اسارت په وخت يامووده کې بيا هم انګريزانو څو قراردادونه په زوره په هغه باندې لاسليك کړل چې دهغه له مخي کورمه، مردان، پيښور، کوټه او ځيني نوري سيمي انګريزانو ته وبخښل شوي، خو د قرارداد متن د موقت وخت يالفظ يادېدو په ډول ليکل شوي وو، دا قرارداد د ګندمك عنوان درلود، مګر د دوی له داسې کړنوسره سره هم له انګريزانو سره مقاومت دوام پيدا کړ هغوی یې دې ته مجبور کړل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې افغانستان تر لړو تلفاتو وروسته پرېږدي؛ خو د امیر عبدالرحمن په مړیې ډوله توافق انګریزان له کابل نه پر شا شول، چې له درنو تلفاتو سره د هند او افغانستان د پولي پر منځ دځه وخت لپاره تم سول. د عبدالرحمن تر قرارداد وروسته په اصرار او دوام سره انګریزانو غوښتل چې د افغانستان ډیري سیمي له افغانستانه بیلي کړي چې لوی کندهار هم د دغه قرارداد یوه برخه وه، چې وروسته افغانانو له میوند او کندهارڅخه انګریزان د دیارلسو زرو عسکرو په له لاسه ورکولو تیښتې ته مجبور کړه، خو د ډیورنډ تر پولي اخوا سیمي چې اوسنی پاکستان یې د ځان لپاره سرحد بولي هم داسې په مقاومت کې پاته شول. همدارنګه د ډیورنډ کرښي پر هغه بله خوا به همیشه له انګریزانو سره پوره مقاومت کیدی. انګریزان به یې نه پرېښودل چې پر آرامه واوسي. دا مشکلات به ډیر ځله افغانستان ته راتلل او د افغانستان د خلکو دود به یې پاراوه. انګریزانو به د خلکو پر کورونو بمباری کولي او مسلمانان به یې شهیدانول، همداسې د مسلمانانو جهاد او مقاومت د دوي په وړاندی دوام درلود، تر ۱۸۹۳ کال پوري همداسې مشکلات روان وه چې د افغانستان او هند تر مینځ کومه پوله او پانډل وجود نه درلود، که څه هم برتانویانو عبدالرحمن ته د بډو یا کمك په نامه دوولس لکه هندۍ کالداري ورکولي چې وروسته یې کچه اتلسو لکو ته لوړه شوه.

کله چې انګریزانو دا ومنله چې دوی په زور سره پر افغانانو حکومت نه شي کولای او نه د دوی یرغل پر افغانستان باندې مثبتې پایلي لرلای شي، نو له همدی کبله یې د سیمي د ارامولو او د خپل اجتماعي شکست د مخنیوي لپاره بله د شیطانت لاره په کار واچول چې د یوه سرحد په شکل د افغانستان د نفوذ مخنیوی وکړي. په همدي خاطر یې سر هېنري مورټېمر ډیورنډ (Sir Henry Mortimer Durand) دیوه هیئت په مشري کابل ته واستاوه چې هغه طرحه یا پلان په عبدالرحمن باندې په پټه او بډو لاسلیك کړي چې دوی د خپلي خوښي سره سم په یو اړخیزه توګه جوړ کړي وو. همدې طرحي د یوه قرارداد بڼه درلوده چې باید د ملت په توافق سره امضا شوي وای، په قرارداد کې د ډیورند کرښه د افغانستان او هند تر منځ کرښه بلل شوي وه خو تردې زیاته نا ارامه سیمه چې د سرحد هغه بله خوا وه مستقله یا آزاده سیمه بلل شوي وه.

ویل کیږي چې عبدالرحمن په داسې وخت کې قرارداد لاسلیك کړ چې د دې لپاره یو ډیر مکرجن محفل جوړ شوی وو چې په هغه کې برتانوي ښکلي پیغلي جوړي شوي وي. د نشي یا مستۍ لپاره ډول ډول شراب تیار شوي وه، ګومان کیږي چې عبدالرحمن دغه قرارداد د شهوت یا بیهوښۍ او نشي په حالت کې لاسلیك کړي وي خو ښکاره دلائل د انګریزانو زور او فشار ګڼل سوی دی.

وړاندی مو وویل چې په دې محفل کې پنځه ماده ییزه قرارداد لاسلیك شوي وو. همدغه قرارداد په یوه پټ ځای او پټه خوله سره لاسلیك شوی وو، چې د ملت ټول وګړي ورباندې ناخبره او د ډیورنډ د کرښي دواړي غاړي له دې ترون څخه ناخبري ساتل شوي وې، کله چې د دغه مرموز قرارداد خبر خپور شو ټولو افغانانو په یوه خوله دغه د غداری قرارداد یو غلط او ناقانونه کار وباله چې دیوه قوم پر زړه د پولادو چاړه راکاږي او دوې ټوټې کوي یې. افغان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولس دا د انګرېزانو مکر وباله د ټول هیواد لخوا یې یوه غیر رسمي کرښه اعلان کړه، خو بیا هم انګریزانو له زور، زبردستۍ او بډو څخه کار واخست. له بله پلوه د افغانستان د واکمنانو د غلامۍ او سستۍ علت هم وو چې سیمه د انګریزانو تر نیمه واك لاندې تر ډېره وخته پاته شوه. کله چې انګریزان دویم نړیوال جنګ وځپل تر هغه وروسته په ۱۹٤۷ م کې له هند څخه پر شا کیدل. د مسلمانانو په نامه یې پاکستان د هند او افغانستان د مشترکي خاوري په ترکیب کې رامنځته کړ. که څه هم د پاکستان جوړېدل او له هند څخه جلا کیدل چې اوسنی بنګله دیش یې هم جز وو یو قانوني حیثیت د اکثرو خلکو په رضایت خپل کړ مګر پښتنو او بلوڅو ته پکې د برخلیك حق ورنه کول شو. فقط د اسلام په نامه د پاکستان په څنګ کې معلق پاتي شوه چې تردی دمه هم دا مغلقه معضله د بې خاونده مړي یا جنازي غوندې بې سرنوشته پاته ده، دا چې د دې کرښې قانوني او حقوقي اعتبار څه دی؟ دا یوه بیله مسئله ده. دا چې د افغانستان د امنیت او جوړیدلو لپاره فوق العاده خنډ ګرځیدلې دا بله مسئله ده چې هره مسله یې بېل تفصیل غواړي.

د حقوقي پلوه دغه قرارداد یو اړخیز شکل درلود. همدارنګه امرعبدالرحمن خان یو داسې امیر وو چې د برتانیې د غلامۍ او شرایطو د قبلولو په نتیجه کې قدرت ته رسیدلی وو. دغه مرموزه او له زهرو ډکه پریکړه یالایحه د افغانستان مېشتو قومونو او خلکو ته که د ډیورنډ پر هغه غاړه که پر دې غاړه پراته وه د قبول وړ نه وه. کله چې یو قرارداد یو اړخیز شکل ولري او بیا د زور او فشار په صورت کې منځ ته راغلی وي هیڅ قانوني حیثیت او اعتبار نه لري.

دویم: په نړیواله توګه د ملګرو ملتونو په قانون کې داسې ماده سته چې کله د قرارداد یا تړون یو اړخ له منځه ځي نو د تړون متن یا اهمیت هم ورسره ختمیږي. له همدې کبله چې برتانیې د مځکې د کرې پر نیمایي برخه خپته اچولې وه هند او د افغانستان ځیني سیمي یې په خپل واك کې راوستلي وې، د انګریزانو دغه واکمني په ۱۹٤۷م کې پای ته ورسیده. په نتیجه کې یې هند آزادي واخستله همهغه وخت په کار وه چې د افغانستان مستعمره سیمو هم آزادي اخستي وای. هغو ته د آزادۍ فرصت ورکول شوی وای چې د خپل راتلونکي برخلیك یې روښانه کړي وای، لکه پنجاب، سند، بنګله دیش، سریلانکا او د هند نورو سیموته چې ته فرصت ورکول سوی وو، ځکه چې د قرارداد او استعمار اهمیت د دوی له واکمنۍ سره تړلی وو.

دریم: په ملګروملتونو کې په ۱۹٦۸ م کال کې یوه ماده تصویب شوه چې د قرار له مخې یې هغه ټول تړونونه بې اعتباره ګڼل شوي چې د زور له لارې تصویب شوي وه، څنګه چې استعماري قوتونه هر څه په زور او فشار تر سره کوي همدا رنګه یې د افغانستان ډیري سیمي په زور سره جلا کړي وي ځکه نو دغه تړون د ملګرو ملتو د پورتني پرېکړي او منشور له مخې بې اعتباره بلل کیږي، په حقوقي ډول دغه دري مثبت دلائل وجود لري چې د ډیورنډ کرښه یو ظالمانه او بې انصافه کرښه ثابتوي چې په هیڅ ډول قانوني او حقوقي ارزښت نه لري افغانستان او افغانان یې تولهـ په رسمیت نه پیژني که څه هم د پاکستان واکمنو د وخت څخه په استفاده په افغانستان کې ګله هر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکمن څخه د هغي کرښي د مراعات او رسميت غوښتنه کړيده پاکستان په تکرار سره غوښتي دي چې د افغانستان له ضعف او کمزوري حالت څخه لکه برتانويان استفاده وکړي خوله نيکه مرغه ميړنيو افغانانو د شاه شجاع او عبدالرحمن غوندي هر څه ته زړه نه دی ښه کړی.

دا چې دا کرښه د افغانستان لپاره څومره ستونزه ده يا څومره ورته اهميت لري رښتيادواړه سته اوځانته بيلابيل دلايل لري :

لومړی: دا چې د پاکستان او افغانستان تر منځ په رسمي ډول حدود وجود نه لري. دا خپله يوه ستونزه ده؛ ځکه هر هېواد د خپلو حدودو د ساتلو مسرؤليت لري دلته به امنيتي مشکلات ترټولو ډير ستونزمن وي چې يواړخيز ډول مسرؤليت يې بايد د يوي واکمنۍ ياحکومت تر غاړه شي.

دويم: هغه سيمه ياسيمي چې په قانوني توګه په يوه اړخ پوري ونه ترل شي نو له هره طرفه د پامه غورځيدلي وي، دهغو اقتصادي او تعليمي چاري به کمزوري مخ ته ځي، کله به هم له پوره پاملرني څخه نه برخورداره کيږي ځکه د هغوی پرمختګ دسيمي تراهميت پوری اړه لري.

دريم:ددغي سيمي ياسيمي ته د نه پام لرني له کبله به د دواړو هيوادونو تر منځ کله هم د اعتماد فضا نه رامنيځ ته کيږي او نه به ديوه او بل هيواد دمداخلو مخه نيول کيږي. هميشه به د دښمنی او رقابت په موقف کې قرار لري چې دا پخپله د بې امنيتی او بې ثباتی لامل کيږي.

څلورم: د پولي د دواړو غاړو اوسيدونکي له يوه قوم او يوي کورنۍ سره ربط لري د دي سره سره دواړې غاړې دوستی او د پولي او پانډل شراکت لري، که هر وخت د پولي په يوه خوا کې ستونزي وي نو د يوه بدن په څير به هغه بل لوری ورسره اوتومات ستونزمن کيږي او سيمه به هم له دی کبله ورسره ستونزمنه وي.

پنځم: لکه څنګه چې مو وړاندې يادونه وکړه د دغه نه بېلېدونکي قوم بېلتون په شخصي ژوند کې هم ستونزي راولاړي کړي؛ ځکه چې دغه وروڼه قومونه هميشه د يوه ګډ ژوند هيله لري او ګډ ژوند غواړي، د پولي په ويش دغه ګډ ژوند د ډيرو ستونزو سره مخامخ کيږي، بلکي مخه يې نيول کيږي.

شپږم: د پولي دواړو غاړو ته اوسيدونکي افغانان هر وخت

د داسي تومتونو قرباني کيږي چې اصلا بنياد او اساس نه لري همدارنګه د زيږنده ستونزو قرباني به د تل لپاره ټول وګړي وي.

اووم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې بهرنيو دښمنانو لکه څنګه چې دا کرښه ستونزمنه پرې ايښي تري ناروا او بده استفاده کړي اوکوي به يې ترڅو د خلکو له سپيڅلي عقيدي، بې علمی، کمزوري سياسي دريځ نه ناوړه استفاده وکړي او هر وخت يې د دوو اسلامي هيوادونو تر مينځ د بې اعتمادۍ او نه باور سبب وګرځوي، هر وخت چې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغواړي چې د هغوی تر منځ نفاق او ستونزه راولاړه کړي هلته د نفاق کاڼي اونوکان جنګوي چې هم ګټه او هم خوند تري واخلي او هم د کوربه او غله ترمنځ منځګړ يتوب وکړي.

دا يوازنۍ ستونزه نه ده چې برتانوي شيطانانو د خپلي امپراتورۍ پر وخت افغانانو ته ډالۍ کړي، بلکي ورته ستونزي يې په چين، هند، کشمير، پاکستان، سريلانکا، تايوان، کوريا او نورو ځايونو کې هم تخليق کړي ترڅو سل يا دوه سوه کلونه وروسته هم تري استفاده وکړي. د ډيورنډ اوسنۍ لانجه چې يو ځلي بيا د بهرنيو يرغلګرو په موجوديت کې د هغوی په پارونه راپورته شوي د افغانستان لپاره يوه نوي ستونزه ده داچې موجوده ستونزي ته به ګټه وکړي هيڅ فکرنه کوم دا چې خپله به يوه نوي ستونزه توليد کړي د دي به انتظار وکړو. په هر صورت! داسې او دې ته ورته موضوعات بايد حتماً حل شي او دغه جنازه چې له ډېره وخته را په دي خوا د خلکو پر اوږو بار ده خلك تري ستومانه شوي بايد نوره دغه جنازه خاورو ته وسپارل شي او هيره کړای شي، خو دا چې څوك بايد دا ابتکار وکړي دا يو ډير مهم سوال دی چې يوه مثبت او قانع کوونکي جواب ته اړتيا لري او يو مناسب وخت غواړي. که دا کار د جرګو او مرکو له لاري کيږي او د سيمي د ميشتو افغانانو د عنعناتو په توګه کيږي دا وروستۍ خبري دي، دالوی مشکل په موجوده بحراني حالت کي نه د افغانستان حکومت حلولای شي نه پاکستان او نه په بهرنيو يرغلګرو پوري اړه لري، دا د هغو قومونو مسئله ده کوم چې پر زړونو يې همدغو يرغلګرو يوه پيړۍ وړاندي په بل نامه چاړه راکښلي وه، هم هغه په وينو سره چاړه او هم هغه قاتل چې نن په بل رنګ ورته لمن وهي اوغواړي چې په خپلو لاسپوڅو څيرو خپل هدف ته ځان ورسوي مشروع او مقبول نه دی.

زما مقصد دلته د ډيورنډ د فيصلي موضوع نده زما مطلب يوازي يوازي دادی چې ډيورنډ د افغانستان په بنسټيزو ستونزو کې يو جز دی چې دغه جز د ستونزي يو اړخيز حل نه مومي نو ډير يا نور مشکلات به وجود لري، خو دا چې د دی څه په کار دی؟ د افغانانو په وروستي تصميم پوري اړه لري چې څه بايد وکړي؟ په دې وخت کې د افغانانو هوښياري داده چې داسې موضوعاتو ته چې د بهرنيانو په پارونه ورته لمن وهل کيږي ګوتي ورنه وړي او د هغه پر ځای کورنيو ستونزو ته پام واړوي، په لوی لاس هغو غليمانو ته موقع په لاس ورنه کړي چې له ډيره وخته يې دغه تودي ښوروا ته خوله اوبه کوي چې دا اوس هم د بهرنيانو، پاکستان، هند او نورو هيوادونو لنګي غواوي لوشي پيسي او بډي په خيټو منډي چې په دی ترتيب هم ځانونه د سولي او ثبات پلويان وبولي، هم په پټه سودا خيټي ډکي کړي او هم پر دواړو غاړو پرتو محکومو ، مظلومو قومونو ته د پرديو په زور ټينګه لغته ورکړي .

که خدای مکره امريکايي يرغلګرو ته دايمي اډې ورکول سي ، نو دا به هم د ډيورند په توګه د بلې ناپايې ستونزي په څېر افغانستان ته پاته سي . زما مشوره د يوه افغان په توګه داده چي اوسنۍ اداره په ورځنيو اړينو چارو اکتفا وکړي اړ نوري لانجې راتلونکو نسلونو ته جوړي نه کړي . دغه قدرت چي دوی پکښي د بل په مټ ناست دي خامخا تلونکی دی او بيا پښېماني په درد نه خوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخدر مواد

په دې کې شك نشته چې مخدره توکي زموږ په ټولنه کې دډیرو ستونزو لامل ګرځیدلي او ګرځي، په عمومي توګه دا کښت د افغانستان لپاره لویه ګټه نه لري، مګر بالعکس د سیاسي او اقتصادی پلوه ټول ملت له بیلابیلوستونزو سره لاس او ګریوان کوي، دا چې زموږ د هیواد د څو تنو یا اشخاصو پکښې ځومره وړی ولاړه ده ځومره ګټه یې ده، د نورو خلکو لپاره عام کیدلای نه شي. دا چې د ټولنې لپاره یو جدی ګواښ او د هر حکومت لپاره لویه ننګونه بلل کیږي د ټولوهیوادوالو لپاره عام شکل لري، نو له دې کبله دا یوه عامه ستونزه بلل کیږي. که څه هم د ځینو خلکو به ښتونه ښه پکښې پلن شوي وي.

دا چې ځوك دغه کار وبار کوي او ځوك تري ګټه اخلي او ځوك تري نشه اخلي دا ټول بهرنیان دی. هغوی په دي لړکې پوره زیار باسي او دغه تجارت ته ښه پراختیا اووده ورکوي.

دا چې ځوك پکښې ستړي ستومانه کیږي، متهمیږي، وژل کیږي، بندیانیږي هغوی خوار افغانان دی، پردي سربیره یې وطن په همدغه نامه اشغالیږي، اقتصاد یې شاته پاته کیږي، پر کور او مال باندې یې د سروخوګانو، بېرحمو یرغلګرو لخوا چاپې وهل کیږي، ګټه یې دومره محدوده ده چې په متې د یوه کال څخه تر بله کاله فقط ځانونه له مرګه وژغوري او بس.

اوس به وځیرو چې زموږ د ښکلي هیواد لپاره دغه بدرنګه تخم ځومره ګټه لري، ځومره تاوان یا ستونزه لرې.

لومړی : د هر هېواد د اقتصاد لپاره یوه تر ټولو مهمه سرچینه زراعت دی چې د یوه هیواد لومړني مواد او د خلکو اړتیاوي لکه غنم، وریجې، جوار، وربشې، میوې، سابه او نور پوره کوي، او دویم لاس مواد لکه غوړي، کالي، بوره او دې ته ورته نور مواد. که خدای مه کړه د هیواد اکثریت د مخدره موادو لکه تاریاکو او بنګو له کښت سره بلد شي طبعي خبره ده چې د هیواد مهمه سرچینه (زراعت) به له منځه وړي چې په همدغه صورت کې به ټول هیواد دلومړنیو توکو په لاس ته راوړنه کې اړ او محتاج وي.

دویم: د دغه کښت په عامېدو کې اسانه ده چې خلکو ته نشیي مواد اسانه او په وړیا توګه پیدا شي، چې په نتیجه کې به یې دهیواد ډیر وګړي په ځانګړې توګه ځوان نسل له دغه مهلك عمل سره روږدیږي. همدارنګه به دا کچه د هري ورځې په تیریدو سره لوړیږي.

دریم: هغه مواد اومیوه چې افغانان غواړي بهرنیو هیوادونو ته یې صادر کړي، له همدې امله چې له افغانستان نه پکښې مخدره مواد لیږل کیږي یا ونه لیږل شي، د تازه او وچو میوو لکه انارو، انګورو، منو، انځرو، وچې میوې او داسې نورو صادراتو مخه نیسي او هم یې بزګر او کروندګر د نرخ د ټیټ والي له کبله زیانمن کیږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم: که لږ نور دقیق وګورو نو وبه وينو چې په ترکمنستان، ایران، ازبکستان، پاکستان، سعودی عربستان اونورو هیوادونو کې هره ورځ تر پنځه ویشت ډیر افغانان د قاچاق له امله وژل کیږي یا اعدامیږي، همدا رنګه په سوونو نورافغانان په زندانونو کې لویږي، څوك ورکیږي چې د مرګ او ژوند برخلیك یې ټولې کورنۍ ته یو اوږد او دروند مشکل دی.

پنځم: په عمومي ډول د هر افغان تبعه لپاره چې کوم هیواد ته سفر کوي ستونزه راولاړوي. همدارنګه د افغانستان هویت او پیژند ته زیان رسوي چې دا هم دافغانانو د ځور سبب کیږي.

شپږم: په عمومي توګه د افغانستان ټول تجارت ته په هر جنس او نوع کې صدمه رسوي، په لوړه او که په کښته کچه وي، حتی هوایې الوتنې مځکنیو او هوایې ترانسپورت او ډیپلوماټیکي حقوقوته.

اوم: د ملت او حکومت تر منځ همیشه اختلافات بدګماني او ترینګلتیا زیږوي چې هم د اقتصادی پرمختیا مخه نیسي او هم په همآهنګۍ کې بېلتون ته نوره لاره پراخه وي چې همدغه اختلاف له یوه پلوه مسافه ډیروي. دویم د امنیتي ستونزو سبب کیږي او له بله پلوه د حکومت سیاسي موقف ته سخت تاوان رسوي، دا بېله خبره ده چې حکومت څنګه حکومت دی، اسلامي شرعي مستقل حکومت دی او که یې عکس؟

اتم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې د بهرنیو هیوادونو د لویو اعتراضونو سبب ګرځیدلي چې بالاخره د وخت په تیریدو سره یې د هغو یرغل ته زمینه برابره کړه. لکه برتانیه چې په هلمند کې د تریاکو د بندولو په نامه د خلکو د سرونو او اندامونو پریکولو بیرحمه قصابې شروع کړیده، چې په نتیجه کې یې ټوله سیمه په هغه بدرنګۍ اخته کړې چې وینو یې، دا لا خدای ته معلومه ده چې دوی د خپل انتقام، د اسلام د بیخ ایستلو، د افغانانو د وژلو، د همدې توکي د تجارت لپاره داسې ناتارجوړکړي او که د بل کوم هدف لپاره؟؟؟

خو اوس یې همدغه نوم د ځان لپاره د یرغل مجوز اعلان کړی دی، همداسې نوري ستونزي چې دي ته ورته ستونزي دی ټولي د افغانانو او افغانستان لپاره جوړیږي سره د دې چې په شریعت کې د دغه کښت د جواز یانه جواز یوه بله مغلقه مسئله ده چې دلته یې څیړلو ته اړتیا نسته.

اما فایده اوګټه یې څومره ده ؟ په عموم کې افغانستان، افغانانو او سیمي ته پرته له څو لویو قاچاقبرانو د نورو کروندګرو لپاره د تریاکو او چرسو کښت په لویه پیمانه ګټه نه لري چې د هغوی خپله او د افغانستان د عمومي ستونزو لس فیصده دې ورسره مقایسه کړای شي چې سرې پرې ځان او ملت ته قناعت او ډاډینه ورکړي، که په دی باندې پوره تحقیق او څیړنه وسي چې د مخدرو توکو ګټه او تاوان سره مقایسه شي په سل کې اتیا فیصده تاوان او شل فیصده احتمالي ګټه لري چې هغه هم د افغانانو د کم مهارت، ستونزو او مجبوریت اړخ دی او بس. زما په نظر افغانان ټول په دېګ ښه پوهیږي چې دغه کښت زموږ او زموږ د هیواد لپاره یوه مهمه ستونزه ده او ستونزه به هغه وخت حل کیږي چې دغه کښت په افغانستان کې په یوه بل کښت سره بدل شي، ترڅو خلکو ته د هغه د اړتیا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو بسنه وکړي، د نړۍ هیوادونو هم دې ته ګوته نیولې چې تر بندېدو پورې په هڅو کې دي، نو دلته یو توافق وجود لري چې هغه پر ستونزو د نظر یو والي دی، مګر اوس یو توپیر وجود لري چې هغه دوې ستونزې دي: کرل، او نه کرل. کیدای شي همدا یوه مشترکه ستونزه وي چې ظاهراً یو اړخیزه معلومیږي، ځکه کرل یې لکه ماچې ورته وړاندې اشاره وکړه ډېر اړخونه لري او نه کرل یې هم یوه ستونزه ده چې هغه د افغانستان د بزګرو مجبوریت او په عموم کې د نړۍ والي مافیا او قاچاقبرانو تجارت دی.کیدای شي د هیواد د ننه او له هیواده بهر ډېر ځواکمن لاسونه پکې د خیل وي، دا حقیقت دی چې دا دواړه ستونزې دې خو اوس دا خبره مهمه ده چې سړی یې معلومه کړي چې دنه بندیدو عوامل بېګ څه دي او رښتیا هم بهرنیان غواړي چې د دغه کښت د بندیدلو په اړه اخلاص وکړي او که هسې سندرې دي چې په لوړ آواز سره یې بدرګه کوي، دوی په دغه مورد کې چې بند یې کړي او بزګرو ته بدیل معیشت برابر کړي عاجز دی او که څنګه؟ دا یوې عمیقې څیړنې ته اړتیا لري ترڅو مثبته نتیجه لاس ته راوړي.

لکه څنګه چې مې وړاندیګ ذکر کړل چې یوه ستونزه بین المللي تجارت دی چې امکان لري د مخدره توکو په بندیدو کې دې خنډ وي، دا چې د دغه بین المللي تجارت لوبغاړي او اصلي تجاران څوك دی دا هم یو مهم ټکي دي، دا چې د کوکنارو همدارنګه د چرسو کرونده ګر د ملګرو ملتونو د راپور له مخې په سل کې پنځوس بیا شپیته یا اتیا آن تر نوي فیصده پورې افغانی بزګران دي همدارنګه وړوکي تجاران او قاچاقبران هم افغانان دي چې مثال یې د لښتیو او ورو ویالو د کبانو دی نسبت د بحر او سمندر لویو کبانو ته همداسې مثال دی د افغاني وړو قاچاقبرانو نسبت و بهرني مافیا او قاچاق برانو ته، دلته دوه ټکي د پام وړ ټکي دی چې یو د رسمي منابعو دخالت او بل د غیر رسمي تجارانو غیر قانوني تجارت دی، ډېر خلك په دې نظر دي چې رسمي حلقې د دغو قاچاقو او تجارت یوه لویه برخه تشکیلوی چې امریکا بریتانیا او نور غربې هیوادونه پکښې مثبت رول لري هم دیته ورته هیوادونه په آسیا او اروپا کې شته اما کوچني هیوادونه په هغو کې لوړ مقامات د وزیرانو او جنرالانو په کچه دخیل بلل کیږي. کیدای شي دا کچه تر نومړیو وزیرانو پورې همداسې ترڅار ګرو ادارو پورې غځیدلای شي، که دا اټکل سم وخیژي نو د تاریاکو او بنګو بندول تر کرلو ډېر ستونزمن او سخت کار دی که څه هم ځیني هیوادونه ظاهراً د هغو د بندیدو لپاره چنده ورکوي او یا تبلیغاتي او نظامي امکانات کاروي، دلته بیا دوه اړخونه لري. ګمان ګیږي ځیني هیوادونه هم د بندیدو لپاره هم د کرلو لپاره په تجارت بوخت دي.

دویم اړخ یې د بندیدو په نامه تجارت شروع او روان دی. د دې تجارت په لومړۍ کټګورۍ کښې هغه هیوادونه بلل کیږي چې قوي او مضبوطي ریښې لري، دویم یې د نورو هیوادونو په مرسته متې مظبوطوي لکه ملګري ملتونه او له هغو سره ترلیادارات او نوري انجوګاني او موسسات چې هیڅکله نه غواړي د تاریاکو یا نورو نشیي توکوو تجارت دی په ټپه ودریږي، دا چې ملګري ملتونه او ترڅنګ یېګ انجوګاني نه غواړي دا خطرناکه کار ختم شي دوه دلیله دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی: د مخدره توکو په نامه ملګري ملتونه د پیسو د پیدا کولو ښه مرجع پیدا کړي چې میلیونونه ډالر له نورو هیوادونوڅخه راټول او خپله تري استفاده وکړي.

دویم : د ملګرو ملتونو په چوکاټ کې کیدای شي په لسګونو زره کسان او په سلګونو اداربکار کوي چې د مخدره توکو د مخنیوي له فنډ څخه مصارف کوي او تري معاشونه اخلي همداسې ګمان کیږي چې څارګري اداري په همدغه سوري یاغار سرونه ننیستي دي.

همدارنګه د انجوګانو لپاره دغه دوه علته وجود لري چې دکوکنارو د بندیدو لپاره مهمه ستونزه ده، ځکه که د تاریاکو پلمه ودریږي نو کیدای شي هم فنډ او هم دفاتر بندشي او هم د ملګرو ملتونو انجوګانې، موسسات او کار کوونکي وزګاره شي، چې یو مثال یې د مخدره توکو پر ضد د افغانستان وزارت دی چې څومره بهرني مشاورین کار پکښې کوي او څومري ډېري او پلني تنخواګاني لري. کیدای سي په اروپا او امریکا کې به تر ټولو لوړ معاشونه وي اوعزت به یې د یرغلګرو له برکته تر هغو څو چنده اوچت وي. سره ددې چې ګومان کیږي دغه مشاورین هغه ترټولوبې استعداده خلک دې چې په غربي نړۍ کې دکاوړتیانه لري.

د دې علت یو ښکاره ثبوت د اسلامي امارت وخت په ګوتوکولای سوګ چې کله په قطعي صورت تاریاك بند شول یو جریب هم په سیمه کې نه وه کرل شوي، نو د دی لپاره چې ملګري ملتونه په دېګ کار مطمئن او باوري شي او بیا نورو هیوادونو ته په دې اړهـ قناعت ورکړي چې تاریاك او چرس په کلي توګه بند شویدي د هغو هیئت ته اجازه ورکول شوه چې هغو سیمو ته ورشي چې وړاندی پکښې دغه کښت کرل کېدی ترڅو هغه سیمه په خپلوسترګووګوري. مګر د دې پر ځای چې نورو هیوادونو ته قناعت ورکړي او یا له بزګرو اوکروندګروسره بدیل کمك وکړي، ملګرو ملتونو او د هغو انجوګانو د امارت پر ضد منفي تبلیغات پیل کړل، بهرنیو هیوادونو ته به یې ویل چې د افغانستان اسلامي امارت د دی لپاره چې تاریاك ارزانه شوي دي دا کښت بند کړ. یاداچې د طالبانو چاروآکو خپله ډیرتاریاک رانیولي او داسې نورخارجي منفي تبلیغات. همدا رنګه به یې د دې په ځای چې کروند ګرو ته د حوصلي، کمك او بدیل تخم معیشت خبري وکړي بالعکس یې د هغو په پارونه ګ لاس پوري کړ ترڅو د حکومت او خلکو تر مینځ اختلافات او ستونزي راولاړي شي. بزګرو ته به یې ویل چې تاسو به څه خورئ! دا ځمکي خو ستاسو د ژوند لپاره کفایت نه کوي، حکومت ستاسو مشکلات په نظر کې نه دې نیولي، په شریعت کې هم دا کښت جواز لري قطعي حرام نه دی. په ځانګړي توګه ستاسو لپاره چې بله دعوایدو لاره نسته او داسې نور...

زه خپله په دې باندې پوره باور لرم چې ملګري ملتونه اوغربي انجوګاني چې په دغه اړه کار کوي مطلق سوداګر دي چې خپل تجارت په وړاندې بیایې د خپلو ګټو لپاره کارکوي ، ملګري ملتونه موسسي حتی وزیر، معین، مشاورین، رئیسان ټول د دیګ ښې او په زړه پوري سوداګرۍ له ګټې څخه برخمن دی، ښه پلن څښونه یې پکښې وکړل د ښو ماڼیو اوشتمنیو خاوندان شول چې کله یې مور او پلار په خوب هم نه وه لیدلي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم اړخ يې سوداګریز میکانیزم دی، په افغانستان کې د مخدره توکو تجارت په اوله کټه ګوري کې تر ډېره ترافغانانو پوري اړه لري چې ګټه يې ډېره کمه ده نسبت دویمي کټه ګوری ته، په دویمه کټګوري کې افغاني قاچاقبر او بهرني قاچاقبر ترخپل منځ مساوي شکل لري چې ګټه يې نسبت دریمي کټګوری ته ډېره کمه ده، دریمه کټګوري یواځې په بهرنی مافیاو قاچاقبرو پوري تړلیده چې د افغاني قاچاقبرانو پکښې هیڅ دخل نشته چې ګټه يې نسبت تر ټولو لوړه ده همداسې ځلورمه، پنځمه کټګوري ده. د مثال په ډول یو کیلو هیروئین د افغاني قاچاقبر په واك کې زر ډالره قیمت لري چې هغه لومړی کټګوري ده. داکټګوري ترډېره په افغانستان پوري محدوده ده، دویم لاس په ایران، پاکستان، ترکمنستان او نورو ګاونډیو هیوادونو کېده تخمین ځلور زره، پنځه زره ډالره قیمت ولري چې افغانان او بهرنیان ددغې سیمي پکښې برخه لري، دریمه کټګوري چې اروپا امریکا اونورو لري هیوادونو ته ځي شاید له پنځه ویشت زره څخه تر پنځو سو زروپوري قیمت ولري چې دا کار ټول د بهرنیو قاچاقبرو، مافیا او حکومتونو له لاري کیږي. افغانان پکښې هیڅ برخه نه لري، دا چې حکومتونه څنګه پدېګ قاچاقو کې ونډه لري، دا ګرانه خبره ده چې کچه يې معلومه شي، خو ویل کیږي چې ډېر د لوړو منصبونو خاوندان په ډېره لوړه کچه پکښې ونډه لري. همدارنګه تر ډېره شك کیږي چې دا کار امریکا او برتانیه د مخکښانوپه توګه پر مخ بیایي.

د دې کارګ یو عمده دلیل د کولمبیا د کوکاینوکیدای سي، په کولمبیا کې افغانستان ته ورته وضعیت دی چې په لوړه کچه

د چارواکو مافیا پکښې دخیله ده. هلته د امریکا په مرسته دکولبیا نظامي مصارف د کوکینو له عایداتو څخه بشپړه کیدل او دا د امریکایې نظامي مشاورینو په مرسته کیدل. همدا رنګه د امریکا د حکومتي چارواکو په مرسته جنوبې امریکا ته د کوکاینو صادرات لېږدیدل ترڅو د ځینو لویو ښارونو وګړي وربانديي معتاد وساتي چې دسیاست له ډګره بې برخې پاته شي.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت پر مهال هغه تهمتونه دی چې ملګرو ملتونو، امریکا او برتانیې طالبان په دې تورمتهمول چې ګواکېد طالبانو حکومت په مخدره توکو او قاچاقو کې لاس لري او د قاچاقو کاروبار کوي په پیسویې وسلي او مهمات رانیسي جنګ پري کوي. د هغو دلیل داوو چې د اسلامي امارت تر راتګ دمخه د تریاکو د کښت کچه په سل کې پنځوس وه. د طالبانو په واکمنۍ کې داکچه له پنځوسو نه شپته تر پنځه شپیته پوري پورته شوه. د دې دا ثبوت دی چې طالبانو دا کار کاوه په همدی خاطر دغه کچه لوړه وختله. که طالبانو دا کار نه کولای نو دا کچه به حتمي کښته تللای. سره د دې چې طالبانو په تدریجي شکل د درو کلونو په موده کې د تریاکو او بنګو کښت په کلي توګه بند کړ، تر پنځوسو ډېري يې د نشې توکو د جوړولو فابریکي او په ټنونو چرس وسوځول، اوس چې د ناټو، ایساف، امریکا او برتانیې تر یوسل او پنځوس زره یرغلګر په افغانستان کې دې تریو سل او پنځوس زره زیات د افغانستان اردو او پولیس هم د دوی په چوپړ کې دي، د مخدره توکو د مخنیوي په نامه مستقل وزارت هم جوړ شوی دی، خو بیا هم د تریاکو او چرسو د تولید او کښت کچه تر نوي او پنځه نوي پوري لوړه ختلې ده.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دا څه مانا لري؟ د دوي د دې ادعا پر اساس موږ په کلکه ویلای سو امریکا او برتانیه چې په بهرنیو یرغلګرو کې پوره واك او رول لري د دې کچې د لوړیدو مستقیم مسؤول ، ټیکداران اوکار کوونکي دې.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت په وخت کې د امارت د زعیم په فرمان په ټولو هغو سیمو کې چې د اسلامي امارت تر واکمنی او کنټرول لاندې وې د تاریاکو او بنګو کښت په بشپړه توګه بند او په عملي توګه دا کار په ټوله هیوادکې پلی شو، خو برتانیې، امریکا او نورو هیوادونو د ملګرو ملتونو په شمول هیڅ عکس العمل ونه ښود او نه یې د هغه د بریالیتوب لپاره د کرونده ګرو او بزګرو سره څه مرسته اوکمك وکړ، آن تردې چې تش په وینا یې د دې کارهر کلی هم ونه کړ. سره له دې چې د افغانستان په تاریخ کې د مخدره توکي پر ضد دا تر ټولو لومړی ګړندی عملي ګام وو، چې نه یې له دوي څخه فوجونه، چمتووالي او الوتکي غوښتی او نه یې عسکر، یرغل اوجنګ اونه یې د ځان او مسلمانانو مرګ ژوبله غوښته، یواځینی هیواد ګاوندی ایران وو چې په هلمند کې یې یوه کمکي پروژه جوړه کړه کیمیایې سره او د ځمکو د یوې کولو لپاره تراکتورونه په یېګ خلکو ته ورکول تر څو پروژه د تاریاکو د کرونده ګرو سره مرسته وکړي چې بیرته د دغه توکي کرنې ته پام وانه ړوي، دا چې اوس په سوونو زره عسکر په زرګونو ټانګونه په سونو الوتکي اونور تجهیزات افغانستان ته په خاصه توګه هلمند ته راولي په زرګونه میلیونه پونډه اوډالر خاوري کوي. په لسګونو زره افغانان په شهادت رسوي کورونه کلي په الوتکو اوچولکو او ټانګونو له خاورو سره خاوري کوي دهري ورځي په تیریدو سره خپل یرغلګر عسکر د تاریاکو دله منځه وړلو په پلمه له لاسه ورکوي، اخر څه مانا لري، زما په نظر دا اټکل به روغ وي چې په همدې سوداګری کې ستره ونډه لري مګرداسې مهارت او تجارت زیات عمیق بیخ لرې والله تعالی اعلم .

یو بل دلیل دادی چې موږ وینو چې د مخدره توکي پر ضد څومره تبلیغات کیږي، وزارتونه، ریاستونه، مدیریتونه په ټولو ولایتونو آن په ولسوالیو کې جوړ شوي، د خلکو لپاره چې په دغه کار و بارکې بوخت دې د افغانستان په دننه کې د سزا لپاره خاصه محکمه جوړه شوي، چې په ځانګړې توګه د امریکایانو لخوا روزل شوي قاضیان لري. د هغو لخو معاش خوري،د افغانستان بې خاونده غریبوخلکو ته د بند حتی د مرګ سزاګاني اوروي، خو له بله طرفه هغه لوی لوی کارو بار کوونکي چې ګومان کیږي په ټنونو کارو بار به کوي او په دیګ تور تورن دي چې له بهرنیو قواوو سره ښې نژدی اړیکي لري او یا په حکومت کې ښه غټ اعتبار او مقامونه لري. هم ددې هنداري یو بل مخ دی چې دښتې لخوا ځان ښکار کوي.

یو بل دلیل دادی چې مخکې مو ذکر کړ. هغه دا چې اقلاً دا سوداګر یا کارو بار کوونکي په دري ډوله ویشل شوي دي چې په لومړی قطار کې افغانان راځي. هغه افغانان چې کروندګردي او د مجبوریت له کبله یې ورته زړه ښه کړی دی. دوهم ډول د افغاني قاچاقبرو او بهرنیو قاچاقبرو واړه ګروپونه دي. دریمه ډله د بهرنیانو نړیواله مافیا ده چې افغانان پکښې هیڅ ډول رول نه لري، تر ټولو غټ کاروبار چې لویو لاسونو، ډېرو پیسو او ټینګ امنیت ته اړتیا لري همداډله ده. دلته د سوال اوسرخلاصی خبره داده چې د دغه تولید لویه برخه په اروپا، استرالیا، امریکا او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو آسیایي او افریقایېهیوادونو کې لګیږي، د هغو بازارونه په دغه توکي ګرم، ډك او په میلیونونو خلك یې پرې معتاد دي. دا چې دلته اختصاصي محکمه جوړېږي افغانان چې دیوې، دوو تر لسو کیلو ګرامه په هیواد کې دننه او یا لږ تر لږه په نږدې کاونډیو هیوادونو کې د اختناق او مخمصې سره په مشابه وخت کې معامله کوي نیول کیږي، بندیان کیږي، وژل کیږي، په اعدام باندې محکومیږي، ولې هغه کسان چې دغه لوی کاروبار کوي په ټنونو مواد په کښتیو، الوتکو کې انتقالوي نه نیول کیږي او نه ورته ځانګړې محکمه جوړیږي؟؟؟

برتانیه، امریکا او نور غربي هیوادونه چې په میلیونونه خلك ویني چې معتاد دي په لارو، کوڅو او واټونو کې دغه مواداستعمالوي په دې باندي نه شي توانیدلای چې دغه مافیایي قوه درك کړي،هم دې ته متوجه شي چې دغه خلك دغه مواد له کومه او په څه طریقه پیداکوي او څوك یې ورته راوړي. آیا افغانان دي که د همدغو هیوادونو کارکونکي دي. د چا په مرسته د چا په الوتکو او کښتیو کې راوړل کیږي. دوی کولای شې چې په ډېر کښته مصرف او نه تلفاتو په دی کار سره موفق شي او هم یې مخ نیوی کولای شي، خو دا چې افغانستان ته راځي او بیا دلته د وینو په تویولو دا کار ترسره کوي څه مانا لري؟ والله تعالی اعلم .

دلته دا مهمه نده چې دا کار څوك کوي، څوك یې ګټه وړي، څوك وربانديې ځوریږي او څوك وربانديې مړیږي او پرسیږی. مهمه داده چې که دا اټکل سم وخیږي چې ملګري ملتونه نه غواړي چې دا کښت دی ختم شي، دننه او بهر لوی لاسونه او حکومتونه په دی کې دخیل وي، د بلې خوا ځیني هیوادونه او واکمنان غواړي چې دا مضر کښت له منځه ولاړ شي، نو دا یقیني او معلومه خبره ده چې داد افغانستان او افغانانو لپاره یوه غټه مغلقه ستونزه ده، کرل یې هم ګران کاردی بندیدل یې هم ورته ګران او مشکل کاردی، دا ځکه چې په دواړه صورته کې افغانستان له امنیتي،اقتصادي او سیاسي کړاونو سره لاس او ګریوان کیږي چې په نتیجه کې افغانستان او افغانان له سخت اقتصادی کړاو سره مخ کیږي چې هغه خپله د زرګونو بد مرغیو سبب ګرځي. ګټه او خوند به بل او یا کم افغانان تري اخلي او قرباني به یې ټوله ولس او ملت پر غاړه اخلي، دا چې اوس افغانانو ته څه په کار دي خلک هیڅ نه پوهیږي. د مثال په ډول که محکمي ته ورسو چې پر ځینو غریبو خلکو یې د بند او اعدام حکم کړی دی له بلې خوا په ټول هیواد کې دغه کښت کرل کیږي. حکومت د بهرنیو یرغلګرو په شمول په دې کارکې پاته راغلي چې په زور یا د خلکوپه قناعت سره داکښت په بشپړه توګه بندکړي. په نورو خلکو باندې چې واسطه اوقوت نه لري فیصله کول هیڅ حقوقي او قانوني اړخ نه لري، یوازي دا چې پر خلکو به د ظلم مانا ولري ځکه چې داسې پردی قضاوت نور هم د خلکو د ځور سبب کیږي دا چې حل یې څه دی موږ به یې ان شاءالله څه ناڅه روښانه کړو.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نتیجه

هره څېړنه په تکرار سره د خلګولپاره مثبت انځور لري چې بالاخره ښه نتيجه تري لاس ته راوستلای شي، يا دا چې په څېړنو سره د ډېرو مثبتو او منفي برخونو ارزښتناکې تجربېګ په وجود راولي په دغه شربلوسره کيدلای شي په نوره څېړنه او بشپړتيا سره ترې کوچ وايستل شي، خو دقت او حوصله او بې تبعيضه او تعصبه مطالعه او څېړنه به نوره ښه نتيجه ولري، په لوړه سرسري څېړنه کې ما په پنځو علتونو او يا پنځو اصولو کې ډېر علتونه څېړلي که په ښه ځيرتيا ورته د بل ښه مجرب عالم په هڅو کې نيمګرتيا په ګوته شي، يا ورسره نور علتونه او يا د نورو علتونو اصلونه په فهم کې راولي، ورسره ضميمه کړای شي او نيمګړتياپې په دقت سره بشپړه کړای شي زه باور لرم چې د يو اصل پر بنا به تري ګټه واخستل شي.

زموږ ګران، ښکلي او لرغوني هيواد په پرله پسي ناورين کې راګير شويدی لاتر اوسه هم د نورو ويرونو او کړاوونو بلاګانو خولې وازې نيوليدي. تر ډېره پورې ګټه ترې بل اخلي او په اورکې موږ او زموږ هيواد سوځي. په نړيواله کچه مو اعتبار کمېږي، اقتصاد مو کمزوری کيږي او ياله منځه ځي، بې علمي او بې کسبي راپکښې جرړې ټينګوي ، د نړۍ په تيره د ګاونډيو هيوادونو له سيالۍ نه شاته پاتيږو، په غربت، هجرت او فقر کې به نورهم تر ډېره پاتې يو، په دغه وړه ډالۍ کې زه زما د تجربې په زيږنده فکر او د تيرو تيارو او د ژونديو د قبرونو په دوران کې هغو ډېرو نيمګړتياوو ته ځير شوي يم، د فکر آس مې وربانديې ځغلولی دی، دماغ مې ښه وربانديې ستومانه کړيدی، خو هغه څه ته مې تلوسه کوله چې د اسلامي عنعناتو او ملي کلتور په رڼا کې رامنځ ته شي د هغه څه په وړانديې استقامت او مبارزه وسي چې زموږ هيواد، د هيوادوالو له لاسه د ډېرې بيځايه خوشباورۍ له کبله د پرديو په مستقيمه مداخله د هغو د شومو او ناولو اهدافو قرباني شوي؛ لاتراوسه ورپسې قرباني کيږي، دا چې څوک برياليې شوي يا څوک شاته تللي او ياهغوی خپله په هغه اور کې سوي دا د هغو د تدبير سرچپه نتيجه او د الله د تقدير فيصله وه، خو په شروع کې هر څه په يوه تدبير سره پلان شوي او بيا مخته تللي.

لومړۍ:زما په ټوله څېړنه کې د اسلام او کلتور ټکي هرځای کارول شوي، په ډېرو علتونو کې له هغو سره ربط ورکول شويدی دا ځکه چې هره اسلامي ټولنه په ځانګړي توګه په افغاني ټولنه کې دا تر ټولو يو مهم او ښکاره اهميت دی، نوځکه چې په هغه سره ټينګار تر هرڅه ډېر په کار دی زما اوس هم فکر او نظر دادی: کومو افغانانو چې د رهبرۍ دعوه کړې ياورته د چارو واګې ور سپارل شويدي يايې ترشا د ملاتړي په توګه همکاري کوي د افغانستان د حل يا مشکل له اصل نه پر بل لور روان دی. هغه څه چې افغانان يې غواړي او افغانان پرې اعتماد کوي افغانستان په جوړيږي اويا د افغانستان د ستونزو لپاره د حل لاره اواره وي شاته غورځولي. په هغه څه کې خپله ګټه لټوي چې له هغه علته ځو ځله خراب شويدي، هغه چا ته دوست وايې چې د سرماغزه يې ترې کښلي، هغه چاته يې د خپل زړه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوخچه پرانیستي چې وړاندي دهغه د زړه رګونه ګ ور پریکړي، هغه چاته یې زړه ورنژدې کړي چې د قتل خنجر یې د هغه زړه د راکښلو لپاره له پولادوڅخه جوړ کړي، له هغه چا څخه یې د وطن د جوړيدلو هیله اوغوښته کړي چې په توپونو یې ورته وران کړي دی، خو بیا هم دغه کسان لاتراوسه په خپلو سرچپه کړو نه پوهیږي او نه ورباندې پوهیدلای شي، په دې تمه چې له هغو څخه مثبته نتیجه لاس ته راوړي. بالعکس په رواني او روحي امراضو اخته شول، بیا هم د یوه احساس په رهبري کې د زړه بداوي بیلګې ډیري لیدل کیږي.

بیرته به د خپرني پایلي ته ورشو، زما نظر دادی چې افغانستان یوازې د افغانانو په زیار او پوره اخلاص جوړیدلای شي. د حل لپاره به یې له هغو موثرو اصولو کار اخستل کیږي چې اسلامي او افغاني صبغه ولري. د تعصب مخه به په ډیره زیرکتیاسره نیول کیږي، له زغم او تحمل څخه به کار اخستل کیږي، د افغانستان پر اصل او د افغان پر وجود به اعتماد کیږي، بهرنی فکر او د هغو مداخلي ته به نه ځای او نه اهمیت ورکول کیږي، که څه هم تر ډیره دلته د بهرنی مداخلي قوت موثر ښکاري او ځیني افغانان په دې عقیده لري چې بیله بهرني تاثیره به د افغانانو شتون پیاوړی بنسټ ونه لري او یا به تري ګټه وانه خستل شي، خو زه په دې عقیده یم چې د افغانستان په مستقله پرېکړه او جرګه کې د بهرنیو شتون د هغو د منافعو نماینده ګي کوي، افغاني ستونزو ته د افغاني وقار کلتور او مذهب په رڼا کې د حل د لاري د موندلو لپاره خنډ ګرځي. د افغانستان هغو ستونزو ته چې د داخلي مسئلې په توګه د افغانانو تر منځ وجود لري او بهرنیان تري د ځانونو لپاره استفاده کوي، د سپین ږیرو، علمای کرامو،روحانیونو او منورینو په ملګرتیا د حل لاره پیدا کیدلای شي چې د خیر او مصلحت لپاره پر ټولو ابعادو څیړنه وکړي، ټولو خواوو ته په افغاني دود قناعت ورکړي او یوه معقوله او مقبوله فیصله وکړي.

موږ دا منوچې دلته همدااوس د بهرنیو هیوادونو او بهرنیو قوتونو مفکوري له نظره نشي غورځیدلای، ځکه چې هغوی اوس په صحنه کې په اوتوماتیک ډول مطرح دي. که څه هم دوی زموږ د هیواد لپاره د زهرو او د ساري امراضو مثال لري، خو بیا هم یو ډول قناعت ورکول پکار دي ترڅو د هغوی شر دفع سي خو داسې نه چې هر څه چې هغوی غواړي باید ومنل شي او هر څه یې پلي کړای شي، بلکي باید تر اسلامي او ملي منافعو ورته په هیڅ شکل ترجیح ورنه کول شي، ځکه د دین او وطن پر سرمعامله د هیچا حق نه دی، زما نظر او ادراک دادی چې د بهرنیو قوتونو استمرار یا ډیر پاته کیدل که څه هم د څو محدود اشخاصو د کنټرول ساتلو په نامه وي د افغانستان د ځمکنۍ بشپړتیا لپاره یوه لویه او خطرناکه پایله لري. د دې استمرار په نتیجه کې به داسې ستونزي راوخوټوي چې بیابه یې جبران ناشونی وي.

دلته یوه توصیه لیکم او دا چاته د عار او عیب او پیغور ورکولو خبره نده. که د طالبانو د واکمنۍ په وخت کې چې هم افغانان او هم مسلمانان وه دومره تحمل شوی وای لکه اوس چې له امریکایانو، برتانویانو او نوري کفري کړیو سره چې نه مو په دین مذهب، کلتور او ملت راسره شریکان دي، نه مو د ژبي او سیمي مشترکات سته، نه خدای او د هغه رسول د دوی دغه تقرب ته اجازه ورکوي، نو ولي به د داسې ستونزو سره مل کیدلای، ولي به مو د ورور

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مقابل کې د پرديو د ناولو مفکورو تګلاره تعقيبولای، ولي به مو پر افغاني او اسلامي وقار ګوزارونه کيدلای، که تر طالبانو وړاندي د رباني صاحب د حکومت په وړاندی بيا هم د تحمل لاره تعقيب شوې وای زيات نه دومره تحمل چې دا اوس له يوه سرټمبه مغرور امريکايې سره کيږي، زه په دې باوريم چې هيڅ به پيښه شوي نه وای، زه بياهم پر دې خبره ټينګار کوم چې د بهرنيو قوتونو قرباني که د پيسو ده که د سرونو ده د افغانستان او افغانانو لپاره نه ده، هر څوك چې وي او د هر دين سره چې تړاو ولري د افغانانو د يو کولو او اتحاد لپاره هڅه نه کوې بلکي پر عکس خپلې منافع د مسلمانانو او افغانانو په بې اتفاقی اوتوپيرونو کې لټوي. په ټوله نړۍ کې د مسلمانو له همدی بې اتفاقۍ نه خوند اخلي، يوله بله يې سره جنګوي، يو په بل يې سره وژني او نور پکښي د دښمنۍ او تعصب ريښي او جرړې غځوي.

دلته د غربيانو د سيسي جالونه اوهغه مخفي اوپټ رازونه په ګوته کوم چې دافغانانو د کمزورۍ او ناوسۍ لپاره وربانديې کار شوی او کار کيږي. هغه د غربيانو پوخ پلان په اسلامي نړۍ کي په مختلفو نومونو د ډيرو ټوليو او ګوندونو جوړول دي، د ډيرو ګوندونو او شوراګانو جوړېدل څه فايده لري؟ هغه دا چې په هر لور او هره سيمه کې مختلف احزاب او ګوندونه له مختلفو افکارو سره کار وکړي کوچنۍ ډلې او ګوندونه په خپلو کې سره اړم او مختلف اوسي، د خپلو منافعو يا برياليتوب په لټه کې شي، يو بل ته د ماتې ورکولو تکل وکړي له همدې کبله د بهرنيو مدارکو څخه د پيسو او کمك غوښتنه کوي، د فقر لاس د مادياتو د لاسته راوړلو په خاطرد خپل ورور سره په مقابله کي پرديو ته اوږد ساتي ، څو په داخل کې د خپلو ورونو په وړاندي رقابت ته دوام ورکړي، مګر په داسې احتياج سره مجبورا هغه څه ومني او د هغه چا ومني چې ورته پيسي ورکوي. د همدې مرستي په بدل کې د دوی فکر ته وده ورکړي، دلته د سوال او جواب ډير مشکل نشته خو موږ بايد له داسې حالت نه تجربه واخلو او تيري نيمګړتياوي جبران کړو. دانه چې د خپلو خطاګانو تسلسل وساتو، موږ د دې تسلسل ژونديې شاهدان يو د مقدس جهاد وخت موتراوسه ښه په ياد دي داچې د جهاد په وخت کې په پاکستان او ايران کې څه له پاسه ١٤ ګوندونو او افغاني تنظيمونو فعاليت کاوه، ښه وده يې وکړه او سياسي مشرانو يې له يوه او بل سره نژدی اړيکي درلودې، له بده مرغه کوم چا چې د جهاد د پيروزي نه وړاندې د قدرت د نيولو لپاره د جهاد واګي ټينګې کړي هغوی د راتلونکي په فکر کې شوه، د سياسي وړتيا لپاره يې بهرنيو مرستندويو ته نور هم د سوال لاسونه ور وړانديې کړه، د جهاد له بري او کابل ته د ننوتو سره سم په خپلو کې اړم شول او هغه څه يې وکړه چې بايد نه يې وای کړي. هغوی د دې لپاره چې خپلو ورونوافغانانو ته چې همسنګري، هم مذهبې، هېوادوال او هم هدفه ملګري يې وه ماته ورکړي، هغه چاته د مرستې او کمک لاس وغځاوه چې ترديې مهاله يې دښمن، په دين او ملت يې پردی وو، ان ترديګ چې د خپل مقام او قدرت د ساتلو لپاره يې د امير عبدالرحمن په څير د وطن ټوټه کيدل هم پر ځان منلي وه.

دلته به له چا سره سوال پيداشي چې هغه ګوندونه او اوسني يا راتلونکي سياسي ګوندونه به ډير توپير ولري څکه چې پخوانيو ګوندونو مسلح کسان او نظامي قوتونه درلودل اوسنی ګوندونه بيا يوازې پر سياست او رقابت ولاړ دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو په ځواب کې زه ابعاد نه څېړم خو دومره ویلای شم چې ماته د اختلاف تر ټکو د اتفاق ټکي ډېر مهم دي، اتفاق مونږ جوړولای شي خو نفاق مو له وطنه ورکوي.

دویم په بهرنیو هیوادونو کې چې کومې پارټۍ پر پرمختلفو ایډیالوجیو اتکا لري هغوی د خپل استقلال، بهبود او پرمختك لپاره کار کوونکي دي. هغوی د مادیاتوله کبله کافي امکانات لري. هغوی د خپلو خلکو په مالي مرسته خپلو پارټیو ته وده ورکوي. خارجي مادیاتو ته سترګې نه کږوي، مګر په اوسني حالت کې چې په افغانستان کې څومره سیاسي قوتونه ډېروالي پیدا کوي هم دومره بهرنۍ لاسونه هیواد ته ننباسي، هم دومره بهرنۍ ایډ یالوژۍ په هیواد راننوځي، هم دومره د نفاق جرړي پیاوړي کیږي، ځکه چې د سیاسي پارټیو مالي لګښت له داخلي منابعو څخه نه تمویلیږي، بهرنۍ پانګه یامرسته کله هم وړیا اوبې مقصده نه وي. دا طبعي خبره ده چې کومه پارټۍ د چاله خواتمویلیږي د هغو له اغېزي څخه به برخمنه وي.

یوه بله مهمه خبره چې سیاسي احزاب وربانديې تقویه کیږي داده چې په نورو هیوادونو کې اکثره وګړي د زړه له کومې دا غواړي چې خپلو سیاسي ګوندونو ته پانګه ورکړي. د دې امکانات لري چې خپله ډله غښتلي کړي، مګرله بده مرغه په افغانستان کې تر ورکړه د راکړه اصطلاح ډېره دود ده، نو ځکه چې سیاسي قوتونه یا پارټۍ خامخا بهرنیو پانګو ته سترګې کږه وي که په رشتیاقیاس وکړو نو نتیجه به یېګ پانګې ته وفاداره شي دا به یو مهلك مرض شي چې واکمن واک ته په رسیدوسره پرخپلووعدووفانسي کولای.

دریم: که مونږ هغو هیوادونو ته ځیر شو چې اوس په افغانستان کې د احزابو پر ډیر والي ټینګار کوي او یا دغي رواني پروسي ته په جدي توګه وده ورکوي، د هغو په خپلو هېوادو کې دومره احزاب ولي نشته، د مثال په توګه په امریکا کې یوازي مطرحې پارټۍ دوی دي چې سم فعالیت کوي، جمهوري غوښتونکي،(ریپبلیك ګوند)او لیبرال پارټۍ (دموکرات ګوند) دی. د دغو دوو پارټیو په منځ کې همیشه رقابت روان دی. د امریکا واکمني اداري ډېر زیات کوشش کوي چې نوري مطرحې پارټۍ جوړي نشي دا ځکه چې په ملت کې د انشعاب او ډېرو اختلافاتو سبب ګرځي. همدارنګه کاناډا، استرالیا، برتانیه، جرمني، فرانسه او نور هیوادونه چې ډیرې کمې او محدودې مطرحې پارټۍ او احزاب لري، دا چې د هغو ځمکني مساحتونه او نفوس تر افغانستان څو چنده ډیرهم دي په لږو احزابو کفایت کوي، مګر زمونږ په کوچني کور کې چې د امکاناتو کچه یې صفرده سل تر دوه سوه پارټۍ غواړي او لا پسې ډیریدل د څه مطلب لپاره دي؟ که دا کار ګټه او ښه پایلي ولري سوال دادی چې ولي یېګ دوی پخپلو هیوادونو کې نه غواړي او که ښې اومثبتې پایلي و نه لري نو بیایې دلته په ډیریدلو کې څه مطلب دی؟

څلورم: د رقابت خبره ده. دا مهمه ده چې د ځینو پارټیو په منځ کې که رقابت نوې بیا به مطلقه دیکتاتوري خپریږي. د پرمختګ مخه به نیول کیږي، دواکمنانو عیبونه به پټ پاته کیږي مګر د رقابت مانا باید دانه سي چې باید سل یوسل او شل ګوندونه جوړسي دا ګوندونه چې نه د ځانونو واک ولري او نه د دفترونوکرایه د ګوند مشر په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پوري حيران او خلګ په ده پوري حيران وي. په هغه صورت کې چې د خارجيانو ماغزه نورمال نه وي.بيا خو نور هم کار خرابيږي پاته درقابت خبره سوه رقابت په دوو او درو تر پنځو ګوندونو پوري په وجود راتللای شي تر دي زيات هسې د ګېوډيو لامل ګرځي او بس .

دلته بايد په ډير غوراو فکر سره وګورو چې په اوسنيو شرايطو کې چې خلک د لوږي فقر او بې امنيتی سره لاس او ګريوان دی د احزابو ډير والی د دغه ځپلي هيواد لپاره د ژور نفاق زنګ دی. د دې ډيروالي په نتيجه کې به ملت پر څو توکميزو برخو ويشل کيږي او دښمن چې اساسي، بنيادی او تاريخي دښمن دی، د ټولو جرياناتو په صحنه کې واکمن او حاضر دی او عميق فعاليت لري تري خوند او ګټه اخلي. زه په دې باوريم چې افغانستان په اوسنيو شرائطو او په نژدی راتلونکي کې هيڅ د ډېګ جوګه نه دی او نه کيدلای شي چې په داسې يوه چوکاټ کېعمل وکړي او ځانونه دي يو په بل کي مدغم کړي چې ټولواك دې قانوني کړل شي، دلته د خنډ په توګه دوه عمده علتونه پروسه ډب کولای شي، لومړي دا چې د افغانستان تاريخ د زور واکې په حاکميت کې ځوان شوي او د هغه فکر سره يې وګړو وده کړي ده، که څه هم د خلکو د پوره خوښي واکمني د خلکو لخوا نه ده حاکمه شوي او له دغه فکر سره د خلکو اشنايې نه ده پيدا شوي، په دې صورت کې بيا دوه علتونه په ګوتوکولای سو اول دا چې د حاکمانو فکر د انحصار، جاه طلبۍ او حرص پر محور چورلي او په دې اعتماد ډير غټ کارونه صورت نيسي. دويم: ډېری افغانان په يوه مذهبي غونډي حاکميت سره لاري ته له سيخېدو پرته ګرانه ده چې په سراسر يو غربي قانوني چوکاټ کې روان شي ځکه چې عمده علت د مذهبي او کلتوري عنعناتو سره ليوالتيا او په غربي قانون نه پوهيدل دي.

دويم علت: خپله پر هغه قانون د خلکو اعتراضات دي چې محتوا يې ګ ډيرو وګړوته د قناعت ورکولو جوګه نه وي داځکه چې دلته د الله او د هغه د دښمن خپلول پکې را نغښتي دې. ديته اجتماع د نقيضينو وايې دا په خپل ذات کې محاله ده چې دواړه طرفه په يوه وخت کې خوښ او خوشحاله وساتل شي، نو مانا به يې ګ داسې چې دوي هندوانې په يوه لاس کي نيول ياپه پام کې نيولي دواړي ګټي به له لاسه ورکړي، نه به الله راضي کړې، نه به لويديځ باهدفه او مغرور ځواکونه راضي شي او نه به هم هيواد د بل په موټو جوړ شي، د خلکو لپاره به امنيت هم برقراره نه شي او همدا وژل، ترل او ايله کول به روان وي، ځکه چې دلته د خلکو د افکارو عقيدوي توپير وجود لري چې حل ته يې ډېر دخيل اړخونه زړه نه شي ښه کولای.

دوهم: لکه څنګه چې ټول ملت اوهيوادوال په دې کې شك نهويني چې په هيواد کې ډيري ستونزي او مخالفتونه زاړه او نوي وجود لري او زموږ ګران هيواد او وګړي د دې ستونزو او مخالفتونو قرباني دي، له همدې کبله څوك خپل خوږ ژوند له لاسه ورکوي او څوك خوږ اولاد ورور پلار او بل قريب له لاسه ورکوي. د چا پښې او لاسونه غوڅيږي څوك د پلرني ټاټوبې پرېښيدلو ته مجبوريږي، رشتيادا هغه وژونکې اودردونکې ناروغي ده چې يا خپله زموږ له لاسه زيږيدلې او يا ورته بهرنيو دښمنانو فعاليت کړی ترڅوزموږ له وينوخوندواخلي، زما په نظر ښه به داوي چې د ټولو ناخوالو پيټې په خپلو اوږو بار کړو او بهرنيان که لري دي او که نژدې دي پرېږ ونه ګرځوو دا ځکه چې دا ټول موږ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو چې بهرنۍ لاس وهني او يرغل ته مو يا دعوت ورکړي او يا مو ورته زمينه مساعده کړيده. موږ د دي مسؤليت د همدې درانه مسؤليت د پورته کولو لپاره به داښه فيصله نه وي چې ځان ته پخپله برائت ورکړو.

ما تر خپله وس ، توان او ستعداده او تر خپل لنډ، تنگ ادراکه کوشش او هڅه کړې چې د دی ستونزو عوامل وڅیړم او پايلې يېگ په گوته کړم.

لکه څنگه چې مي په څيړنه کې ينځه اساسي او دوه عارضي مشکلات وڅيړل هغه راته په څيړلو دا نتيجه پلاس راکوي چې رشتيا د افغانستان لپاره په لنډ مهاله او اوږد مهاله توگه د ستونزو بررسي او د هغو وحل ته اړتيا لرو چې په سوله ييزه او امنيتي فضا کې د وروروليی ژوند وکړو، دلته بايد ووايم چې د مشکلاتو حل اسانه او ساده کار نه دی چې په سادگی اواسانه ډول پري اقدام وشي، دا يوي اوږديگ پروژي ته اړتيا لري چې تر امينو لاسونو لاندې پري کار وکړای شي، لکه څنگه چې دا مشکلات او ستونزي په تدريجي توگه زيږيدلي او پيدا کړل شوي او بيا د پيچلتيا حد ته رسيدليدي همداسې په تدريجي توگه حل کيدلي شي. په ځانگړي توگه شوونه او روزنه، قومي جوړښت، او ځيني نوري ستونزي هم تدريجي فکر، تحقيق او څيړني ته اړتيا لري داچې نوري ستونزي هم لوېي ستونزي دي خو بيا هم د ښووني او روزني په نسبت لږ وخت ته اړتيا لري.

په هر صورت په افغانستان کې د اخوت او وحدت فضا رامنځ ته کيدل يوازي او يوازي په خالصه اسلامي مفکوره او افغاني طريقه باندې منځ ته راتللای شي، خو دا پکښي تر ټولو ضروري خبره ده چې صداقت علميت پوره پوهه او قوي تحمل موجود وي، دا ځکه چې اسلام يواځنی ماده ده چې د ټولو افغانانو تر منځ بې له توپيره، بې له شك او ترديده د يقين ماده ده چې په ټول هيوادکې څوك پري اعتراض نه لري، بغاوت تري نه کوي، که بالفرض د بهرنی لاسوهني په لمسون په زروافغانانوکې يوهم پيدا کيږي نو هغه ته شاذ اونادر ويلای شو چې په نه څه باندې شميرل کيږي، مانا دا چې د افغانستان د بنستيز مشکل بيخ اېستل د توافق په ماده سره کيږي خو اسلام به د دی اجنډا په سرکې وي.

کله چې موږ د اسلام خبره کوو ماناداچې د الله او د رسول الله ټولو اوامرو ته ځان تسليمول دی که هر مسلمان د اسلام په دعوه کې صادق او ريښتونی وي نو له اسلام څخه بغاوت نه شي کولای او نه يې کوي.

قومي سپين ږيري، د قوم علمای کرام، سادات او مخور خلك، علمي کدرونه په دې اړه ښه او مثبت رول ادا کولای شي، ترڅو د اسلام تر مبارك عنوان لاندې صادقانه مذاکرې، ټولني او جرگې ته لاره ولټوي ترڅو د يېگ اتفاقۍ او وېش مخه ونيول شي او يوه اسلامي ټولنه رامنځته کړای شي.

لکه څنگه چې مو په څيړنه کې دکلتور يادونه کړي دا ضروري ده چې د ټول افغان ملت کلتور چې له اسلامي قوانينو سره ټکر ونه لري پوره په نظر کې ونيول شي ترڅو د يوه پلوه د خلکو احساسات زخمي نه شي، او له بل پلوه هره افغاني ټولنه اسلامي کلتوري صبغه ولري، له شك او ترديد پرته له بهرني سازش او نفوذ څخه ځانگړي سالمه پاتي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. په همدی توګه کیدلای شي د مخالفت ټول اړخونه قناعت حاصل کړي، له دې سره سره د پوره اعتماد فضا جوړه شي، مانا دا چې د ستونزي لپاره په اسلامي چوکاټ کې د علمای کرامو قومي مشرانو او ساداتو رول په درانه احترام په بشپړ ناپیلتوب ډیر مهم دی. همدغه نسخه کیدلای شي د افغانانو د زخمونو او کړاونو دوا او دسیمي لپاره شفا وګرځي، کله چې موږ د جرګي خبره کوو له هغه سره جوخت د ناپیلتوب خبره کوو مطلب یې دادی چې افغاني کلتور او افغاني عنعناتو ته خامخاباید د پردیو لاسونه ننه نه وځي، همدارنګه داسې مهمو نسخو ته د هغو نفوذ او رول لاره و نه مومي چې دهغه په نتیجه کې به د دغي نسخي مثبت اثر له منځه ولاړ شي له دې کبله به د افغانانو د ګڼو ناروغیو لپاره دغه مجربه نسخه دهیوادوالود بې اعتمادی په خاطر شنډه شي، کیدای شي د ډیرو بهرنیو دښمنانو هدف همدغه وي چې هر وخت جرګه جرګه یادوي او بیا ترې خپله ګټه اخلي والله تعالی اعلم.

د افغانستان بهرني او کورني سیاستونه باید د اسلام په چوکاټ کې د اسلامي اساساتو او ملي غوښتنو په پوره نظر کې نیولو سره جوړ شي. د هغو اشخاصو چې مطلق د خپل مال، عزت، منصب، منطقي ګټې ورته تر ټوله هیواد او هیوادوالو اولویت لري او ترجیح ورکوي د هغو نظرونه باید مردود وبلل شي او د هغو موقت نفوذ د دې سبب ونه ګرځي چې د ټولو هیوادوالو یا د اکثریت احساسات مجروح کړي، بهرني سیاستونه چې تر ډیره یو قطبې اړخ لري پر دوستي او دښمني تعبیریږي، لیدل کیږي چې تر ډیره پټ او په محدودو خلکو پوري تړلي دي چې د هغو روابط او پلانونه غلاته ورته مثال لري که څه هم په اصطلاح ملي منافع په نظر کې نیول شوي وي خو بیا هم ډېر منفي اړخونو ته پام نه وي شوي اړینه ده چې د اسلامي چوکاټ په غلبیل کې چاڼ او صاف شي او د اسلام تایید ترلاسه کړي، همدارنګه د اتفاق او اختلاف اړخونه یې ښه وڅیړل شي. د پردیو هیوادونو له یرغل او یرغمل کیدو، همداسې د هغو له تاثیر څخه محفوظ او وژغورل شي ترڅو د خلکو د رضامندی سبب وګرځي. د هغو د اعتماد پوره حفاظت وشي، دیني او عصري ښوونه او روزنه په متوازنه توګه او پوره پاملرنه پرمخ ولاړه شي. د هر وخت حکومتي واکدار باید د دواړو سیکټورونو اهمیت له نظره ونه غورځوي. د مدرسي او مکتب په پیاوړتیا کې جدي پام لرنه وکړي ترڅو ټول هیواد له دې لوی نعمت څخه پوره برخمن شي.

که څه هم دا ښکاره خبره ده چې د نړی ډیرغیراسلامي هیوادونه له ښوونځیو سره خپله بې حده او ډیره لوالتیا ښیې، په ځانګړي توګه د ښځو په تعلیم او تربیه او د هغو په روزنه کې ډیرجدیت لري، مګردا خبره هم ډېره اړینه ده چې زموږ جامعه تر ټولو وړاندي مذهبي اسلامي پوهي تعلیم او تربیې ته اړتیا لري، ټولي کورنۍ ټول قومونه له دې زده کړي سره خپله لیوالتیاښیې او هم ورته اړتیا لري، دا غلطه خبره او احمقانه مفکوره ده چې یو افغان دې د خپلو هیوادوالو اړتیا او لیوالتیا په یو اړخیزه توګه له نظره وغورځوي او بهرنۍ ایډیالوژۍ او لیوالتیا ته دیګ ښه راغلاست ووا یې. د هر حکومت لپاره په اسلامي جامعه کې اړینه او ضروري ده چې دواړو اداروته په نه تبعیض سره پاملرنه وکړي. یوه هم له نظره ونه غورځوي په بهبود کې یې مرسته او کومک وکړي. د فارغینو لپاره یې په احترام سره د هغو د برخلیك په اړه اقدام وکړي، هغه بېلتون ته ډیره پاملرنه وشي چې د ډیر وخت په تیریدو سره د کړکې،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفرت، نفاق او بالاخره د نورو بدمرغیو او بدبختیو سبب گرځیدلي یا گرځي، چې په ښوونځیو او مدرسو کې پر دیني او مذهبي روحیه سمبال د لایقو استاذانو شتون، هر طالب ته په مساوي توگه د لیاقت او استعداد په پام کې نیولو سره امتیاز، درجه او داسې نور، په نصاب کې دمذهبي کتابونو داخلیدل او هغو ته پوره پاملرنه کول، د مکاتبو او مدرسو د استاذانو او شاگردانو په منځ کې انجمنونه اوگډ مجلسونه جوړول، هغو ته مساوي امتیازات، ډالۍ او جایزي ورکول ترڅو د زړو په نژدی کولو سره د هغو د ذهنونو د شکونو او تهمتونو لریوالي راشی له یو او بل سره یې مینه او محبت پیدا شي. په هېواد کې دننه دلایقو او ښو استاذانو چې دعالي تحصیلاتو درلودونکي ماهر او ځیرك اشخاص وي، همدا سې د هغو د تجربو لپاره تجهیزات چې په عملي ډول دساینس او تکنالوجۍ په اړه کمك کوي تمرکز وشي، ترڅو د نوو شاگردانو لپاره په خپل هیواد کې د زده کړي زمینه برابره شي او کوشش وشي چې له بهرنیو مفکورو او دسیسو څخه د زده کوونکو دماغونه وژغورل شي، په مکاتبو او مدارسوکې د زده کړي په ټولو درسونو کې اړینو مضامینو ته وخت ځانگړی شي، همدارنگه په مکاتبو او مدرسو کې په اسلامي عنعناتو افغاني فرهنگ باندې زده کوونکي مکلف شي خو لړ تر لړه استاذان باید دا عمل پلی کړي. د هغه په اهمیت باندې باید شاگردان ښه پوه کړي، په اوونۍ، میاشت او کال کې باید حداقل یو ځلي د مدرسو او مکاتبو د زده کوونکو په منځ کې د ازمویني مسابقات تر سره شي، همدارنگه د دېگ پر ځای چې زده کونکي بهر ته د روزني لپاره ولیږدول شي دننه استاذان راوستل شي ترڅو زده کوونکي د خپل مذهب او کلتور په غیږ کې ستر او وروزل شي، چې په دې کار سره کیدای شي فاصله نوره هم لیري شي، په دې سره به هماهنگي او اتفاق هم راشي ټول زده کوونکي باید د نورو مختلفو مضامینو لکه مذهب، ساینس، سیاست، اقتصاد تاریخ، جغرافیه او نورو علمونو په اهمیت پوره پوی شي، ترڅو په خپلوکې د مختلفو نظرنو درناوي وکړي، جغرافیایې ستونزي چې د ډیورند د کرښي سره یې هم اړین توب لیدل کیږي په ستراتیژیکي ډول دګاونډیو هیوادونو او لیري پتو د زبر ځواك هیوادونه چې د خپلو گټو یا ارزښتونو په پام کې نیولو سره زموږ هیواد ته لاسونه راغځوي تر ډیره زموږ د هیواد په مثبته پالیسي او ټینگ وحدت پورې اړه لري، که موږ ددوستۍ او دښمنۍ یو اړخیزه پالیسي ولرو ځپاندوهلي ټولنه او جامعه مو په خپل کور او دباندې منطقه کې پراگنده اوسي نو دې ته به ښه زمینه مساعده شي چې هر بهرنی دښمن له همدغه حالته بده استفاده وکړي، چې څه یې زړه غواړي هغه راباندې وکړي، وینه به مو وړیا وې، قدر به مو کم او قوت به مو پر نه څه شمار وي، غم به مو د بل لپاره خوشحالي وي. په شکایت او ژړا پوري به مو خلك خاندې، دژوند په برخلیک اوسرنوشت به مو دښمنان د دوستۍ او دښمنۍ په نامه په ډېره اسانۍ سره لوبې کوي، ورونډ او خویندی به مو د خیر لاس دوست او دښمن ته ورغځوي، څوك به مو وژني، څوك به مو پلورې، څوك به مو د خپل ناروا هدف لپاره په تورو جیلونوکې بې تحقیقه او محکمې غورځوي په یوه او بل نامه سره به چې څه یې زړه غواړي هغه راسره کوي. د ډېره وهمه او ویري به څوک د بېگناه خلکو شفاعت هم نه سي کولای.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافیا یې ستونزه زما په اند تر هغه وخته نه شي حل کیدلای ترڅو زموږ پاشلی ږغ یو نه شي او خپل مینځي اختلافات او ځان ځاني مو په یوه مخلصه او یوه ښه ټولنه بدله نه شې ځکه چې دادومره ستونزه ده چې یوه قوم او ټبرته یې نسبت نه سې کیدلای اونه دخاصي منطقي سره تړاو لري. دا تر ټولني او ټبرونوپوري تړاونیسي.

د تاریاکو او چرسو کښت جغرا فیایي ارزښت ته ورته ستونزه ده چې زموږ د ځانځانی، بې اعتمادی اونفاق نه ریښه اخلي ځانګړي باندونه تشکیلوي، د افغانستان دښمنان تري ناوړه ګټه اخلي. مخدره مواد بندول یوه داسې قوت ته اړتیا لري چې ملت ورسره په صادقانه توګه همغږی وي او په غم کې یې ځان شریك وبولي. بدنامي یې د ځان بدنامي او ګټه یې د ځان ګټه او تاوان یې د ځان تاوان او برى یې د ځان برى وبولي، نه په زور او قوت، نه په مرګ او بند سره ددې کار مخه نیول کیږي، لنډه دا چې دافغانستان د وحدت لپاره د افغانانو جرګه په کار ده. د جرګې لپاره اسلامي چوکاټ او په نهایي ډول ناپیلتوب په کار دی. د ناپیلتوب او اسلامي چوکاټ د پوهولو لپاره، علمای کرام، سادات، محترم شخصیتونه، قومي مشران او رښتونی صداقت اوزړه سوی په کار دی، خو یو شی چې تر هر څه مهم دی هغه دادی چې د جرګو مرکو ابتکار باید د افغانانو په خپل لاس وي او پخپل کورکې یې له خپل مذهب او عنعناتو سره سمه جوړه کړي چې د داسې حرکت تر شا ټولنه په ټینګه ودریږي چې په مستقله توګه د دین، وطن او ملت سره مخلص وي. دغه لرغونی اسلامي هیواد نه په بهرنیو قوتونو، نه په بهرنیو زهرجنو افکارو، نه په غربي فاحشه ډموکراسي او کمونستي نظامونو او نه په خونړیو جنګونو، وژلو، نیولو سره جوړیږي ترڅو د هر ملت په ځانګړنه حل و نه موندل شي، زموږ د هیواد ځانګړتیا د جرګو اسلامي او قومي عنعناتو، د استقلال او خپلواکۍ غرور، پر علمای کرامو ساداتو مشرانو باندې نیك ګومان او غوږ ورته نیول، د مشرانو احترام، د هغو په وینا عمل کول، خو دا ټول په اسلامي چوکاټ کې، په افغاني ابتکار پوري اړه لري ترڅوهیوادوال وربانديې اعتماد او باوروکړي.

الله پاک دې وکړي چې زما دغه نیمګړې لیکنه ستاسي درنو لوستونکو ورونو او خویندو د توجه وړ وګرځي ستاسو د دعاپه هیله والسلام.

لوی څښتن فرمایي:

]النساء:۵۹[

ژباړه: ای مومنانو! د الله حکم او د رسول حکم او د خپلو چارواکو حکم ومنئ، که مو په څه کي شخړه سره راغله ، نو الله او رسول ته یې وروګرځوئ، که (رشتیا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ایمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډېره ښه ده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

دښمن وخوړل بانډونه د نفاق

وران ویجاړ وې تل کورونه د نفاق

د غلیم په وړاندې سم دریدای نه سی

ړلی سولی مات فوجونه د نفاق

د لیوانو ومنګولو ته به لویږي

جدا سوي شاذ پرکونه د نفاق

د حرم مال اوعفت ساتلای نه سي

سوړي سوړي دیوالونه د نفاق

سیال به نوي د سیالانو په ټولۍ کي

چې پرانیستي وي ډیر ورونه د نفاق

د پنا دښتونه خوري هډوکي واړه

لار چي واخلي کاروانونه د نفاق

درنده د ښکارېه نخښه هغه ګوري

لټوي چي پټ رغونه د نفاق

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمنان به يي په هرتصميم خبريږي

ساتل کيږي نه رازونه د نفاق

په حاصل به يي ودان کورونه نه سي

په سيلۍ چې سي باغونه د نفاق

ملتونه به يي ورک سې په نړۍ کې

وروسته پاته هيوادونه د نفاق

بې ذلته به نورهيڅ ګټلای نه سي

څوک چې پورته کې سوالونه د نفاق

وچ لانده به يي د اورپه مخ لوګی سي

چې تعقيب کي څوک جنګونه د نفاق

مزه نه کوې که هر څومره رنګين سي

مجلسونه ، محفلونه د نفاق

نتيجه د اثبات نه لري هيڅکله

که مظبوط هم وي فکرونه د نفاق

ضعيف هرکله د هغه چا خادم دی

ماتوې چې زنځيرونه د نفاق

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library